

วารสารศรีขววนคร

Journal of Srikhwao Nakhon

ISSN : 3088-1447 (Online)

ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 มกราคม - เมษายน 2568

VOL.1 No.1 January - April 2025

joskn2025@gmail.com

095-048-1158

<https://so13.tci-thaijo.org/index.php/joskn>

วารสารศรีขวานคร

Journal of Srikhwao Nakhon

ปีที่ 1 ฉบับที่ มกราคม – เมษายน 2568

วัตถุประสงค์

วารสารศรีขวานคร เป็นวารสารในกลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริม การศึกษาค้นคว้าและเผยแพร่บทความวิจัยและบทความวิชาการแก่นักวิจัย นักวิชาการ คณาจารย์ นักศึกษา และบุคคลทั่วไป ในด้านการสนับสนุนการศึกษา การสอน การวิจัย เปิดรับบทความภาษาไทย

กำหนดออกวารสาร ทุก 4 เดือน (ปีละ 3 ฉบับ)

ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม – เมษายน

ฉบับที่ 2 เดือน พฤษภาคม – สิงหาคม

ฉบับที่ 3 เดือน กันยายน – ธันวาคม

ที่ปรึกษา

1. รองศาสตราจารย์ ดร.มังกร ทองสุขดี
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คุณหญิงณัฐนนท์ ทวีสิน
3. ดร.ทิพย์วรรณ มูลศาสตร์

บรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ในตะวัน กำหอม สภาวัฒนธรรมตำบลขวาว

กองบรรณาธิการ

1. รองศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์ชัย นิธิวุฒิวรรักษ์ มหาวิทยาลัยพะเยา
2. รองศาสตราจารย์ ดร.บุญมี พันธุ์ไทย คณะสังคมศาสตร์และศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยทองสุข
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สัมฤทธิ์ กางเพ็ง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
5. ดร.สมคิด สุขเอิบ มหาวิทยาลัยสารคาม
5. ดร.โสภี วิวัฒน์ชาญกิจ คณะสังคมศาสตร์และศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยทองสุข
6. ดร.ณัฐรินทร์ ปรีวงศ์กุล มหาวิทยาลัยพะเยา
7. ดร.สามารถ จันทร์สุริย์ มหาวิทยาลัยซีวิต
8. ดร.พิมพ์ฤทธิ เทียงภักดี วิทยาลัยอินเทอร์เน็ตการค้า
9. ดร.ณัด ยันต์ทอง สภาวัฒนธรรมตำบลขาว
10. ดร.กฤษดา นิยมทอง สภาวัฒนธรรมตำบลขาว

ผู้จัดการวารสาร

นางสาวธราทิพย์ มูลศาสตร์ สภาวัฒนธรรมตำบลขาว

ฝ่ายประสานงาน

อาจารย์สัญญา คำอิน

สำนักงาน

สภาวัฒนธรรม ตำบลขาว อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด 45120

บทบรรณาธิการ

ยินดีต้อนรับสู่ **วารสารศรีขวานคร** ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 วารสารฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นเวทีสำหรับการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้เชิงวิชาการในด้านที่หลากหลาย ทั้งในด้านการศึกษา สังคมศาสตร์ และศาสตร์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยมีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ระดับสูง และผลักดันการพัฒนาสังคมในทิศทางที่ดี

บทความที่น่าสนใจในฉบับนี้ ครอบคลุมประเด็นสำคัญที่สะท้อนในทุกๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นแนวทางการพัฒนาการศึกษา การเสริมสร้างความเข้าใจด้านสังคม วัฒนธรรม รวมถึงแนวคิดใหม่ๆ ที่สามารถประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหาสังคมที่ซับซ้อน องค์ความรู้ที่ถ่ายทอดโดยนักวิชาการและนักวิจัยในฉบับนี้ ล้วนแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการบูรณาการความรู้จากหลากหลายศาสตร์ เพื่อเสริมสร้างพลังให้การพัฒนาอย่างเป็นระบบ

เราหวังเป็นอย่างยิ่งว่า วารสารฉบับนี้ จะช่วยเป็นแนวคิดเชิงวิเคราะห์ให้กับผู้อ่าน และเป็นแรงผลักดันให้เกิดความร่วมมือระหว่างวงวิชาการและภาคสังคมในการขับเคลื่อนประเทศไปสู่ความเข้มแข็งและมั่นคง

ท้ายที่สุดนี้ในนามของกองบรรณาธิการ ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้การสนับสนุนการจัดทำวารสาร ทั้งคณาจารย์ นักศึกษา นักวิจัย ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้อ่านทุกท่าน หวังเป็นอย่างยิ่งว่า วารสารศรีขวานคร จะเป็นแหล่งข้อมูลทางวิชาการที่มีคุณค่า

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โนตะวัน กำห่อม

บรรณาธิการ

สารบัญ

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง: วิถีวัฒนธรรมเพื่อบูรณาการกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของชาวไทยพวน
จังหวัดสุพรรณบุรี

ชัยนาถ มาเพชร

1

การพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของบุคลากรทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน

อมรินทร์ เหนือร้อยเอ็ด

20

บทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัย โรงเรียนวัดเนกขัมมาราม สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1

อภิชาติ ลำภูพินิจพงศ์

33

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สมชัย ขวลิตราดา

46

การพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของบุคลากรทางการศึกษาเพื่อการเรียนการสอน โรงเรียนวัด
บ้านซุง (อิสระวิทยา) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1

ภาควุฒิ ทองลาด

58

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง: วิถีวัฒนธรรมเพื่อบูรณาการกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ของชาวไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรี

Sufficiency Economy Philosophy: Cultural Ways to Integrate with Sustainable Tourism of Thai Phuan People Suphanburi Province

ชัยนาท มาเพ็ชร

Chainat Mapecht

คณะสังคมศาสตร์และศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยทองสุข

Faculty of Social Sciences and Education, Thongsook College, Thailand

E-mail: angkor1234@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิถีวัฒนธรรมของชุมชนไทยพวนและเพื่อศึกษาการบูรณาการ
จัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของชาวไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรีตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงประชากร
และกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ประกอบด้วย 1) กลุ่มผู้รู้ คือ ประธานชมรมไทยพวน ครู –อาจารย์ วัฒนธรรม
จังหวัด การท่องเที่ยวจังหวัดสุพรรณบุรี 2)กลุ่มผู้ปฏิบัติ คือนักวิชาการวัฒนธรรม ท่องเที่ยวจังหวัด ชมรมไทย
พวน พระภิกษุ ผู้ใหญ่บ้านกำนัน องค์การบริหารส่วนตำบลและองค์การบริหารส่วนจังหวัด สุพรรณบุรี 3)กลุ่ม
บุคคลทั่วไป คือประชาชนทั่วไปในจังหวัดสุพรรณบุรี การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพในรูปแบบ
พรรณนาโดยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสำรวจ แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต จัด
ประชุมกลุ่มย่อย และการประชุมเชิงปฏิบัติการ

ผลการวิจัยพบว่า ชุมชนไทยพวนสุพรรณบุรีมีประวัติความเป็นมายาวนานกว่าสองร้อยปี วัฒนาคา
เป็นศูนย์กลางของชุมชน ชุมชนมีวัฒนธรรมและมีอัตลักษณ์เฉพาะของตนเอง มีโบราณสถานรวมถึงแหล่ง
ท่องเที่ยวที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของชาวไทยพวน ซึ่งเอื้อประโยชน์หรือเป็นจุดแข็งของการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม
“ไทยพวน” คือ กลุ่มคนไทยกลุ่มหนึ่ง ซึ่งสืบเชื้อสายมาจากชาวพวนในเมืองพวน สาธารณรัฐประชาธิปไตย
ประชาชนลาว ชุมชนไทยพวนจัดการการท่องเที่ยวโดยคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับสภาพแวดล้อม รวมทั้ง
การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต ประเพณี และวัฒนธรรมของท้องถิ่น มีการดูแล รักษา ปรับปรุงสถานที่สำคัญทาง
ประวัติศาสตร์ภายในแหล่งท่องเที่ยว ชุมชนท้องถิ่นได้รับประโยชน์และรายได้จากการดำเนินกิจกรรมการ
ท่องเที่ยวทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยทุกภาคส่วนได้จัดให้เกิดการบูรณาการโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
ในทุกด้านทุกมิติต่อชุมชนไทยพวนอันประกอบด้วยหลักความพอประมาณ มีเหตุผล ภูมิคุ้มกัน ความรู้ ปัญญา
และคุณธรรม จริยธรรม

คำสำคัญ: หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง,วิถีวัฒนธรรม,การบูรณาการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

Abstract

This research aimed to study the cultural way of life of the Thai Phuan community and to examine the integration of sustainable tourism management within the Thai Phuan community in Suphanburi Province, according to the philosophy of sufficiency economy. The population and purposive samples consisted of the following: (1) Experts, including the President of the Thai Phuan Club, teachers, provincial cultural officers, and tourism officers in Suphanburi Province; (2) Practitioners, such as cultural academics, provincial tourism officers, members of the Thai Phuan Club, monks, village heads, subdistrict administrative officers, and provincial administrative officers in Suphanburi; (3) General individuals, including the general public in Suphanburi Province.

This study employed qualitative research methods in a descriptive format, using tools such as surveys, interviews, observations, focus group meetings, and workshops to collect data. The findings revealed that the Thai Phuan community in Suphanburi had a history spanning more than two hundred years, with Wat Lan Kha as its central hub. The community demonstrated unique cultural traits and identity, including historical sites and tourist attractions reflecting the Thai Phuan identity, which served as strengths for cultural tourism. The "Thai Phuan" referred to a group of Thai people descended from the Phuan people of Muang Phuan in the Lao People's Democratic Republic. The Thai Phuan community managed tourism activities by considering environmental impacts and changes to local lifestyles, traditions, and culture. They maintained, preserved, and improved key historical sites within tourist areas. Local communities benefited from tourism activities, both directly and indirectly, through revenue generation. Integration across all dimensions was implemented by adhering to the principles of sufficiency economy, which included moderation, reasonableness, resilience, knowledge, wisdom, and ethical virtues.

Keywords: Sufficiency Economy Philosophy, Cultural Way, Sustainable Tourism Integratio

บทนำ

ประเทศไทยยังคงมีปัญหาเชิงโครงสร้างของระบบเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการบริหารจัดการประเทศที่ยังขาดสมดุล การพัฒนาดังกล่าวจึงยังไม่สอดคล้องเป็นไปตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเท่าที่ควร เศรษฐกิจของประเทศยังพึ่งพาภายนอก และยังไม่เข้มแข็งพอที่จะมีภูมิคุ้มกันต่อภาวะความผันผวนจากกระแสโลกาภิวัตน์ยังมีปัญหาความเหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้และผลประโยชน์จากการพัฒนา ภูมิคุ้มกันของสังคมไทยลดลงจากกระแสบริโภคนิยม เกิดความย่อหย่อนทางศีลธรรม คุณธรรม และจริยธรรม การให้คุณค่าศักดิ์ศรีความเป็นคนที่เสื่อมถอยลงตลอด ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมยังคงได้รับผลกระทบจากปัญหาขาดสมดุลระหว่างการใช้ประโยชน์กับการอนุรักษ์ฟื้นฟู ซึ่งนับเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ ดังนั้นในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 จึงยังคงอัญเชิญปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวปฏิบัติ ควบคู่กับการพัฒนาแบบบูรณาการเป็นองค์รวม ที่มีคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนาอย่างจริงจัง เพื่อให้เกิดการพัฒนาประเทศที่สมดุล เป็นธรรม และยั่งยืนในที่สุด (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชทรงมีแนวพระราชดำริพระราชทานแก่ปวงชนชาวไทยเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงผ่านมูลนิธิชัยพัฒนาว่า “เศรษฐกิจพอเพียงเป็นเสมือนรากฐานของชีวิต รากฐานความมั่นคงของแผ่นดิน เปรียบเสมือนเสาเข็มที่ถูกตอกรองรับบ้านเรือนตัวอาคารไว้นั่นเอง สิ่งก่อสร้างจะมั่นคงได้ก็อยู่ที่เสาเข็ม แต่คนส่วนมากมองไม่เห็นเสาเข็มและลืมเสาเข็มเสียด้วยซ้ำไป” (คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง, 2550 น.10) ในส่วนของการพัฒนาประเทศชาติให้เจริญรุ่งเรืองนั้น พระองค์ทรงมีพระบรมราโชวาทไว้ว่า “การพัฒนานั้นได้เป็นภารกิจและนโยบายสำคัญของการปกครองบริหารประเทศของเรามาานานพอสมควรแล้ว แต่กระนั้นก็เป็นที่น่าทราบดีว่า เรายังจะต้องพัฒนาไปอีกมาก ในโอกาสนี้ข้าพเจ้าจึงใคร่จะปรารภกับทุกท่านว่า การพัฒนาประเทศจะบรรลุผลตามเป้าหมายได้มากน้อยเพียงใดนั้นย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัยประกอบการหลายอย่าง อย่างแรกต้องมีคนดี คือ มีปัญญา มีความรับผิดชอบ มีความวิริยะอุตสาหะเป็นผู้ปฏิบัติ อย่างที่สอง ต้องมีวิทยาการที่ดีเป็นเครื่องใช้ประกอบการ อย่างที่สาม ต้องมีการวางแผนที่ดีให้พอเหมาะพอควรกับฐานะ เศรษฐกิจและทรัพยากรที่มีอยู่โดยคำนึงถึงประโยชน์อันพึงประสงค์ของประเทศและประชาชนเป็นหลักปฏิบัติ” (คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง, 2550) กระทรวงศึกษาธิการในฐานะหน่วยงานหลักในการพัฒนาคนอันเป็นรากฐานของการพัฒนาประเทศชาติได้เริ่มดำเนินการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษามาตั้งแต่เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2549 โดยร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน อาทิ คณะกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาและเยาวชน โครงการวิจัยเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และหน่วยงานอื่นที่เป็นภาคีร่วมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง โดยกำหนดนโยบายให้หน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการร่วมดำเนินการโครงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา โดยนำเอาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งประกอบด้วย หลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข อันได้แก่ หลักความพอประมาณ หลักความมีเหตุผลหลักการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีควบคู่กับมีความรู้และการมีคุณธรรมไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตของบุคคล การพัฒนาเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในอนาคต การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา และกระทรวงศึกษาธิการได้

ดำเนินการขับเคลื่อนใน 3 ระดับ คือระดับชาติ ระดับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และระดับปฏิบัติการ เมื่อกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในทุกระดับแล้ว เมื่อผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษา นักเรียน นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจและสามารถนำแนวคิดหลักปฏิบัติมาบูรณาการในการจัดการเรียนการสอน การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันจนก่อให้เกิดความตระหนักและฝังรากลึกภายในตนเอง และผู้อื่นอย่างยั่งยืนกระทรวงศึกษาธิการในฐานะผู้รับผิดชอบการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาได้ร่วมกันกับหน่วยงานในสังกัดและเครือข่ายการขับเคลื่อนทั้งภาครัฐและเอกชนดำเนินการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงการศึกษา โดยคำนึงถึงโครงการและกิจกรรมต่างๆ เพื่อพัฒนาเครือข่ายและขยายผลการดำเนินงานให้ได้ครอบคลุมทั่วประเทศตามเป้าหมายของโครงการและได้คัดเลือกสถานศึกษาแบบอย่างในการจัดกระบวนการเรียนการสอนและการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาดำเนินการดังกล่าวได้พัฒนาและขยายเครือข่ายให้ครอบคลุมเพิ่มมากขึ้น(เพิ่มศักดิ์ จำลอง,2563)

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญต่อการสร้างรายได้ของประเทศ การเติบโตทางการท่องเที่ยวได้สร้างอาชีพและโอกาสในภาคอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและธุรกิจที่เกี่ยวข้องหลายประเทศได้หันมาให้ความสำคัญกับการพัฒนาส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวทั้งภายในประเทศและนักท่องเที่ยวต่างประเทศ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศ ขณะที่ประเทศไทยกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาได้คาดการณ์ในปี 2560 จะมีนักท่องเที่ยวเดินทางมาจำนวนมากและจะก่อให้เกิดรายได้มูลค่ารวม 2.75 ล้านล้านบาทเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2559 ร้อยละ 9.84 รายได้จากนักท่องเที่ยวคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 17-18 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (กองเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬา, 2561) การท่องเที่ยวจึงนับเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยเป็นอย่างยิ่ง เพราะนอกจากนี้ รายได้ให้ประเทศและคนในท้องถิ่นแล้ว ยังก่อให้เกิดการพัฒนาในทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ทั้งระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน สิ่งก่อสร้างต่างๆ สิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวและส่งผลกระทบต่อความสะดวกรวดเร็วในด้านต่างๆ ของท้องถิ่นที่มีการท่องเที่ยวด้วย แต่ในทางตรงข้ามหากมีการบริหารจัดการที่ไม่เหมาะสม จะส่งผลให้สภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวเปลี่ยนแปลงและเสื่อมโทรมได้ การจัดการการท่องเที่ยวโดยทั่วไปมักประสบปัญหาสวนทางกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นกับการพัฒนาประเทศอยู่เสมอ สังเกตได้ว่าการพัฒนาการท่องเที่ยวในอดีตที่ผ่านมาเกิดรูปแบบการท่องเที่ยวที่เรียกว่า การท่องเที่ยวแบบมวลชนเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นรายได้และให้ความสำคัญกับการอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวเป็นหลัก โดยปราศจากการคำนึงถึงผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม สังคมและวัฒนธรรม(บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2557)

จากสถานการณ์ในปัจจุบันนักท่องเที่ยวเริ่มหันมาสนใจเรื่องการท่องเที่ยวที่สัมผัสวิถีชีวิตของชุมชน การสร้างประสบการณ์แปลกใหม่ให้กับชีวิตสอดคล้องกับที่ประเทศไทยมีการส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีไทยเรียนรู้และวัฒนธรรมท้องถิ่นจึงทำให้เกิดการท่องเที่ยวโดยชุมชนมากขึ้น ดังนั้นการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนจึงเป็นเครื่องมือในการพัฒนาชุมชนที่ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของทุกคนในชุมชนและทรัพยากรด้านต่างๆ ของชุมชนเพื่อเป็นต้นทุนในการส่งเสริมการท่องเที่ยว เช่น ภูมิปัญญาชาวบ้าน ศิลปะ วัฒนธรรม

ท้องถิ่น ตลอดจนวิถีชีวิตความเป็นอยู่มาเป็นต้นทุนทางการท่องเที่ยว ดังนั้นสภาพแวดล้อม และฐานข้อมูลของชุมชนจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จำเป็นต้องมีการศึกษาบริบทของชุมชนในแหล่งท่องเที่ยว รวมถึงศักยภาพด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนและรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ตรงกับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับศักยภาพของชุมชนในแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้ให้นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ที่มีคุณค่าและความประทับใจจากกิจกรรมท่องเที่ยวพิเศษที่ได้ร่วมกันทำระหว่างนักท่องเที่ยวและชุมชนในแหล่งท่องเที่ยว(กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา,2560)

การท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจในด้านต่างๆ เป็นการสร้างรายได้ให้กับประเทศชาติเนื่องจากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นธุรกิจบริการอย่างหนึ่ง สามารถทำรายได้ให้แก่ประเทศไทยเป็นจำนวนมากมหาศาล ทั้งอาจจะช่วยลดการขาดดุลการค้าระหว่างประเทศได้ทางหนึ่งกล่าวได้ว่าการท่องเที่ยวเกิดการเรียนรู้แก่ผู้มาเยือน การที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวโดยตรง นำเอาทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติและประวัติศาสตร์โดยเฉพาะศิลปวัฒนธรรมมาใช้เป็นฐานในการจัดการท่องเที่ยวภายใต้กรอบแนวคิดการจัดการอย่างยั่งยืน มีการผสมผสานพัฒนาธุรกิจท่องเที่ยวกับการพัฒนาด้านสังคมและการคุ้มครองด้านสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งคำนึงถึงความสามารถในการรองรับของธรรมชาติในพื้นที่เป็นรูปแบบของการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง(สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ,2550)ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีการปฏิบัติด้วยการพึ่งพาอาศัยตนเองมีความพอดีความพอประมาณความมีเหตุผล ตลอดจนมีความรู้เท่าทันโลก อันจะนำไปสู่การพัฒนาประเทศที่มั่นคงยั่งยืน และเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่ชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชน ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลางโดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งการนำเอาปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนการท่องเที่ยวของชุมชนนั้น ประกอบด้วย1)“ความพอประมาณ”คือการวางแผนที่เข้าใจในศักยภาพและสิ่งที่ชุมชนมีผ่านการวิเคราะห์ปัจจัยหลักที่เรียกว่า“ทุนชุมชน”2)“มีเหตุผล”คือ การขับเคลื่อนชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวให้สามารถสร้างความดึงดูดใจ เข้าถึงได้ง่าย มีที่พัก สิ่งอำนวยความสะดวก และกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ได้มาตรฐาน และ3)“ภูมิคุ้มกันที่ดี”คือ มีการวางแผนในด้านต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ โปร่งใส ตรวจสอบได้ และ4)การปฏิบัติงานภายใต้เงื่อนไขด้านความรู้และคุณธรรมเพื่อให้การท่องเที่ยวของชุมชนพัฒนาได้อย่างยั่งยืน (ธิปญณ์ ยัมประเสริฐ,2564)

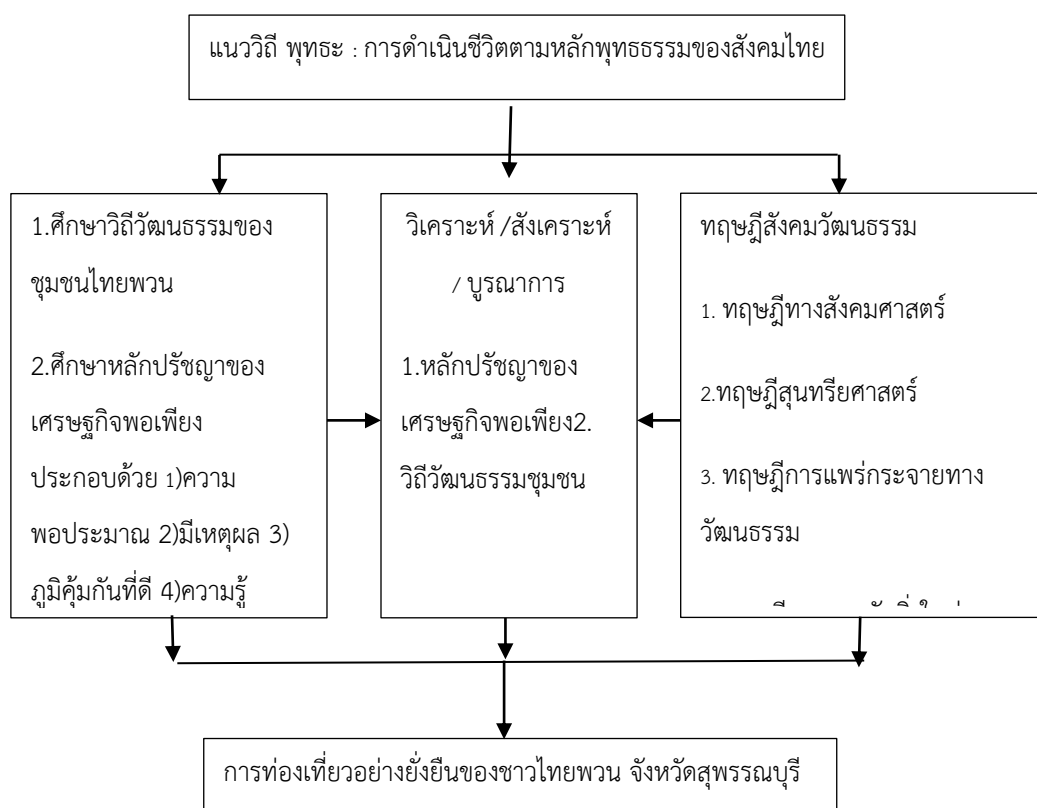
ด้วยเหตุดังที่กล่าวมานี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์ วิถีวัฒนธรรมการใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากสภาพการณ์และปัญหาดังกล่าว ในขณะที่ผู้วิจัยมีฐานะเป็นกรรมการชมรมไทยพวน ในจังหวัดสุพรรณบุรี ทำให้ผู้วิจัยสามารถศึกษาการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชาวไทยพวน ให้เกิดการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแห่งใหม่ในจังหวัดสุพรรณบุรีนอกจากนี้ยังเป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยพวน การสนับสนุนการ ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของชุมชน ทั้งยังสามารถสร้างคุณค่าให้เกิดมูลค่า คือ การพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืนตลอดจนสร้างแรงจูงใจให้นักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยวเพื่อการศึกษ และเรียนรู้

วัฒนธรรมไทยพวนอันเป็นการท่องเที่ยวชุมชนรูปแบบใหม่ เป็นการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนและสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจและสังคม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาวิถีวัฒนธรรมของชุมชนไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรี
2. เพื่อศึกษาการบูรณาการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของชาวไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรีตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

กรอบแนวคิด

ที่มา : ปรับปรุงจาก(เพิ่มศักดิ์ จ้างอง,2562)

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

- 1.ทฤษฎีทางสังคมศาสตร์
- 2.ทฤษฎีสุนทรียศาสตร์
- 3.ทฤษฎีการแพร่กระจายทางวัฒนธรรม
- 4.ทฤษฎีการยอมรับสิ่งใหม่
5. สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

วิธีการวิจัย

การศึกษารังนี้ ผู้วิจัยใช้วิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย แบบสำรวจ (Survey) แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Non-Structurems Interview) แบบสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation)แบบสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-Participant Observation)แบบประชุมกลุ่มย่อย(Focus Group Discussion) และการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) ดังนี้ (ในตะวัน กำหอม,2559)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบสำรวจ (Survey) ผู้วิจัยใช้แบบสำรวจเพื่อเก็บข้อมูลฉบับที่กโดยแบ่งประเด็นการสำรวจต่างๆดังนี้ สำรวจสภาพพื้นที่ ชุมชนไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรี

2. แบบสัมภาษณ์ (Interview) มี 2 แบบดังนี้

2.1 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) เพื่อใช้สัมภาษณ์ตามแนวทางแบบสัมภาษณ์ที่กำหนดไว้แต่ละประเด็นคำถาม โดยการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาคำตอบตามกรอบแนวความคิดและความมุ่งหมายของการวิจัย แบบสัมภาษณ์ชุดที่ 1 แบบสัมภาษณ์ประวัติความเป็นมาชุมชนไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรี เรื่องการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ดังนี้ ประวัติชุมชน ภาษาแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม สุนทรียศาสตร์ อาหารการกิน การแต่งกาย ศาสนาและความเชื่อฯลฯ และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย ความพอประมาณ(Moderation) มีเหตุผล (Reasonableness) ภูมิคุ้มกัน (Self-immunity)เงื่อนไขด้านความรู้ ปัญญา(องค์ความรู้)และคุณธรรม จริยธรรม(Knowledge and Moral Conditions)

2.2 แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง(Non-Structured Interview)ใช้สัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลทั่วไปแบบเปิดกว้างไม่จำกัดคำตอบเพื่อจับประเด็นและนำมาตีความหมายโดยใช้ทฤษฎี และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกจากผู้รู้ และมีจุดสนใจในการสัมภาษณ์ในเรื่อง หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง:วิถีวัฒนธรรมเพื่อบูรณาการกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของชาวไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรี ทำการสัมภาษณ์ผู้รู้ได้แก่ วัฒนธรรมจังหวัด ประธานชมรมไทยพวน กำหนดประเด็น คำถาม ข้อมูลรายละเอียดต่างๆดังนี้ การท่องเที่ยวบูรณาการโดยชุมชน ดังนี้ การท่องเที่ยวบนพื้นฐานเดิมของชุมชนไทยพวน การท่องเที่ยวตั้งอยู่บนภูมิสังคม การท่องเที่ยวยึดหลักประโยชน์ของชุมชน การท่องเที่ยวยึดหลักความคุ้มค่ามากกว่าคุ้มทุน

3. แบบการสังเกต (Observation) แบ่งเป็น 2 ชุด ดังนี้

3.1 การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) ผู้วิจัยเข้าไปพักอาศัยอยู่กับวัด โดยร่วมทำกิจกรรม สังเกต เกี่ยวกับบริบทและกิจกรรมของชุมชนไทยพวน และเป็นเลขาของชมรมไทยพวน เป็นประจำ และใช้ชีวิตอยู่แล้วในพื้นที่ชุมชนไทยพวน

3.2 แบบสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-participant Observation) ผู้วิจัยใช้แบบสังเกตกิจกรรมในชุมชนอยู่ภายนอกที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรมกับชุมชนที่กระทำร่วมกันชุมชนไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรี

4. การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ผู้วิจัยได้ใช้ วิธีการนี้ ในการศึกษาวิจัยด้วยซึ่งใช้เก็บข้อมูลกลุ่มและเป็นการตรวจสอบข้อมูล ในประเด็นต่างๆ โดยการกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในพื้นที่คือ กลุ่มผู้รู้ ได้แก่ ประธานชมรมไทยพวน ครู-อาจารย์ วัฒนธรรมจังหวัด การท่องเที่ยวจังหวัดสุพรรณบุรี โดยการกำหนดกลุ่มละประมาณ 5-10 คน ในพื้นที่ ในการสนทนาผู้วิจัยจะกล่าวนำและให้กลุ่มแสดงความคิดเห็นในอย่างเปิดเผยและข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม

5. การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) ผู้วิจัยได้ใช้ วิธีการนี้ ในการศึกษาวิจัยด้วยซึ่งใช้เก็บข้อมูลกลุ่มและเป็นการตรวจสอบข้อมูล ในประเด็นต่างๆ โดยการกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ชุมชนไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรี คือนักวิชาการวัฒนธรรม ท่องเที่ยวจังหวัด ชมรมไทยพวน พระภิกษุ ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน องค์การบริหารส่วนตำบลและองค์การบริหารส่วนจังหวัด ในจังหวัดสุพรรณบุรี โดยการกำหนดกลุ่มละประมาณ 5-10 คน ในประชุมเชิงปฏิบัติการ จะกล่าวนำและให้กลุ่มแสดงความคิดเห็นในอย่างเปิดเผยและข้อมูลที่ได้จากการประชุมเชิงปฏิบัติการ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการจัดและทำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร ตำรา หนังสือ วิชาการ และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลที่ได้มาจากแบบสำรวจ แบบสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม การสังเกต การจดบันทึก การอัดเทป และการบันทึกภาพ จัดเป็นหมวดหมู่ตามจุดมุ่งหมายของการวิจัยแล้ว ดำเนินการนำมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพตามความมุ่งหมายและกรอบตามความคิดที่กำหนดไว้ โดยใช้แนวคิด การวิเคราะห์แบบอุปมัย (Analytic Inductio) และการวิเคราะห์โดยการจำแนกข้อมูล (Typological Analysis) ดังนี้ (ในตะวัน กำหอม,2559)

1. การวิเคราะห์แบบอุปมัย (Analysis Induction) เป็นวิธีวิเคราะห์ข้อมูล โดยการสร้างข้อมูลจากข้อมูลที่เป็นรูปธรรมหรือปรากฏที่มองเห็นจากการลงภาคสนาม เป็นต้นว่าหลักธรรมคำสั่งสอน แนวปฏิบัติ กิจกรรมในชีวิตประจำวัน การประกอบอาชีพ ตลอดจนสภาพสังคมในปัจจุบัน สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและชนบประเพณีวัฒนธรรม พิธีกรรม ความเชื่อ ที่เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตที่และหลักฐานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

2. การวิเคราะห์โดยการจำแนกข้อมูล (Typological Analysis) เป็นวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการนำข้อมูลมาจัดจำแนกเป็นประเภทตามความมุ่งหมายของการวิจัยและจึงวิเคราะห์ด้วยทฤษฎี เพื่อมาอธิบายสภาพสังคมของชุมชนที่มีการเปลี่ยนแปลงและบทบาทหน้าที่ของภายในชุมชนชุมชนที่ได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมภายนอกมากระทบชุมชนดั้งเดิมและนำไปสู่วิถีวัฒนธรรมเพื่อบูรณาการกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของชาวไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรี โดยใช้ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและใช้ทฤษฎีทางสังคมและวัฒนธรรมต่างๆในการวิเคราะห์ตามการมุ่งหมายและกรอบแนวความคิดในการวิจัย

สรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย

1. วิถีวัฒนธรรมของชุมชนไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรี

ความเป็นมาและความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในชุมชนไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่าชุมชนไทยพวนสุพรรณบุรีมีประวัติความเป็นมายาวนานกว่าสองร้อยปี วัดลานคาเป็น ศูนย์กลางของชุมชน ชุมชนมีวัฒนธรรมและมีอัตลักษณ์เฉพาะของตนเอง มีโบราณสถานรวมถึงแหล่งท่องเที่ยว ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของชาวไทยพวน ซึ่งเอื้อประโยชน์หรือเป็นจุดแข็งของการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ไทยพวน คือ กลุ่มคนไทยกลุ่มหนึ่ง ซึ่งสืบเชื้อสายมาจากชาวพวนในเมืองพวน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เมืองพวนในปัจจุบันตั้งอยู่ที่เขตเชียงของ ทางตะวันออกของหลวงพระบาง ทิศเหนือของเวียงจันทน์ติดกับ ประเทศเวียดนาม ชนกลุ่มนี้ถ้าอยู่ในลาว เรียกว่า “ลาวพวน” เมื่ออยู่ในประเทศไทยเรียกว่า “ไทยพวน” (พล เอก สายหยุด เกิดผล.สัมภาษณ์. 18 มกราคม 2563) สอดคล้องกับงานวิจัยของ (วาสนา เล็กเปลี่ยน, 2560) เรื่อง ไทยพวนสุพรรณบุรี : การศึกษาและวิเคราะห์มาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมผลการศึกษาพบว่า ไทยพวนจังหวัดสุพรรณบุรีอพยพจากเมืองเชียงขวาง ประเทศลาว เข้ามาประเทศไทยตั้งแต่ ปี พ.ศ.2322 – 2370 บ้านเก่าห้องบริเวณรอบวัดลานคาซึ่งปัจจุบันคือหมู่ที่ 3 ตำบลโคกคราม อำเภอบางปลาม้าจังหวัดสุพรรณบุรีพื้นที่ทำการศึกษาคือ เป็นชุมชนชาวไทยพวนที่อพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานตั้งแต่ปีพ.ศ. 2364 ยังรักษาวิถีชีวิตวัฒนธรรมประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์ทางพันธุ์ไว้ได้อย่างมั่นคง จุดเด่นด้านวัฒนธรรมประเพณีและสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ ภายในชุมชนที่จะพัฒนาศักยภาพให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ชุมชนไทยพวนสุพรรณบุรีพบว่าอพยพจากเมืองเชียงขวาง ประเทศลาว เข้ามาประเทศไทยกว่าสองร้อยปีวิถีชีวิตชาวไทยพวนยังรักษาอัตลักษณ์ของตนเองไว้อย่างเข้มแข็ง มีจุดเด่นมีศักยภาพการท่องเที่ยวทั้งทางด้าน ประเพณีวัฒนธรรมและแหล่งท่องเที่ยวรวม 9 รายการ พร้อมทั้งจะพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวได้และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ (วันสาด ศรีสุวรรณ, 2553) ศึกษาเรื่อง การศึกษาวิจัยเรื่องรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรมโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนของกลุ่มน้ำตาปี พบว่า การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเป็นการท่องเที่ยวที่ เหมาะสมและต้องพัฒนาการบริหารจัดการเป็นสำคัญ หากได้รับการพัฒนาและบริหารจัดการที่ถูกวิธีก็จะเป็น การเพิ่มคุณค่าของทั้งแหล่งท่องเที่ยวและการจัดการการท่องเที่ยวซึ่งประชาชนในชุมชนต้องมีส่วนร่วมในการ บริหารจัดการและยังสอดคล้องกับทฤษฎี การแพร่กระจายทางวัฒนธรรม วิลด์ สมิทส์และพิทท์ กลัฟเนอร์ (Wilhelm Schmidt and Fritz Graebner, 1877. pp.189-199 อ้างถึงใน ในตะวัน กำหม่อม, 2563) สำนัก เยอรมัน กล่าวว่า การแพร่กระจายทางวัฒนธรรมของสำนักเยอรมัน นำโดยบาทหลวง สำนักนี้มีแนวคิดที่ว่าปกติ แล้วมนุษย์ไม่ชอบสร้างวัฒนธรรมขึ้นมาเอง แต่ชอบหยิบยืมวัฒนธรรมจากเพื่อนบ้าน วัฒนธรรมอาจจะ แพร่กระจายออกไปที่ละหลายๆ Traits หรือไปได้ที่ละ Traits จากจุดที่มันเกิด และแพร่กระจายไปได้จาก หลายๆ เขตภูมิศาสตร์ในรูปแบบวงกลมหลายๆ วงตามพื้นที่ วัฒนธรรมที่ปลายทางจะต้องเหมือน กับ วัฒนธรรมต้นกำเนิดไม่มากนักน้อย อาจจะเหมือนกันในเชิงปริมาณหรือรูปลักษณะก็ได้ การแพร่กระจายตาม แนวคิดของสำนักเยอรมันนี้ จะเกิดจากการอพยพโยกย้ายถิ่นของผู้คน และเป็นแนวคิดที่เน้นการหยิบยืมทาง วัฒนธรรมมากกว่าการสร้างวัฒนธรรม

2. การบูรณาการการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของชาวไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรีตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว มีการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต ประเพณี และวัฒนธรรมของท้องถิ่นมีการดูแล รักษา ปรับปรุงสภาพแวดล้อมและสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ภายในแหล่งท่องเที่ยว ชุมชนท้องถิ่นได้รับประโยชน์และรายได้จากการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวทั้งทางตรงและทางอ้อม (ปณณวัฒน์ จันทรตรีภักติกุล.สัมภาษณ์. 18 มกราคม 2563) อันเนื่องมาจากการท่องเที่ยว มีการบูรณาการเข้ากับสังคมปัจจุบัน เช่น มีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน มีการจัดการด้านการบริการและสาธารณูปโภคแก่นักท่องเที่ยวชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวมีการดูแลรักษาปรับปรุงสภาพแวดล้อม และสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ ความผูกพันรั้วของแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์กับชุมชนท้องถิ่น มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตนทางวัฒนธรรม ความแตกต่างของวิถี จากชุมชนอื่น ความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณีที่สืบค้นได้ มีการจัดกิจกรรมซึ่งแสดงถึงการสืบสานวัฒนธรรมประเพณีให้คงอยู่ โดยทุกภาคส่วนได้จัดให้เกิดการบูรณาการโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในทุกด้านทุกมิติต่อชุมชนไทยพวนสอดคล้องกับงานวิจัยของ(วาสนา เลิกเปลี่ยน ,2560)เรื่อง ไทยพวนสุพรรณบุรี : การศึกษาและวิเคราะห์มาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมผลการศึกษาพบว่า ชุมชนไทยพวนในจังหวัดสุพรรณบุรีมีประวัติความเป็นมายาวนาน มีวัดลานคาเป็นศูนย์กลางของชุมชน ชุมชนมีวัฒนธรรมและมีอัตลักษณ์เฉพาะของตนเอง มีโบราณสถานรวมถึงแหล่งท่องเที่ยวที่สร้างขึ้นใหม่ que แสดงถึงอัตลักษณ์ของชาวไทยพวน ซึ่งเอื้อประโยชน์หรือเป็นจุดแข็งของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมด้านการวิเคราะห์มาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมทั้ง 3 ด้าน พบว่าในแต่ละด้านมีศักยภาพ และความพร้อมที่จะพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมได้ทั้งสามด้าน คือ 1) ด้านศักยภาพในการดึงดูดใจภาพรวมอยู่ในระดับดี ที่อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ หัวข้อมีการจัดกิจกรรมซึ่งแสดงถึงการสืบสานวัฒนธรรมประเพณีให้คงอยู่อย่างต่อเนื่อง 2) ด้านศักยภาพในการรองรับด้านการท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก ได้แก่ มีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน ได้แก่ น้ำ ไฟ ถนน ที่พัก ฯลฯ สามารถรองรับนักท่องเที่ยวในปัจจุบัน และหัวข้อมีหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรท้องถิ่นให้การสนับสนุนจัดการด้านนโยบาย งบประมาณ และบุคลากรในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และ 3) ด้านศักยภาพในการบริหารจัดการท่องเที่ยว ได้แก่ หัวข้อมีการกำหนดขอบเขต ช่วงเวลา รวมถึงการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวให้พอเหมาะกับศักยภาพของพื้นที่และการบริการ ส่วนปัญหาที่ต้องพัฒนาให้ดีขึ้น คือ ศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยวที่อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ หัวข้อมีการจัดกิจกรรมซึ่งแสดงถึงการสืบสานวัฒนธรรมประเพณีให้คงอยู่อย่างต่อเนื่อง และด้านศักยภาพในการบริหารจัดการท่องเที่ยว ได้แก่ หัวข้อมีการกำหนดขอบเขตช่วงเวลา รวมถึงการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวให้พอเหมาะ

ศักยภาพของพื้นที่และการบริการ อันประกอบด้วย

1. ความพอประมาณ คือการดำรงชีพด้วยความพอดีไม่เคร่งเครียดหรือเข้มงวดกับค่าใช้จ่ายของตนเองมากเกินไป ความปรารถนาในสิ่งของหรือวัตถุที่มีราคาแพงพึงกระทำได้แต่ให้สอดคล้องกับระดับ

ฐานะและรายได้ของตน การประยุกต์ใช้ซึ่งหลัก ความพอประมาณ (พลโท ธนภัทร ศรีกุลชัยภัทร.สัมภาษณ์. 18 มกราคม 2563) เพื่อขับเคลื่อนกิจกรรมการท่องเที่ยวโดยชุมชนนั้น คือการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันและกระตุ้นให้สมาชิกในชุมชนรู้จักและเข้าใจในศักยภาพของตนเอง ตลอดจนสิ่งที่ชุมชนมีอยู่ด้วยการศึกษาผ่านการวิเคราะห์สังเคราะห์ปัจจัยหลักในชุมชนทั้ง 5 ด้านที่เรียกว่า ชุมชน อันหมายถึง สรรพสิ่งใดๆก็ตามที่มีอยู่ในชุมชนทั้งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและเกิดขึ้นจากฝีมือหรือจากภูมิปัญญาที่มีมูลค่าหรือคุณค่าของมนุษย์ ได้แก่ ทรัพยากรทางธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม คน วัฒนธรรม ประเพณี หรือปัจจัยด้านโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ รวมถึงเงินที่เป็นปัจจัยทางเศรษฐศาสตร์ที่มีมูลค่าสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของคนในชุมชนด้วย สอดคล้องกับ (มูลนิธิชัยพัฒนา, 2563) เศรษฐกิจพอเพียง ด้านความพอประมาณ พอประมาณ คำจำกัดความของคำว่า “พอประมาณ” ไม่ได้สื่อถึงความยากจน การอยู่อย่างลำบากแต่หมายถึง “ความพอเพียง การประมาณตน และวางแผนทางการเงินที่ดี” ถ้าในสถานการณ์โควิด-19 แบบนี้น่าจะเป็นการพอมีพอใช้ ลด ละ เลิก อะไรที่ไม่จำเป็น หรือประเมินแล้วเป็นสิ่งของฟุ่มเฟือยที่เกินฐานะเกินรายได้ อาทิ การซื้อสินค้าที่ยังไม่จำเป็นทันด่วน ไม่ต้องไปกู้หนี้ยืมสิน รวมไปถึงอาจจะทำบัญชีรายรับรายจ่ายของตัวเองในทุกเดือน เพื่อตัดทอนสิ่งที่ไม่จำเป็น และใช้อย่างพอเพียงเพื่อให้เพียงพอต่อการดำเนินชีวิต

2. มีเหตุผล คือ ความเชื่อมโยงระหว่างการทำและผลที่ตอบสนองตามมา เป็นความเข้าใจในผลลัพธ์ที่อาจจะเกิดขึ้นเองจากสาเหตุอันเป็นความคิดหรือการกระทำที่มีต่อสถานการณ์หนึ่งโดยความมีเหตุผลจะเกิดขึ้นได้อาศัยการสั่งสมความรู้และประสบการณ์อย่างต่อเนื่องภายใต้การศึกษาข้อมูลอย่างเป็นระบบ และรู้วิธีประมวลปัจจัยที่ซับซ้อนมาประยุกต์ใช้ในการตัดสินใจ เพื่อให้ความคิดหรือการกระทำอยู่ในกรอบที่ถูกต้องตามหลักเหตุผล (พลตรี สกล พิมพ์ทน.สัมภาษณ์. 25 มกราคม 2563) การประยุกต์ใช้หลักการมีเหตุผล เพื่อขับเคลื่อนกิจกรรมการท่องเที่ยวโดยชุมชนนั้น เกิดจากการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนที่ตรงเป้าหมาย โดยมุ่งเน้นมุ่งเน้นที่จะปรับเปลี่ยนปัจจัยต่างๆ ของชุมชนให้สามารถรองรับและรับรองนักท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพพร้อมที่จะส่งมอบคุณค่าของตน ตามอัตลักษณ์สู่สายตานักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือนที่ได้มาตรฐาน การท่องเที่ยว กล่าวคือสามารถดึงดูดความสนใจ เข้าถึงได้ง่ายมีสถานที่พักผ่อนหย่อนใจสำหรับนักท่องเที่ยวในชุมชน พร้อมสิ่งอำนวยความสะดวกและมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่น่าประทับใจ อันประกอบไปด้วย 1) การสร้างแรงดึงดูด ด้วยคุณสมบัติเฉพาะตัวที่โดดเด่น แตกต่างกันไปตามหัวของเวลา เช่นงานประเพณี ตามช่วงฤดูกาลต่างๆ ภายในชุมชน 2) การเข้าถึงได้ง่าย มีช่องทางการเดินทางที่หลากหลายเช่นถนนที่ดี ลานจอดรถ มีป้ายบอกทางที่พร้อมจะต้อนรับนักท่องเที่ยวและพอเพียง 3) ที่พักผ่านค้างแรมในชุมชน อาหารเครื่องดื่มก็เป็นอีกปัจจัยที่สำคัญที่จะช่วยอำนวยความสะดวกและสร้างความเพลิดเพลินให้แก่นักท่องเที่ยว 4) การอำนวยความสะดวกที่มีการบริการจัดเตรียมให้แก่นักท่องเที่ยวที่เดินเข้ามาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนได้อย่างประทับใจ ไม่ว่าจะเป็นที่พัก แหล่งอาหาร ร้านของที่ระลึกล้วนเป็นปัจจัยสำคัญ 5) กิจกรรมการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นการสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตให้กับนักท่องเที่ยวให้ได้สัมผัสกับวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต ของคนในชุมชนและสังคมในลักษณะที่แตกต่างกันอย่างลงตัว สอดคล้องกับสอดคล้องกับ (มูลนิธิชัยพัฒนา, 2563) เศรษฐกิจพอเพียง.ด้านการมีเหตุผล มีเหตุผล ผล การพอประมาณอาจเป็นตัวตั้งต้นที่ทำให้ยาก แต่จะสมบูรณ์ก็ต่อเมื่อเรามีวิธีคิดแบบมีเหตุผลมีผลควบคู่ไป เช่น มุมมองที่ว่าของมันต้องมีที่เราต้องซื้อในทุกครั้ง ลองคิดต่อว่ามี

แล้วสร้างประโยชน์อย่างไรต่อการดำรงชีวิต ใช้แล้วนอกจากสร้างสุขยังสร้างผลลัพธ์ที่ดีต่อการท างานเพื่อหา เลี้ยงเงินด้วยหรือไม่หากสอดรับก็ซื้อ ในทางกลับกันหากไม่ได้สร้างประโยชน์อย่างหลากหลายหรือมากพอ ก็ ควรพักและหยุดการใช้จ่ายใช้สอยไว้ก่อน

3. ภูมิคุ้มกันที่ดี คือ ความสามารถในการบริหารจัดการกับการดำเนินชีวิตให้มีการรองรับในปัจจัย ความเสี่ยงต่างๆไม่ประมาทต่อสิ่งแวดล้อมรอบตัวมีการดำเนินชีวิตอย่างมีสติสามารถป้องกันตนเองจากปัจจัย ยั่วยุหรือสิ่งกระตุ้นเร้าที่เหนือการควบคุมและไม่อาจหยั่งรู้ได้จากภายนอกได้อย่างมีประสิทธิภาพ การ ประยุกต์ใช้หลักการมีเหตุผล เพื่อขับเคลื่อนกิจกรรมการท่องเที่ยวโดยชุมชนนั้น ต้องมีการกำหนดทิศทางการ บริหารจัดการท่องเที่ยวชุมชนตามหลักการท่องเที่ยวชุมชนตามหลักการของเหตุและผลเพื่อให้ได้มาตรฐาน ด้านการท่องเที่ยวเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดี ชุมชนมีแผนการบริหารจัดการปัจจัยต่างๆได้แก่ ทรัพยากรมนุษย์ ผลิตภัณฑ์ วัตถุประสงค์ ตลอดจนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของชุมชน ให้มี ประสิทธิภาพอันจะนำมาซึ่งประสิทธิผลที่ยั่งยืน(วรวิชัย ธรรมวงษ์.สัมภาษณ์. 25 มกราคม2563) โดยการ ดำเนินการทั้งหมดนี้จะต้องคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งระยะ สั้นและระยะยาวด้วยความไม่ประมาท ซึ่งต้องดำเนินการไปพร้อมกับความมีเหตุผลและความพอประมาณ สอดคล้องกับงานวิจัยของ (ดาว ชุ่มตะขบ,2536 น.25-26)เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ทางเลือก ทางรอดฝ่าวิกฤต โควิด-19 ผลการวิจัยพบว่า การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19(COVID-19)เริ่มต้นจากจีนเมื่อปลายปีพ.ศ. 2562และแพร่เข้าสู่ประเทศไทยต้นปีพ.ศ. 2563 นอกจากจะทำให้มีคนติดเชื้อและเสียชีวิตเป็นจำนวนมากแล้ว ผลของการประกาศปิดประเทศ และการปิดตัวของสถานประกอบการหลายๆแห่งเพื่อควบคุมการแพร่ระบาดของ โรค ยังสร้างผลกระทบอย่างมากต่อภาวะเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงทางอาหารไปทั่วโลกเศรษฐกิจ โลกตกต่ำมากสุดเป็นประวัติการณ์มีการคาดการณ์ว่าจะหดตัวถึง -6 ถึง -7.6%จะมีผู้คนกว่า265ล้านคนที่เสี่ยง อดอยาก สำหรับประเทศไทยมีการคาดการณ์ว่าเศรษฐกิจไทยปีพ.ศ.2563 จะชะลอตัวลดลงอย่างมาก เช่นเดียวกัน โดยสถาบันต่าง ๆ ได้ประเมินว่าปีพ.ศ. 2563 เศรษฐกิจไทยจะติดลบไม่น้อยกว่า-3ถึง-10.3%โดย เดือนเมษายน พ.ศ. 2563 มีผู้ว่างงานกว่า 6 แสนคน ก่อให้เกิดอุบัติเหตุความไม่มั่นคงทางแรงงานและทาง สังคม ผู้คนเกิดอาการหวาดระแวง เกิดการเหยียดเชื้อชาติถึงขั้นขับไล่และทำร้ายร่างกายเกิดการกักตุนอาหาร และสินค้าอุปโภคบริโภค มาตรการต่าง ๆ ที่รัฐบาลออกมาช่วยเหลือ ช่วยบรรเทาความเดือดร้อนให้ประชาชน ได้ในระดับหนึ่ง แต่ในระยะยาวนั้นรัฐบาลไม่สามารถนำเงินภาษีของประชาชนมาแจกจ่ายให้ได้ตลอดชีวิต การ พึ่งพาตัวเองจึงเป็นสิ่งจำเป็น ประชาชนต้องปรับเปลี่ยนวิถีการใช้ชีวิตให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคม ลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น ประหยัด อดออม และหันกลับมาดำรงชีวิตอย่างพอมีพอกิน และยังสอดคล้องกับ (มูลนิธิชัยพัฒนา,2563)เศรษฐกิจพอเพียง.ด้านภูมิคุ้มกันที่ดี ควรถอดบทเรียนจากโควิด-19 โดยเฉพาะเริ่มมอง ถึงการวางแผนระยะยาว อาทิ การมองหาประกันสุขภาพที่ใครหลาย ๆ คนมองข้าม รวมทั้งการซื้อกองทุนเพื่อ การออมระยะยาว ซึ่งการออมนี้การันตีได้เป็นอย่างดีว่าไม่ว่าวิกฤตไหนจะเข้ามา การมีเงินออมไว้สามารถก้าว ข้ามและแก้ไขในทุกวิกฤตได้อย่างอุ่นใจ

4. ความรู้ ปัญญา(องค์ความรู้)และคุณธรรมจริยธรรม คือ การดำเนินงานต่างๆ จะบรรลุผลสำเร็จ ได้อย่างยั่งยืนนั้นสิ่งสำคัญที่สุดคือ สมาชิกทุกคนในชุมชนจะต้องมีความร่วมมือ ร่วมแรง ร่วมใจกันขับเคลื่อน

การท่องเที่ยวของชุมชนด้วยความเต็มใจ และมุ่งผลประโยชน์ของชุมชนเป็นสำคัญ โดยจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจในทุกกระบวนการในเรื่องที่ปฏิบัติอย่างลึกซึ้ง อันมีความหมายครอบคลุมทั้งภูมิปัญญา ที่เห็นเป็นเชิงประจักษ์ และองค์ความรู้ภายในตัวบุคคลที่จะต้องมีการถ่ายทอดออกมาเป็นข้อมูลลายลักษณ์อักษร หรือถ่ายทอดออกมาสู่สมาชิกในชุมชนผ่านกระบวนการฝึกอบรม การสอนงาน การกำกับดูแล หรือกระบวนการถ่ายทอดความรู้อื่นๆ ที่เหมาะสม ภายใต้คุณธรรมที่จะต้องกระทำด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม มีความมุ่งมั่นแน่วแน่ ไม่ทอดทิ้งต่อความท้าทาย มีความยุติธรรม คิดสร้างสรรค์สิ่งที่ดีก่อเกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมอย่างสม่ำเสมอ ตลอดจนความขยันหมั่นเพียร และความมุ่งมั่นที่จะทำงานอย่างเต็มกำลังความสามารถ การประยุกต์ใช้หลักการมีเหตุผล(พงษ์ พันธุ์ศิริ.สัมภาษณ์.25 มกราคม2563) เพื่อขับเคลื่อนกิจกรรมการท่องเที่ยวโดยชุมชนนั้น เพื่อให้การขับเคลื่อนการท่องเที่ยวของชุมชนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน ซึ่งไม่เพียงแต่จะช่วยให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดี และความมีชื่อเสียงของชุมชน หากแต่หมายถึงรายได้ ความมั่นคง ยั่งยืน ด้านคุณธรรม จริยธรรมที่สามารถขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนที่มีศักยภาพและสามารถรองรับนักท่องเที่ยวจนเกิดรายได้ที่มหาศาลต่อตนเองและชุมชนนั้นหมายถึงสมาชิกในชุมชนจะต้องปฏิบัติและเน้นย้ำตามแก่นคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อันเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืน สอดคล้องกับงานวิจัยของ(จิราภรณ์ แก้วมณี,2558)เรื่องการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนบ้านหัวเขาจีน อำเภอบางบาล จังหวัดราชบุรีผลการวิจัยพบว่าแนวทางในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนบ้านหัวเขาจีนพบว่า 1) ชุมชนบ้านหัวเขาจีนมีทุนทางวัฒนธรรม ทุนทางภูมิปัญญาชาวบ้านเป็นเอกลักษณ์ไทยทรงดำแล้วนั้น หากได้ความร่วมมือทั้งภาครัฐและภาคเอกชนเข้ามาช่วยจัดการวางแผนดำเนินงานร่วมกับผู้นำชุมชนจะทำให้การท่องเที่ยวโดยชุมชนนั้นก้าวหน้าได้มาก 2)ชุมชนมีการรวมกลุ่มอาชีพกันด้วยความสมัครใจและมีหลากหลายกลุ่มอาชีพ ได้รับรางวัลมากมายหากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสนับสนุนงบประมาณในการรวมกลุ่มอาชีพของชุมชนจะเป็นการพัฒนาฝีมือแรงงาน พัฒนาสินค้าให้ส่งออกได้จำนวนมาก 3) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาช่วยเหลือทำ ป้ายบอกทาง การประชาสัมพันธ์ให้รู้จักแก่บุคคลภายนอกมากยิ่งขึ้นและยังสอดคล้องกับมูลนิธิชัยพัฒนา(2563)สร้างความรู้มิตินี้คือการมองหาคำตอบใหม่ๆ ในการเพิ่มพูนให้กับตัวเอง เพราะวิกฤตโควิด-19ได้สอนให้เราทำอะไรหลายอย่างที่เรไม่เคยทำ เช่น การทำงานที่บ้าน ฉะนั้น โควิด-19 นี้แหละอาจเป็นสิ่งกระตุ้นให้เกิดสิ่งใหม่ ๆ ขึ้นในอนาคต และเราในฐานะพหุสตก็จะต้องเปิดโลกทัศน์เพื่อพร้อมรับอยู่เสมอที่สำคัญต้องคอยติดตามข่าวสารจากทั่วทุกมุมโลกเพื่อแชร์เรื่องราวที่ดีต่าง ๆ ที่เป็นความรู้ใหม่ให้กับสังคมและมีคุณธรรม หลังจากการสร้างตัวเองให้เป็นผู้รอดในวิกฤตโควิด-19 ในครั้งนี้ สิ่งหนึ่งที่ยอยากให้ตระหนักถึง คือ การปรับจากการเป็นผู้รับจากมาตรการต่าง ๆ เป็นผู้ให้ให้กับสังคมบ้าง ในสัดส่วนที่เราไม่เดือดร้อน เช่น การทำความสะอาดบ้านและชุมชน การอาสาตนเป็นผู้ช่วยสังคมในด้านต่าง ๆ การยึดเอาประโยชน์สาธารณะเป็นที่ตั้ง

เอกสารอ้างอิง

- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2555). การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยSPSS และ AMOS. พิมพ์ครั้งที่ 13. กรุงเทพฯ : บิสซิเนสอาร์แอนด์ดี.
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.(2560).แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติฉบับที่2(พ.ศ.2560-2564). กรุงเทพฯ: สำนักงานกิจการโรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- กองเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬา.(2561).เศรษฐกิจด้านการท่องเที่ยวของไทยไตรมาสที่1ของปี2561และแนวโน้มปี 2561.(ออนไลน์). แหล่งที่มา [https://secretary.mots.go.th/ewtadmin/ewt/policy/download/InfoTorismEconomicReport_Q1_2018\(TSA\).pdf](https://secretary.mots.go.th/ewtadmin/ewt/policy/download/InfoTorismEconomicReport_Q1_2018(TSA).pdf)
- คณะกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง.(2550).การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง, กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.(2560). “ร่างยุทธศาสตร์ชาติระยะ20ปี(พ.ศ. 2560-2579)”.(ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก สำนักงาน : <http://www.nesdb.go.th/download/document>.
- จิราภรณ์ แก้วมณี.(2558).การจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนบ้านหัวเขาจีน อำเภอบางบาล จังหวัดราชบุรี.(วิทยานิพนธ์ ระดับปริญญาโท).สาขาพัฒนศึกษา.บัณฑิตวิทยาลัย:มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ดาว ชุ่มตะขบ.(2536).เศรษฐกิจพอเพียง ทางเลือก ทางรอดฝ่าวิกฤตโควิด-19.:วารสารสังคมวิจัยและพัฒนา.
- ธิปไตยธรรม ยิ้มประเสริฐ.(2564).การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและจิตวิทยาการท่องเที่ยว: แนวทางขับเคลื่อนและฟื้นฟูการท่องเที่ยวโดยชุมชน หลังวิกฤตการณ์ โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 (โควิด-19): วารสารศิลปศาสตร.มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ในตะวัน กำหม่อม.(2559).การวิจัย ประยุกต์ทางวัฒนธรรม. เล่ม 2 กรุงเทพฯ :วิทยาลัยทองสุข
- _____. (2563).ทฤษฎีทางสังคมและวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยทองสุข
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา และเพ็ญศิริ ศรีคำภา.(2557).การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน.สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ.
- เพิ่มศักดิ์ จำลอง.(2563).วิถีวัฒนธรรมของชุมชนบ่อตาโล่ เพื่อบูรณาการหลักแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงกับการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนวัดศิวนาราม.(วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต).สาขาวิชาสังคม ศาสนาและวัฒนธรรม : วิทยาลัยทองสุข
- มูลนิธิชัยพัฒนา.(2563).เศรษฐกิจพอเพียง.สืบค้นเมื่อวันที่26 กรกฎาคม2563จาก <https://www.chaipat.or.th/publication/publish-document/sufficiency-economy.html>.
- วันสาด ศรีสุวรรณ.(2553).รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนของกลุ่มน้ำตาปี.(วิทยานิพนธ์).สาขาวิชาวัฒนธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, กรุงเทพฯ.

วาสนา เล็กเปลี่ยน.(2560).ไทยพวนสุพรรณบุรี:การศึกษาและวิเคราะห์มาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม.(วิทยานิพนธ์คณะศิลปศาสตร์). สาขาวิชาการท่องเที่ยว : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก.

สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.(2550).การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง .คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง .สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.พิมพ์ลักษณ์.กรุงเทพฯ.: ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน).

การพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของบุคลากรทางการศึกษาในสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

The development of information technology skills for educational personnel under the office of the basic education commission

อมรินทร์ เหนือร้อยเอ็ด

Amarin Nuea Roi-Et

มหาวิทยาลัยพะเยา

University of Phayao, Thailand

E-mail: pakphumthonglad@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับความต้องการในการพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของบุคลากรทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) เพื่อเปรียบเทียบระดับความต้องการในการพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของบุคลากรทางการศึกษาประกอบด้วย ด้านคอมพิวเตอร์ด้านระบบสื่อสาร และด้านเทคโนโลยีเครือข่ายกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการดำเนินการศึกษาคือบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 52 คน ได้มาโดยการกำหนดขนาดตัวอย่างตามตารางจซีและมอร์แกน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามระดับประมาณค่า ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นมีค่าดัชนีสอดคล้อง 0.60 – 1.00 และมีค่าเฉลี่ยความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.99 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าเอฟและการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ

ผลจากการศึกษาพบว่า 1) ผู้ตอบแบบสอบถามการพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของบุคลากรทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยภาพรวมนั้นอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามรายด้านโดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย พบว่าส่วนใหญ่คือ ด้านคอมพิวเตอร์อันดับที่สอง คือด้านระบบสื่อสารและลำดับสุดท้ายคือด้านเทคโนโลยีเครือข่ายตามลำดับ 2) เพื่อเปรียบเทียบระดับความต้องการในการพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศภาพรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบเป็นรายด้าน พบว่าบุคลากรทางการศึกษา มีทักษะในด้านคอมพิวเตอร์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เพียงด้านเดียว

คำสำคัญ: การพัฒนา; ทักษะ; การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

Abstract

The study aimed to 1) examine the level of demand for developing information technology skills among educational personnel under the Office of the Basic Education Commission, and 2) compare the level of demand for developing information technology skills among educational personnel in terms of computer skills, communication systems, and network technology. The sample group used in the study consisted of 52 educational personnel, determined by applying the Krejcie and Morgan table for sample size. The tool used for data collection was a Likert-scale questionnaire created by the researchers, which had a consistency index ranging from 0.60 to 1.00 and an overall reliability score of 0.99. Statistical methods employed for data analysis included percentage, mean, standard deviation, F-test, and pairwise comparison using Scheffe's method.

The findings revealed that 1) The respondents' development of information technology skills among educational personnel under the Office of the Basic Education Commission was, on average, at a moderate level overall. When considering individual aspects, arranged by average score from highest to lowest, the majority were in computer skills, followed by communication systems, and lastly, network technology 2) The overall level of demand for developing information technology skills showed no significant differences. However, when examined individually, educational personnel demonstrated significantly different computer skills at the 0.05 statistical level.

Keywords: Development, Skills, Usage of information technology.

บทนำ

รัฐบาลจะพัฒนาระบบการบริหารงานภาครัฐ เพื่อให้ส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐมีความพร้อมและกำลังคนที่มีขีดความสามารถในการปฏิบัติงาน เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผลมีความคุ้มค่าโปร่งใสและ เกิดความเป็นธรรมในการบริการสาธารณะส่งเสริมนโยบายการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อสามารถให้บริการสาธารณะ ที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและจะปฏิรูปกฎหมายและพัฒนาระบบการยุติธรรมทั้งระบบให้มีความทันสมัยภายใต้หลักนิติธรรมและความเสมอภาคส่งเสริมให้ประชาชน มีส่วนร่วมในการดำเนินนโยบายสาธารณะและร่วมในกระบวนการยุติธรรมภายใต้หลักการยุติธรรมชุมชนพร้อมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนมีโอกาสได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากทางราชการ และสื่อสารสาธารณะทุกประเภทได้อย่าง กว้างขวาง รวดเร็ว ถูกต้อง ทัวถึงและเป็นธรรม (แผนการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2555-2558: 2555) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542แก้ไข เพิ่มเติม พ.ศ. 2553 มาตรา 65 ให้มีการพัฒนาบุคลากรทั้งด้านผู้ผลิต และผู้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการผลิต รวมทั้งเทคโนโลยีที่เหมาะสม มีคุณภาพและประสิทธิภาพ มาตรา 66 ผู้เรียนมีสิทธิได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างตลอดชีวิต มาตรา 67 รัฐต้องส่งเสริมให้มีการวิจัยและพัฒนาการผลิตและการพัฒนาเทคโนโลยีการศึกษา เพื่อให้เกิดการใช้ที่คุ้มค่าและเหมาะสมกับกระบวนการเรียนรู้ของคนไทย การพัฒนาทรัพยากรบุคคลเป็นปัจจัยหนึ่งที่องค์กรต่าง ๆ กำลังให้ความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะทรัพยากรบุคคลเปรียบเสมือนสินทรัพย์ที่ทรงคุณค่ามากที่สุดขององค์กร เป็นกลยุทธ์หนึ่ง สามารถสร้างความได้เปรียบเชิงการแข่งขันขององค์กร ด้วยเหตุผลดังกล่าวองค์กรต่าง ๆ จึงพยายามที่จะแสวงหากลยุทธ์หรือเครื่องมือต่าง ๆ มาใช้ในการบริหารทรัพยากรบุคคล เช่น การบริหารจัดการผู้มีความสามารถสูง การบริหารจัดการทรัพยากรบุคคลโดยใช้ทักษะเป็นพื้นฐาน (สุกัญญา รัชมิธรรมโชติ.2548) สมรรถนะ เป็นเครื่องมือชนิดหนึ่งที่กำลังได้รับความนิยมและทวี ความสำคัญต่อ การบริหารทรัพยากรมากขึ้นเรื่อยๆ ในวงการบริหารทรัพยากรบุคคล องค์กรชั้นนำต่างๆ ได้นำระบบสมรรถนะมาเป็นพื้นฐานในการพัฒนาทรัพยากรบุคคล อย่างเป็นระบบต่อเนื่องสามารถใช้ทรัพยากรได้อย่างถูกต้องทิศทาง และคุ้มค่ากับการลงทุน นอกจากนี้ยังเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่บุคลากรในองค์กรอีกแนวทางทางหนึ่งด้วย (นิสตรรก เวชยานนท์.2539)

การพัฒนาคุณภาพคนนั้นกล่าวได้ว่า เป็นหัวใจของการพัฒนาประเทศสำหรับ ยุคความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีการสื่อสาร จึงควรต้องพัฒนาคนให้ก้าวไปพร้อมกับเทคโนโลยี ซึ่งทุกประเทศของโลกในอนาคตจะมีการพึ่งพาเชื่อมและการเชื่อมโยงกันมากขึ้น มีการรวมกลุ่มและร่วมมือกัน มีการเปลี่ยนแปลงที่เร็ว แต่จะมีการแข่งขันที่สูงขึ้นเพื่อความอยู่รอดการพัฒนาคนจึงต้องอาศัยเครื่องมือที่ดี และทันสมัยในการพัฒนา กล่าวได้ว่าผู้บริหารในยุคเทคโนโลยีสารสนเทศจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนบทบาทจากผู้บังคับบัญชา มาเป็นผู้บังคับบัญชาแบบฝึกสอน การเป็นผู้ฝึกสอนที่ดีนั้นต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ทางทฤษฎีและมีความสามารถทางปฏิบัติ ที่สำคัญคือ ต้องรู้จักประยุกต์ใช้เทคนิค และเครื่องมือช่วยใน การบริหารได้อย่างคุ้มค่า ครรชิต มัลลียงศ์(2541) กล่าวว่าเครื่องมือที่ดีที่สุดในยุคนี้ คือ เทคโนโลยีสารสนเทศประกอบด้วย เทคโนโลยีสารสนเทศคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีคมนาคม หากใครรู้จักใช้เทคโนโลยีสารสนเทศให้เป็น

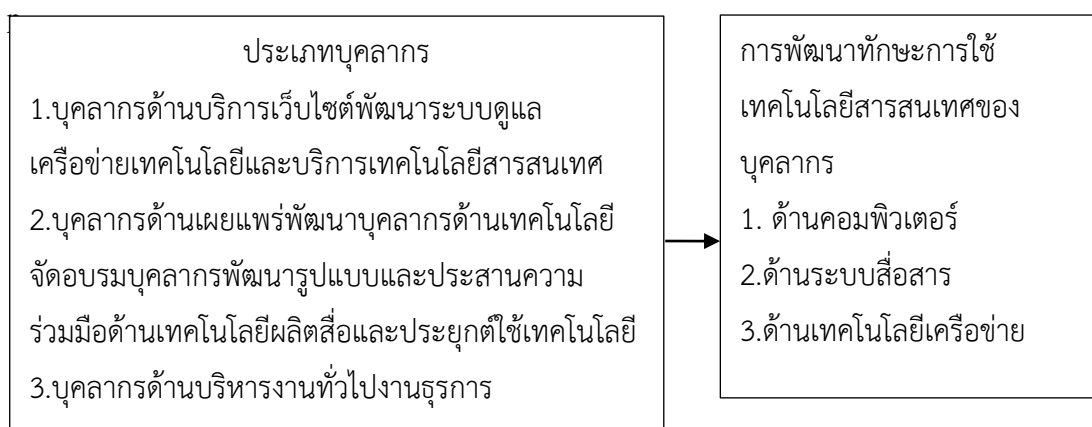
ประโยชน์สูงสุด จะได้เปรียบผู้อื่นคนบางคนไม่เห็นด้วยกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยอ้างว่าเป็นการสอนให้เอาเปรียบผู้อื่น แต่ถ้าเราไม่สอนให้พวกเราตนเองรู้จักเทคโนโลยีนี้ เราก็มักจะตกเป็นเบี้ยล่างผู้อื่นตลอดเวลา ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศโดยเฉพาะด้านคอมพิวเตอร์และโทรคมนาคมที่ช่วยเสริมกำลังสติปัญญาของมนุษย์และสร้างความสามารถในการติดต่อเชื่อมโยงกันในโลก เป็นตัวขยายขีดความสามารถทางกายภาพแก่มนุษยชาติ ทำให้สามารถเอาชนะข้อจำกัด ด้านเวลา ระยะทางหรือสภาพทางภูมิศาสตร์ได้ ซึ่งเกิดผลกระทบเป็นอย่างมากต่อการใช้เทคโนโลยีเพื่อระบบการศึกษาอันจะทำให้การศึกษาทางไกลแพร่กระจายและเติบโตได้ ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ที่ทำให้ข้อมูลข่าวสารมีการเชื่อมโยงติดต่อได้รวดเร็ว จึงต้องมี การพัฒนาศักยภาพทางกายภาพและประสิทธิภาพสูงเพียงพอที่รองรับข้อมูลข่าวสารที่หลากหลาย สร้างโอกาสการรู้ข้อมูลและการกระจายข้อมูลและข่าวสารกระจายข้อมูลที่ทันสมัยอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ (นิรชรภา ทองธรรมชาติ และบุญเลิศ อรุณพิบูล.2545)

การที่สำนักเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน ได้ให้ความสำคัญเพื่อเป็นการให้บุคลากรได้ฝึกฝนตัวเอง และพัฒนาสมรรถนะของตนเองให้เพิ่มขึ้นเพื่อเกิดประโยชน์ในการพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศจึงต้องการที่จะศึกษาค้นคว้าการพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของบุคลากรทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ต้องการให้บุคลากรได้รับการพัฒนาที่ถูกต้องกับความต้องการขององค์กร และพัฒนาคนได้เหมาะสมกับตัวบุคลากรเอง เพื่อนำการวิจัยครั้งนี้ไปพัฒนา เพิ่มพูนประสิทธิภาพให้กับหน่วยงานให้ดีขึ้นและเป็นแนวทางในการพัฒนาหน่วยงานให้มีประสิทธิภาพสูง

วัตถุประสงค์

- 1.ศึกษาระดับความต้องการในการพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของบุคลากรทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 2.เพื่อเปรียบเทียบระดับความต้องการในการพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของบุคลากรทางการศึกษาประกอบด้วย ด้านคอมพิวเตอร์ด้านระบบสื่อสาร และด้านเทคโนโลยีเครือข่าย

กรอบแนวคิด

ที่มา : ปรับปรุงจาก อารณ อังสาชน.(2551).

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของบุคลากรทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ศึกษาค้นคว้า แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาศึกษา ดังนี้ 1) แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการพัฒนาทักษะ 2) แนวคิดเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ 3) แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา

วิธีการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาการพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของบุคลากรทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey research) ทำการวิจัยโดยการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1.การสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นเพื่อศึกษา การพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของบุคลากรทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. การพัฒนาเครื่องมือ

2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อสังเคราะห์การพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของบุคลากรทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.2 สร้างแบบสอบถามเพื่อเสนออาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัยและผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้องเที่ยงตรงของเนื้อหาเพื่อพิจารณาความเหมาะสมของแบบสอบถามสื่อความหมายชัดเจนผู้ตอบอ่านแล้วเข้าใจ

2.3 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ แล้ว
จัดพิมพ์

2.4 นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) และเสนอแนะเพื่อปรับปรุงให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นแล้วนำผลการพิจารณาไปทำการวิเคราะห์หาความเที่ยงตรงซึ่งเนื้อหาด้วยวิธีการหาดัชนีความสอดคล้อง โดยให้คะแนนดังนี้ ถ้าข้อคำถามสอดคล้องตามเนื้อหาให้คะแนน +1 ถ้าไม่แน่ใจให้คะแนน 0 และไม่สอดคล้อง -1 คัดเลือกข้อคำถามที่มีดัชนีสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป ได้จำนวน 34 ข้อ แล้วนำไปปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญโดยได้ค่า IOC = 0.99

2.5 นำแบบสอบถามที่มีค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหาไปทดลองใช้ (Try Out) กับบุคลากรทางการศึกษา ที่ไม่ได้ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จำนวน 30 คน

2.6 นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้มาตรวจให้เชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์ แอลฟา(α -Coefficient) ตามแบบครอนบัค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น .972

2.7 นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้ศึกษาค้นคว้านำแบบสอบถามที่สมบูรณ์แล้วเก็บข้อมูลจากบุคลากรทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานครั้งนี้ผู้ศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง
2. ผู้ศึกษาค้นคว้าติดตามแบบสอบถามด้วยตนเอง เพื่อให้ได้แบบสอบถามกลับมาครบถ้วนตามวันเวลาที่กำหนด
3. ผู้ศึกษาค้นคว้านำแบบสอบถามที่เก็บมาตรวจสอบความสมบูรณ์และนำไปวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบบสอบถามที่เก็บคืนมาได้มีความสมบูรณ์ทุกฉบับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ในรูปแจกแจงความถี่โดยการหาค่าร้อยละ จำแนกตาม เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์และประเภทบุคลากร

ตอนที่ 2 ข้อมูลแบบสอบถามการพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของบุคลากรทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เป็นรายข้อและรายด้าน แล้วนำเสนอในรูปตาราง ประกอบคำบรรยาย กำหนดระดับการพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของบุคลากรทางการศึกษาออกเป็น 5 ระดับ โดยนำผลการวิเคราะห์ที่ได้เปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ยเป็น 5 ระดับ (ในตะวันก่าหอม,2559)

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบการพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของบุคลากรตามประเภทบุคลากร ด้วยทางการศึกษาโดยวิธี เอฟ(F-test)โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) (ในตะวัน ก่าหอม,2559)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ค้นคว้ามำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติพื้นฐาน โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป สำหรับสถิติที่ใช้มีดังต่อไปนี้ 1) ค่าร้อยละ เพื่อวิเคราะห์ข้อมูล 2) ค่าเฉลี่ย (M) 3. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 4. หาค่าทดสอบเอฟ (F- test) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่าง 3 กลุ่มขึ้นไปโดยใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA)

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ บุคลากรทางการศึกษาจำนวน 52 คน ส่วนมากเป็นเพศหญิง มีอายุมากกว่า 40 ปีขึ้นไป ระดับการศึกษาปริญญาตรีมีประสบการณ์ทำงานมากกว่า 15 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 ข้อมูลระดับการพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของบุคลากรทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า อันดับหนึ่ง คือ ด้านคอมพิวเตอร์รองลงมา คือ ด้านระบบสื่อสารและอันดับสุดท้าย คือ ด้านเทคโนโลยีเครือข่าย โดยมีรายละเอียดของผลการศึกษาในแต่ละด้านดังนี้เพื่อศึกษาระดับความต้องการในการพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของบุคลากรทางการศึกษาสำนักเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.ด้านคอมพิวเตอร์โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ลำดับแรกคือสามารถใช้โปรแกรม Microsoft Word เพื่อใช้ในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากลำดับที่ 2 คือ มีทักษะในการพิมพ์ดีดโดยใช้แป้นพิมพ์คอมพิวเตอร์ได้อยู่ในระดับมากลำดับที่ 3 คือ สามารถใช้งานโปรแกรม PowerPoint อยู่ในระดับมากในการสร้างและเสนองานและลำดับสุดท้ายคือ มีความรู้ด้านการประกอบ ซ่อมแซม เครื่องคอมพิวเตอร์

2.ด้านระบบสื่อสารโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่าลำดับแรกคือสามารถรับส่งข้อมูลทางอีเมลได้และสามารถส่งข้อมูล ข่าวสาร และสื่อต่างๆ ทาง Website ได้อยู่ในระดับมากลำดับที่ 2 คือ สามารถ Download / Upload ข้อมูลจาก Internet มาใช้ในการปฏิบัติงานได้อยู่ในระดับมากลำดับที่ 3 คือ สามารถใช้โปรแกรมที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสาร (Chat program) เช่น Line และลำดับสุดท้ายคือ มีความรู้พื้นฐานเรื่อง ระบบ LAN , MAN , WAN หรือ Internet อยู่ในระดับมาก

3. ด้านเทคโนโลยีเครือข่ายโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่าลำดับแรกคือ สามารถใช้แอปพลิเคชันบนเครือข่าย เช่น facebook.com อยู่ในระดับมากลำดับที่ 2 คือ สามารถใช้เทคโนโลยีเครือข่าย Search Engine ในการค้นหาข้อมูลได้เช่น google.com , sanook.com , thaiall.com อยู่ในระดับมากลำดับที่ 3 คือ มีทักษะในการส่งรูปภาพ คลิปวิดีโอ ทาง Internet ให้ผู้อื่นใช้งานโดยใช้ เช่น YouTube และลำดับสุดท้ายคือ มีความรู้ในการตั้งค่าระบบป้องกัน ไวไฟ ด้วยตัวเองอยู่ในระดับมาก

ตอนที่ 3 เพื่อเปรียบเทียบระดับความต้องการในการพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของบุคลากรทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจำแนกตาม 1.บุคลากรด้านบริการเว็บไซต์พัฒนาระบบดูแลเครือข่ายเทคโนโลยีและบริการเทคโนโลยีสารสนเทศ 2.บุคลากรด้านเผยแพร่พัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยีจัดอบรมบุคลากรพัฒนารูปแบบและประสานความร่วมมือด้านเทคโนโลยีผลิตสื่อและประยุกต์ใช้เทคโนโลยี 3.บุคลากรด้านบริหารงานทั่วไปงานธุรการโดยมีรายละเอียดของผลการศึกษาในแต่ละด้านดังนี้

1.ด้านคอมพิวเตอร์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพบความแตกต่าง ผู้วิจัยจึงนำไปทดสอบรายคู่โดยใช้สถิติทดสอบของ Scheffe พบว่าบุคลากรด้านบริการเว็บไซต์ฯ มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าบุคลากรด้านการเผยแพร่และพัฒนาบุคลากรฯ และบุคลากรด้านการบริหารงานทั่วไป

2.ด้านระบบสื่อสาร ไม่แตกต่างกัน

3.ด้านเทคโนโลยีเครือข่าย ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

1. เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ระดับความต้องการในการพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของบุคลากรทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อันดับที่หนึ่ง คือ ด้านคอมพิวเตอร์รองลงมา คือ ด้านระบบสื่อสารและอันดับสุดท้าย คือ ด้านเทคโนโลยีเครือข่าย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถอภิปรายผลการศึกษาได้ดังต่อไปนี้

ด้านคอมพิวเตอร์โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ลำดับแรกคือสามารถใช้โปรแกรม Microsoft Word เพื่อใช้ในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากลำดับที่ 2 คือ มีทักษะในการพิมพ์ดีดโดยใช้แป้นพิมพ์คอมพิวเตอร์ได้อยู่ในระดับมากลำดับที่ 3 คือ สามารถใช้งานโปรแกรม PowerPoint อยู่ในระดับมากในการสร้างและเสนองานและลำดับสุดท้ายคือ มีความรู้ด้านการประกอบ ซ่อมแซม เครื่องคอมพิวเตอร์ ตามลำดับ ทั้งนี้เพราะบุคลากรไม่ได้จบด้านด้านเทคนิคคอมพิวเตอร์ ด้านการประกอบ ซ่อมแซม ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ อารมณ์ อังสาชน (2551) ได้ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของอาจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตพบว่า สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารพบว่า อาจารย์ส่วนใหญ่มีสภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านฮาร์ดแวร์มีสภาพการใช้อยู่ในระดับมาก ด้านซอฟต์แวร์ ด้านอินเทอร์เน็ตและเครือข่ายมีสภาพการใช้อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านบริการอื่นๆ มีสภาพการใช้อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านฮาร์ดแวร์ อาจารย์มีสภาพการใช้อุปกรณ์ช่วยสอนที่จัดเตรียมไว้ในแต่ละห้องเรียน เช่น Projector, Visualize, Computer ลำโพงและไมโครโฟน เครื่องเล่น DVD อยู่ในระดับมาก ด้านซอฟต์แวร์ อาจารย์มีสภาพการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปด้านการจัดการงานในสำนักงานเช่น MS Word , MS Excel , MS Access, MS Outlook ในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก ด้านอินเทอร์เน็ตและเครือข่าย อาจารย์มีสภาพการใช้บริการของฟรี อีเมล เช่น Hotmail, Yahoo, mail, Gmail อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการบริการอื่นๆ อาจารย์มีสภาพการใช้ระบบลงชื่อปฏิบัติงานบุคลากรในการตรวจสอบการปฏิบัติงานของท่านอยู่ในระดับมาก ปัญหาและอุปสรรคในการใช้บริการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารคือ ไม่มีอุปกรณ์ให้ใช้งานเครือข่ายล่าช้าและอาจารย์ส่วนใหญ่มีความต้องการให้สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศพัฒนาศักยภาพด้านเทคโนโลยีสารสนเทศโดยจัดอบรมการใช้อินเทอร์เน็ตและการสร้างเว็บไซต์ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อำนาจ ไชยสงค์ (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ทักษะดิจิทัลของครูที่ส่งผลต่อการบริหาร จัดการชั้นเรียนในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม ผลการวิจัยพบว่า 1) ทักษะดิจิทัลของครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการเปรียบเทียบจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) การบริหารจัดการชั้นเรียน ในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษา โดยรวม อยู่ในระดับมาก แตกต่างกันอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 และ 3) ตัวแปรของทักษะดิจิทัลของครูที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการชั้นเรียน ในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษา โดยร่วมกันพยากรณ์การบริหารจัดการชั้นเรียนในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาได้ร้อยละ 84

ด้านระบบสื่อสารโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ลำดับแรกคือ สามารถรับส่งข้อมูลทางอีเมลได้และสามารถส่งข้อมูล ข่าวสาร และสื่อต่างๆ ทาง Website ได้อยู่ในระดับมากลำดับที่ 2 คือ สามารถ Download / Upload ข้อมูลจาก Internet มาใช้ในการปฏิบัติงานได้อยู่ในระดับมากลำดับที่ 3 คือ สามารถใช้โปรแกรมที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสาร (Chat program) เช่น Line และลำดับสุดท้ายคือ มีความรู้พื้นฐานเรื่อง ระบบ LAN , MAN , WAN หรือ Internet ตามลำดับ ทั้งนี้เพราะบุคลากรทางด้านระบบสื่อสาร ระบบ LAN , MAN , WAN หรือ Internet มีจำนวนน้อย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของบังอรรัตน์ สำเนียงเพราะ. (2554). ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับและพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสำนักงานสมัยใหม่ : กรณีศึกษาหน่วยงานปฏิบัติการภาคสนามองค์กรผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ พบว่า โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูผู้สอนคอมพิวเตอร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ช่วงชั้นที่ 4 มีสมรรถภาพด้านความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารแต่ละด้านในระดับปานกลาง ถึง ระดับมากที่สุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านความรู้เกี่ยวกับการจัดการไฟล์และโฟลเดอร์ ด้านความรู้เกี่ยวกับองค์ประกอบและหลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ ด้านความรู้เกี่ยวกับการประกอบเครื่องคอมพิวเตอร์ ด้านความรู้เกี่ยวกับการประกอบเครื่องคอมพิวเตอร์ ด้านความรู้เกี่ยวกับการกำหนดคุณลักษณะและการใช้งานของฮาร์ดแวร์และอุปกรณ์รอบข้าง (Peripheral) ที่ใช้กับคอมพิวเตอร์ ด้านความรู้ทาง ICT ด้านอื่นๆ ด้านความรู้ที่เกี่ยวกับการติดตั้งและการใช้งานโปรแกรมประยุกต์ ด้านความรู้เกี่ยวกับระบบสื่อสารข้อมูลและระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ด้านความรู้เกี่ยวกับการติดตั้งและการใช้โปรแกรมที่ใช้ในการคำนวณข้อมูลและการทำงานทางด้านฐานข้อมูลที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ต่างๆด้านความรู้เกี่ยวกับการติดตั้งและใช้งานซอฟต์แวร์โปรแกรมปฏิบัติการ

ด้านเทคโนโลยีเครือข่ายโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่าลำดับแรกคือ สามารถใช้แอปพลิเคชันบนเครือข่าย เช่น facebook.comอยู่ในระดับมากลำดับที่ 2 คือ สามารถใช้เทคโนโลยีเครือข่าย Search Engine ในการค้นหาข้อมูลได้เช่น google.com , sanook.com , thaiall.comอยู่ในระดับมากลำดับที่ 3 คือมีทักษะในการส่งรูปภาพ คลิปวิดีโอ ทางInternet ให้ผู้อื่นใช้งานโดยใช้ เช่น Youtube และลำดับสุดท้ายคือ มีความรู้ในการตั้งค่าระบบป้องกัน ไวไฟ ด้วยตัวเองอยู่ใน ตามลำดับ ทั้งนี้เพราะเทคโนโลยีเปลี่ยนแปลงเร็ว ทำให้ขาดบุคลากรที่มีความรู้ในการตั้งค่าระบบป้องกัน ไวไฟซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของกษมน บ่อบัวทอง(2553) ได้ศึกษาความพึงพอใจของบุคลากรทางการศึกษาต่อการบริหารจัดการระบบสารสนเทศของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเทศบาลนครปฐมด้านการประมวลผลข้อมูล พบว่า ความพึงพอใจของบุคลากรทางการศึกษาต่อการบริหารจัดการระบบสารสนเทศของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเทศบาลนครปฐม อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.42 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า 1)หน่วยงานมีการรวบรวมข้อมูลและจัดทำระบบข้อมูล อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.45 2)หน่วยงานมีการรวบรวมข้อมูลในหน่วยงานเพื่อจัดทำคลังข้อมูล อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.35 3)หน่วยงานมีการสำรองข้อมูลเพื่อ

ป้องกันความเสียหาย อยู่ระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.47 4)หน่วยงานสามารถเลือกใช้เครื่องมือหรือซอฟต์แวร์ในการประมวลผลได้อย่างเหมาะสมกับงาน อยู่ในระดับปานกลาง มี ค่าเฉลี่ย 3.42 5)หน่วยงานมีการเข้าถึงข้อมูลและสารสนเทศที่ต้องการใช้ผ่านเว็บไซต์ประเภท Search Engine เช่น Google หรือ Sanookอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.22 6)หน่วยงานมีระบบคอมพิวเตอร์ที่ช่วยให้การเรียกข้อมูลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.52 7)หน่วยงานมีการนำเสนอสารสนเทศด้านกฎหมายผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อบริการบุคลากร อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย2.73 8)หน่วยงานเสนอสารสนเทศที่ได้จากระบบมาเผยแพร่ในรูปแบบที่หลากหลาย อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.20 9)หน่วยงานนำระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตมาในการบริหารข้อมูลสารสนเทศ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.60และ 10) หน่วยงานปรับปรุงข้อมูลในฐานข้อมูลของหน่วยงานให้เป็นปัจจุบันและทันต่อเหตุการณ์ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.23

2. เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เปรียบเทียบระดับความต้องการในการพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของบุคลากรทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจำแนกตาม 1.บุคลากรด้านบริการเว็บไซต์พัฒนาระบบดูแลเครือข่ายเทคโนโลยีและบริการเทคโนโลยีสารสนเทศ 2.บุคลากรด้านเผยแพร่พัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยีจัดอบรมบุคลากรพัฒนารูปแบบและประสานความร่วมมือด้านเทคโนโลยีผลิตสื่อและประยุกต์ใช้เทคโนโลยี 3.บุคลากรด้านบริหารงานทั่วไปงานธุรการการพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในภาพรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบเป็นรายด้าน พบว่าบุคลากรทางการศึกษามีทักษะในด้านคอมพิวเตอร์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เพียงด้านเดียว ส่วนด้านระบบสื่อสาร และด้านเทคโนโลยีเครือข่ายไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถอภิปรายผลการศึกษาดังต่อไปนี้

ด้านคอมพิวเตอร์การพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของบุคลากรทางการศึกษา สำนักเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพบความแตกต่าง ผู้วิจัยจึงนำไปทดสอบรายคู่โดยใช้สถิติทดสอบของ Scheffeพบว่า บุคลากรบุคลากรด้านบริการเว็บไซต์ฯมีความแตกต่างด้านคอมพิวเตอร์แตกต่างจาก บุคลากรด้านการเผยแพร่และพัฒนาบุคลากรฯ บุคลากรด้านการบริหารงานทั่วไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยบุคลากรด้านบริการเว็บไซต์ฯมีค่าเฉลี่ยการพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศด้านคอมพิวเตอร์สูงกว่า บุคลากรด้านการเผยแพร่และพัฒนาบุคลากรฯ และบุคลากรด้านการบริหารงานทั่วไปซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ชวนิดา สุวานิช(2548)ได้ศึกษาการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความคงทนในการเรียนรู้วิชาเทคโนโลยีสื่อสารการศึกษา โดยใช้บทเรียนออนไลน์ 3 รูปแบบ สำหรับนักเรียนระดับปริญญาตรี สาขาการศึกษา ที่มีระดับความสามารถทางการเรียนต่างกัน พบว่านักศึกษาที่มีความสามารถทางการเรียนแตกต่างกัน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ด้านระบบสื่อสารการพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของบุคลากรทางการศึกษาสำนักเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย สุรัชย์ ชันติธรางกูร (2549)ได้สร้างบทเรียน

คอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องการใช้โปรแกรมไมโครซอฟต์เอ็กเซล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่มีประสิทธิภาพเรื่องการใช้โปรแกรมไมโครซอฟต์เอ็กเซล สำหรับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีลำพูนผลการวิจัยพบว่า เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาคปฏิบัติเรื่องการใช้โปรแกรมไมโครซอฟต์เอ็กเซลของนักศึกษากลุ่มทดลองกับนักศึกษาในกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ในตะวัน กำหอม (2567) โปรแกรมพัฒนา การรู้ดิจิทัลสำหรับครูโรงเรียนประถมศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบการรู้ดิจิทัลของครู ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับการค้นหาเนื้อหาทางดิจิทัล ความรู้เกี่ยวกับการสื่อสารโดยใช้ดิจิทัล และความรู้เกี่ยวกับการสร้างสรรค์สื่อดิจิทัล ทั้งนี้ การรู้ดิจิทัล มี 10 ตัวบ่งชี้ 2) สภาพปัจจุบันของสมรรถนะครูในการรู้ดิจิทัล โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และ 3) การนำโปรแกรมเสริมสมรรถนะครูไปใช้ พบว่า ครูมีพฤติกรรมตามตัวบ่งชี้ที่อยู่ในระดับสมบูรณ์ครบ 19 ข้อ และมีพฤติกรรมตามตัวบ่งชี้ที่อยู่ในระดับปานกลาง/พอใช้ 8 ข้อ ผลการประเมินก่อนพัฒนาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง หลังพัฒนาโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ผลประเมินความพึงพอใจผู้เข้าร่วมโปรแกรมการพัฒนาโดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด

ด้านเทคโนโลยีเครือข่ายการพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของบุคลากรทางการศึกษา สำนักเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่าไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยธีระพงษ์ เอี่ยมยัง (2548) ได้ทำการวิจัยศึกษาเปรียบเทียบ ผลปฏิสัมพันธ์ระหว่างระดับความสามารถทางการเรียนและรูปแบบการเรียนการสอนบนเว็บ 2 รูปแบบ ที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 วิชาดิจิทัลเบื้องต้นพบว่าผลปฏิสัมพันธ์ (Interaction effect) ระหว่างระดับความสามารถทางการเรียนและแบบการเรียนบนเว็บมีปฏิสัมพันธ์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วราพินทร์ ชาววิวัฒน์ (2565) เรื่องแนวทางการส่งเสริมทักษะดิจิทัลของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า 1) ผลการศึกษาทักษะดิจิทัลของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายทักษะ พบว่า ทักษะที่มีค่าเฉลี่ย สูงสุด คือ ทักษะการใช้งานอินเทอร์เน็ต อยู่ในระดับมาก และทักษะที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ทักษะการใช้โปรแกรมสร้างสื่อดิจิทัล อยู่ในระดับมาก 2) ผลการศึกษา แนวทางการส่งเสริมทักษะดิจิทัลของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 พบว่า ควรสนับสนุนการสร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ ให้กับครู ส่งเสริมให้เกิดการทำงานในรูปแบบดิจิทัลในสถานศึกษา ให้ครูนำความรู้และทักษะดิจิทัลไปใช้ ในการปฏิบัติงานและการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งสนับสนุนงบประมาณและอุปกรณ์ให้ สถานศึกษาอย่างทั่วถึง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1.1 ด้านคอมพิวเตอร์

1.1.1 มีความรู้เรื่องซอฟต์แวร์ระบบปฏิบัติการหลากหลาย เช่นระบบปฏิบัติการ Linux และ Windows

1.1.2 มีความรู้ด้านการประกอบ ซ่อมแซม เครื่องคอมพิวเตอร์

1.2 ด้านระบบสื่อสาร

1.2.1 สามารถบอกความแตกต่างของระบบเครือข่าย เช่น ระบบ LAN, ระบบ Internet และลำดับสุดท้ายคือ มีความรู้พื้นฐานเรื่อง ระบบ LAN , MAN , WAN หรือ Internet

1.2.2 มีความรู้พื้นฐานเรื่อง ระบบ LAN , MAN , WAN หรือ Internet

1.3 ด้านเทคโนโลยีเครือข่าย

1.3.1 สามารถแก้ไขปัญหาเมื่อไวไฟเกิดขัดข้อง

1.3.2 มีความรู้ในการตั้งค่าระบบป้องกัน ไวไฟ ด้วยตัวเอง

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 เพิ่มการศึกษาในเรื่องใหม่ ๆ ให้มากขึ้นเพื่อจะได้ใช้เป็นข้อมูลในอนาคต

2.2 ควรขยายขอบเขตการวิจัยให้ครอบคลุมกลุ่มบุคลากรทางการศึกษาจากภูมิภาคอื่นๆ นอกเหนือจากกลุ่มเดิม เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างในระดับความต้องการและทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศตามบริบทที่หลากหลาย

เอกสารอ้างอิง

กชมน บ่อบัวทอง. (2553). ความพึงพอใจของบุคลากรทางการศึกษาต่อการบริหารจัดการระบบสารสนเทศของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเทศบาลนครปฐม. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยทองสุข.

ครรชิต มัลลียงศ์. (2541). ขำราชกับไอที: เส้นทางที่จะต้องเลือกเดิน. กรุงเทพฯ

ชวนิดา สุวานิช(2548)การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความคงทนในการเรียนรู้วิชา เทคโนโลยี การศึกษา ชุดเทคโนโลยีสื่อสารการศึกษา โดยใช้บทเรียนออนไลน์ 3 รูปแบบสำหรับ นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาการศึกษา ที่มีระดับความสามารถทางการเรียนต่างกัน,หลักสูตรปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา,มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

นิรชราภา ทองธรรมชาติและบุญเลิศ อรุณพิบูลย์. (2545). ลักษณะของ E-Teacher. กรุงเทพฯ:

นิสดารค์ เวชยานนท์. (2539). เอกสารสรุปคำบรรยายวิชาการบริหารทรัพยากรมนุษย์. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

ในตะวัน กำหม่อม.(2559).การวิจัยทางการศึกษา.เล่ม 1.โรงพิมพ์ทีคอม.จังหวัดมหาสารคาม.วิทยาลัยทองสุข. กรุงเทพฯ

- ในตะวัน กำหอม (2567) โปรแกรมพัฒนา การรู้ดิจิทัลสำหรับครูโรงเรียนประถมศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.คณะสังคมศาสตร์และศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยทอง
สุข
- บังอรรัตน์ สำเนียงเพราะ. (2554). ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับและพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสำนักงาน
เสมือน : กรณีศึกษาหน่วยงานปฏิบัติการภาคสนามองค์กรผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่. (การค้นคว้า
อิสระวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ.
- วราพินท์ ขาววิวัฒน์. (2565). แนวทางการส่งเสริมทักษะดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา พิษณุโลก เขต 2. การค้นคว้าอิสระ ศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สุกัญญา รัศมีธรรมโชติ. (2548). Competency : เครื่องมือการบริหารที่ปฏิเสธไม่ได้. Productivity. ปีที่ 9
เล่มที่ 53 (พฤศจิกายน - ธันวาคม).
- สุรัชย์ ขันติธรากร. (2549). การสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่องการใช้โปรแกรมไมโครซอฟต์เอ็ก
เซล. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการวิจัยและการพัฒนาท้องถิ่น บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- อาภรณ์ อังสาชน.(2551).พฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวน
ดุสิต.วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต.คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- อำนาจ ไชยสงค์, ทศนา ประสานตรี และ สุมาลี ศรีพุทธรินทร์. (2565). ทักษะดิจิทัลของครูที่ส่งต่อการ
บริหารจัดการชั้นเรียนในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา นครพนม. วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 19(1), 163-174.

บทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัย โรงเรียนวัดเนกขัมมาราม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1

The Role of Parents in Promoting the Development of Early Childhood Children at
Wat Nekkhamaram School under the Office of Pathum Thani Primary Educational
Service Area

อภิชาติ ลำภูพินิจพงศ์

Apichat Lamphupinijphong

มหาวิทยาลัยพะเยา

University of Phayao, Thailand

E-mail: Porsche.weipor99@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับเพื่อศึกษาระดับบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัย และเพื่อเปรียบเทียบบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัย โรงเรียนวัดเนกขัมมาราม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษาของผู้ปกครอง ประกอบด้วย ด้านพัฒนาการด้านร่างกาย พัฒนาการด้านอารมณ์ และ จิตใจ พัฒนาการด้านสังคม พัฒนาการด้านสติปัญญา โดยจำแนกตามสถานภาพของผู้ปกครองโรงเรียนวัดเนกขัมมาราม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1 ได้แก่ด้านระดับการศึกษาของผู้ปกครอง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้ปกครอง โรงเรียนวัดเนกขัมมาราม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1 จำนวนทั้งสิ้น 60 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็นเพศหญิง มีอายุ 30-35 ปี มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี และมีอาชีพรับจ้าง บทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัย โรงเรียนวัดเนกขัมมาราม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1 โดยรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อันดับหนึ่ง คือ พัฒนาการด้านร่างกาย รองลงมาคือ พัฒนาการด้านสังคม พัฒนาการด้านสติปัญญา และอันดับสุดท้ายคือ พัฒนาการด้านอารมณ์ และ จิตใจ ผลการเปรียบเทียบบทบาทของการเปรียบเทียบบทบาทของผู้ปกครอง โรงเรียนวัดเนกขัมมาราม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1 พบว่า ผู้ปกครองของเด็กที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านสาขลาไม่ต่างกัน

คำสำคัญ: บทบาทของผู้ปกครอง, การส่งเสริมพัฒนาการ, เด็กปฐมวัย

Abstract

This research aimed to examine the level of parental roles in promoting the development of early childhood children and to compare parental roles in promoting early childhood development at Wat Nekkhamaram School under the Office of Pathum Thani Primary Educational Service Area 1, categorized by parents' educational levels. The aspects of development included physical development, emotional and mental development, social development, and intellectual development, classified by the status of parents at Wat Nekkhamaram School under the Office of Pathum Thani Primary Educational Service Area 1 in terms of educational levels.

The population used in this research consisted of 60 parents at Wat Nekkhamaram School under the Office of Pathum Thani Primary Educational Service Area 1. The research tools included questionnaires, and the statistical methods employed in data analysis comprised percentages, mean values, and standard deviations.

The research findings revealed that most respondents were female, aged 30–35 years, with education levels below a bachelor's degree, and worked as wage laborers. The roles of parents in promoting early childhood development at Wat Nekkhamaram School under the Office of Pathum Thani Primary Educational Service Area 1, as a whole, were at a high average level. Considering individual aspects, the highest-ranked aspect was physical development, followed by social development, intellectual development, and lastly, emotional and mental development. The comparison of parental roles at Wat Nekkhamaram School under the Office of Pathum Thani Primary Educational Service Area 1 indicated no differences in parental roles in promoting early childhood development among parents with different educational levels.

Keywords : The Role of Parents, Promotion of Development, Early Childhood.

บทนำ

การจัดการศึกษาปฐมวัยเป็นการจัดการศึกษาก่อนภาคบังคับมีความสำคัญอย่างยิ่ง ในการที่จะช่วยส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนาไปในทิศทางที่ถูกต้องเหมาะสมสอดคล้องกับวัยและพัฒนาการ ทั้งนี้เนื่องจากเด็กปฐมวัย ซึ่งหมายถึงเด็กที่มีอายุระหว่าง 0 – 6 ขวบนั้น เป็นวัยที่กำลังมีพัฒนาทุกด้านและเจริญเติบโตในอัตราที่สูงที่สุด โดยเฉพาะในระบบประสาทและสมอง โดยมีอัตราการเจริญเติบโตถึงร้อยละ 80 ของผู้ใหญ่ เป็นระยะที่เกิดการเรียนรู้เต็มที่ ถ้าได้รับการส่งเสริมอย่างถูกต้อง นักจิตวิทยาและนักการศึกษาทั่วไปต่างเชื่อว่า ประสบการณ์ที่เด็กปฐมวัยได้รับเป็นปัจจัยพื้นฐานของการพัฒนาการทุกด้านต่อไป จนกระทั่งเติบโตเป็นผู้ใหญ่ การวางรากฐานให้กับเด็กปฐมวัยจึงเท่ากับเป็นการเตรียมและสร้างพลเมืองที่ดี มีคุณภาพให้กับประเทศชาตินั่นเอง กล่าวได้ว่าจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาปฐมวัย คือ การสร้างเสริมพัฒนาการทุกด้านของเด็กให้เจริญเติบโตถึงขีดสูงของศักยภาพและเตรียมความพร้อมเพื่อการเรียนรู้ โดยคุณสมบัติที่มุ่งสร้างเสริม คือ กระบวนการคิด กระบวนการกลุ่มคุณธรรม จริยธรรม วิถีชีวิตไทยสิ่งแวดล้อมและค่านิยม รวมทั้งความเสมอภาค ดังนั้นการจัดการศึกษาปฐมวัยจึงเป็นสิ่งจำเป็นเพราะเป็นการวางรากฐานเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สร้างเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ อีกทั้งยังมีความสำคัญในฐานะที่เป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการจัดการศึกษาของมนุษย์ (กรมส่งเสริมปกครองส่วนท้องถิ่น.2562)

เด็กก่อนประถมศึกษาคืออยู่ในระยะวัยทองของชีวิต เป็นจังหวะของการสร้างเสริมพัฒนาการเด็ก การวางรากฐานของการพัฒนาความเจริญเติบโตทุกด้าน โดยเฉพาะทางด้านสมองเพราะสมองเติบโตและพัฒนาเร็วที่สุด ดังนั้น การอบรมเลี้ยงดูในช่วงระยะนี้มีผลต่อคุณภาพของคนตลอดชีวิต ปฐมวัย ” เป็นช่วงของการวางรากฐานสำคัญของบุคคล ทั้งด้านสติปัญญา ความสามารถ ความฉลาดทางอารมณ์ บุคลิกภาพและพฤติกรรม โดยหลายประเทศต่างให้ความสำคัญกับการวางรากฐานเด็กวัยนี้มาก สำหรับประเทศไทยมีหน่วยงานรับผิดชอบการศึกษาปฐมวัยหลายหน่วยงาน (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์.2551) พัฒนาการทางด้านต่าง ๆ ของเด็กปฐมวัยเกี่ยวข้องกับปัจจัยต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยจาก ตัวเด็ก เช่น เพศ อายุ น้ำหนักแรกเกิด โรคประจำตัว ส่วนสูงตามเกณฑ์อายุ น้ำหนักตามเกณฑ์ส่วนสูง การกินนมแม่ การมีไข้สูง โรคอุจจาระร่วง โรคปอดบวม ชัก การได้รับยาเสริมธาตุเหล็ก และเด็กที่ ไม่มีปัญหาทางช่องปาก (บุษบา อรรถาวิโร, 2563) ส่วนปัจจัยด้านบิดามารดาหรือผู้ดูแล พบว่า ความเหมาะสมในการเลี้ยงดู การฝากครรภ์ของมารดา อายุของผู้ดูแล อาชีพ ระดับการศึกษา การได้รับยาธาตุเหล็กเสริมไอโอดีนขณะตั้งครรภ์ การเล่นกับเด็ก ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว ความรู้เกี่ยวกับ การส่งเสริมพัฒนาการเด็กของบิดา มารดา หรือผู้ดูแล (ภรณี แก้วสี, 2559) การศึกษาของแม่หรือผู้เลี้ยงดู รายได้ การได้รับนมจากมารดา และการเล่นนิทานให้เด็กฟัง (บำเพ็ญ พงศ์เพชรดิถ, 2563) เป็นปัจจัยที่มีความเกี่ยวข้อง ดังนั้นทั้งปัจจัยจาก ตัวเด็กและปัจจัยจากผู้ทำหน้าที่ดูแล ได้แก่ บิดา มารดา หรือผู้ปกครองล้วนมีอิทธิพลต่อพัฒนาการ ของเด็กปฐมวัย

ครอบครัวนับว่ามีอิทธิพลเป็นอย่างมากต่อเด็กปฐมวัย ไม่ว่าจะเป็นสุขภาพทางด้านร่างกาย หรือประสบการณ์ที่เด็กจะได้รับ ขึ้นอยู่กับครอบครัวเป็นหลักสำคัญ ครอบครัวเป็นสถาบันแรกของ เด็กที่ทำหน้าที่หล่อหลอม ชัดเจนทางสังคม และให้การอบรมเลี้ยงดู รวมไปถึงการให้การศึกษา แก่เด็ก ครอบครัวเป็นสิ่งแวดล้อมแรกที่มี ความสำคัญในการส่งเสริมประสบการณ์การเรียนรู้และเป็นแบบอย่างให้กับเด็ก (ปรัชญา

พร ธิสาระ และคณะ, 2560) และเป็นสถาบันที่สามารถเฝ้าระวังและป้องกันปัญหาพัฒนาการล่าช้าของเด็กได้ดี โดยเฉพาะบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง 3 ซึ่งมีความใกล้ชิดกับเด็กและมีส่วนสำคัญในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในทุก ๆ ด้าน ถึงแม้เด็ก จะเข้าโรงเรียนแล้วก็ตาม ครอบครัวก็ยังเป็นแหล่งเรียนรู้แรกที่สำคัญในการพัฒนาให้เด็กเติบโตอย่าง มีคุณภาพ ผู้ปกครองจึงเป็นครูคนแรกของเด็กที่สามารถช่วยให้เด็กเรียนรู้จากสิ่งแวดล้อมที่บ้าน โดยไม่ต้องได้รับอิทธิพลจากสถานศึกษา ครอบครัวจึงมีส่วนสำคัญในการเสริมสร้างการเรียนรู้และเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับ เด็กได้ เพื่อให้เด็กเติบโตไปเป็นผู้ใหญ่อย่างมีคุณภาพ ดังนั้น บิดา มารดา หรือผู้ปกครอง จึงมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยให้เหมาะสม (วิวรรณ สารกิจปรีชา, 2553)

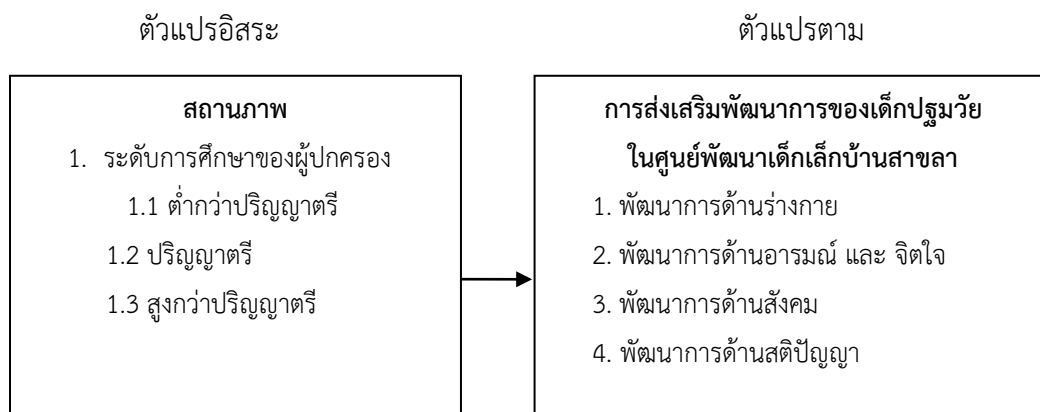
การพัฒนาการของเด็กปฐมวัยถือเป็นช่วงเวลาที่สำคัญในการสร้างฐานรากสำหรับการเรียนรู้และพัฒนาการในด้านต่างๆ ในอนาคต โดยเฉพาะอย่างยิ่งบทบาทของผู้ปกครอง ซึ่งมีส่วนสำคัญในการส่งเสริมความสามารถด้านร่างกาย สังคม สติปัญญา และอารมณ์จิตใจของเด็ก เด็กในวัยนี้ยังมีความต้องการการสนับสนุนจากผู้ใหญ่ในชีวิตประจำวันเพื่อสร้างพฤติกรรม การสื่อสาร และความเข้าใจที่เหมาะสมต่อสถานการณ์รอบตัวโรงเรียนวัดเนกขัมมาราม ซึ่งอยู่ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1 เป็นสถานศึกษาที่มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยเน้นให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาความเป็นอยู่และการเรียนรู้ของเด็ก การวิจัยนี้มุ่งเน้นที่จะเข้าใจบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการที่เหมาะสมของเด็กในโรงเรียนดังกล่าว โดยการรวบรวมข้อมูลด้านร่างกาย สังคม สติปัญญา และอารมณ์จิตใจ เพื่อเปรียบเทียบบทบาทตามระดับการศึกษาของผู้ปกครองและผลกระทบต่อเด็ก (ปองทิพย์ ใจเมา, 2565)

การศึกษานี้จึงมีความสำคัญเพื่อให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้ปกครองและพัฒนาการของเด็กปฐมวัย รวมถึงการนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการพัฒนานโยบายหรือกิจกรรมที่สนับสนุนความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและครอบครัวเพื่อส่งเสริมพัฒนาการที่รอบด้านของเด็กอย่างยั่งยืน ทำให้ผู้ศึกษาในฐานะเป็นครูผู้สอนในระดับปฐมวัย จึงมีความสนใจที่จะศึกษา เรื่อง บทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัย โรงเรียนวัดเนกขัมมาราม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1 เพราะผู้ปกครองมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัย ให้มีพัฒนาการด้านร่างกาย พัฒนาการด้านอารมณ์ และ จิตใจ พัฒนาการด้านสังคม พัฒนาการด้านสติปัญญาที่สูงขึ้น เป็นแนวทางในการจัดการศึกษา และจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่เด็กปฐมวัยอย่างเหมาะสม ส่งผลให้มีประสิทธิภาพ และ บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยโรงเรียนวัดเนกขัมมาราม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยโรงเรียนวัดเนกขัมมาราม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษาของผู้ปกครอง

กรอบแนวคิด

ที่มา : ปรับปรุงจาก ัญญานิตย์ อัครรัตน์ (2554) และกระทรวงศึกษาธิการ (2546)

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

บุรุษ และโคเฮน (Bruce and J.Cohen.1979 : 36. อ้างถึงใน ปองทิพย์ ใจเมา.2565) ได้ให้คำอธิบายเกี่ยวกับบทบาทไว้ดังนี้การที่สังคมได้กำหนดเฉพาะเจาะจงให้เราปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทใดบทบาทหนึ่งนั้นเรียกว่า เป็นบทบาทที่ถูกกำหนด ถึงแม้ว่าบุคคลบางคนจะไม่ได้ประพฤติปฏิบัติตามบทบาทที่คาดหวังโดยผู้อื่นก็ยังคงยอมรับว่าจะต้องปฏิบัติไปตามบทบาทที่สังคมกำหนดให้ส่วนบทบาทที่ปฏิบัติจริง เป็นวิธีการที่บุคคลได้แสดงหรือปฏิบัติออกมาจริงตามตำแหน่งของเขาความไม่ตรงกันของบทบาทที่กำหนดกับบทบาทที่ปฏิบัติจริง และแคมเบล (Campbell. 1983. pp.81. อ้างถึงใน ประไพ วิสุทธินันท์.2553) กล่าวว่าบทบาทหมายถึง หน้าที่รับผิดชอบและกิจกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานที่ถูกกำหนดไว้ควบคู่กับตำแหน่งที่ผู้นั้นได้รับการแต่งตั้งหรือสิ่งทีผู้นั้นสมควรกระทำและเซอร์จิโอวานนิ (Sergiovanni.1992.pp.196. อ้างถึงใน ทศพร เกตุถนอม (2567) กล่าวว่า บทบาทหมายถึง กลุ่มพฤติกรรมที่แสดงถึงลักษณะเฉพาะตำแหน่งหนึ่ง

กู๊ด (Good.1945.175-176 อ้างถึงใน ชุติกร ด้านยุทธศิลป์.2561) กล่าวว่า พัฒนาการ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างการทำงานของส่วนต่าง ๆ การจัดระเบียบของร่างกาย ซึ่งทำให้มีการเพิ่มพูนทางด้านขนาดความแตกต่าง ความสลับซับซ้อน การผสมกลมกลืน ขีดความสามารถ ประสิทธิภาพ รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงที่มีความคงทนถาวรอันสืบเนื่องมาจากการเรียนรู้ ซึ่งอาจเกิดขึ้นตามเหตุการณ์ที่มีจุดหมายและวูลฟอล์ค (Woolfolk.1995: 26 อ้างถึงใน ประไพ วิสุทธินันท์.2553) กล่าวว่า การพัฒนาการของบุคคลเป็นการเปลี่ยนแปลงในทุกด้านที่ค่อนข้างคงที่แน่นอน นับตั้งแต่แรกเกิดจนตลอดชีวิต

วิธีการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยโรงเรียนวัดเนกขัมมาราม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1 เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey research) ทำการศึกษาโดยการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้ปรับปรุงจากงานวิจัยของ ัญญานิตย์ อภรัตน์ (2554) โดยกำหนดจากวัตถุประสงค์ของการวิจัย ขอบเขตการวิจัย กรอบแนวคิดของการวิจัย มากำหนดนิยามศัพท์เฉพาะ เพื่อใช้ในการสร้างแบบสอบถามตามนิยามศัพท์เฉพาะที่กำหนดไว้ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสถานภาพผู้ปกครองโรงเรียนวัดเนกขัมมาราม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามบทบาทของผู้ปกครองโรงเรียนวัดเนกขัมมาราม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1 ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบปลายปิด ใน 3 ด้าน คือ พัฒนาการด้านร่างกาย พัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ พัฒนาการด้านสังคม พัฒนาการด้านสติปัญญาโดยแต่ละข้อคำถามเป็นการให้ความสำคัญในแต่ละเรื่องที่มีคำตอบให้เลือกแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวความคิดของ ลิเคอร์ท สเกล (ในตะวัน กำหอม. 2559)

2. การพัฒนาเครื่องมือ

2.1 นำร่างแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนอผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงในเนื้อหา (Content validity) และพิจารณาความเหมาะสมของสำนวนภาษาที่ใช้สื่อความหมายให้ชัดเจนและใช้ดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence หรือ Index of Concordance) หรือเรียกว่า IOC โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน พิจารณาลงความเห็น จากนั้นนำค่าคะแนนของผู้เชี่ยวชาญในแต่ละข้อมารวมกันเพื่อหาค่าความสอดคล้อง

2.2 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไข ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้ว ไปทดลองใช้ (try – out) กับกลุ่มตัวอย่างผู้ปกครองที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 30 คน หาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม ด้วยวิธีคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbah Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .955

การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 สถานภาพผู้ปกครองโรงเรียนวัดเนกขัมมาราม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) และหาร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 วิเคราะห์บทบาทของผู้ปกครองโรงเรียนวัดเนกขัมมาราม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1 การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้ศึกษานำข้อมูลที่ได้มาจากแบบสอบถามมาประมวลผลเพื่อหาค่าสถิติ โดยใช้ค่า ค่าเฉลี่ย (M) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) โดยนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ครบถ้วนมาวิเคราะห์ข้อมูล และแปลความหมายจากค่าเฉลี่ยที่ได้โดยใช้เกณฑ์ของเบสท์ ดังนี้ (Best. 1997:147 อ้างถึงใน ในตะวัน กำหอม.2559)

สรุปผลการวิจัย

1. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็นเพศหญิง มีอายุ 30-35 ปี มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี และมีอาชีพรับจ้าง

2. บทบาทของผู้ปกครองโรงเรียนวัดเนกขัมมาราม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1 โดยรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อันดับหนึ่ง คือ พัฒนาการด้านร่างกาย รองลงมาคือ พัฒนาการด้านสังคม พัฒนาการด้านสติปัญญา และอันดับสุดท้ายคือ พัฒนาการด้านอารมณ์ และ จิตใจ โดยมีรายละเอียดของผลการศึกษาในแต่ละด้านดังนี้

2.1 พัฒนาการด้านร่างกาย โดยรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อันดับหนึ่งคือ เด็กได้รับการดูแลในเรื่องการทำความสะอาดของร่างกาย รองลงมาคือ เด็กได้รับอาหารที่มีประโยชน์ครบทั้ง 5 หมู่ สนับสนุนการออกกำลังกายของเด็กกลางแจ้ง และอันดับสุดท้ายคือ สังเกตผลการซึ่ น้ำหนักและวัดส่วนสูงของเด็ก

2.2 พัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ โดยรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อันดับหนึ่งคือ ดูแลสังเกตการณ์ทำงานของเด็กอาจมีการช่วยเหลือได้บ้าง รองลงมาคือ ส่งเสริมการมีระเบียบวินัย เช่น การเก็บของเข้าที่ การฟังพอใจเมื่อผู้ได้บังคับบัญชาปฏิบัติงานได้ดี และอันดับสุดท้ายคือ ปฏิบัติกิจกรรมศิลปะหรือดนตรีร่วมกันอย่างน้อยสัปดาห์ละ 2 ครั้ง

2.3 พัฒนาการด้านสังคมโดยรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อันดับหนึ่งคือ ส่งเสริมให้เด็กแสดงการทำความเคารพต่อผู้ใหญ่ รองลงมาคือ เรียนรู้การอยู่ร่วมกันในสังคม และการเคารพสิทธิของผู้อื่น ผู้ปกครองปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตนตามมารยาทวัฒนธรรมไทยที่ดีงาม และอันดับสุดท้ายคือ การมีบทบาทหน้าที่ การเอื้ออาทรต่อกัน ควรต้องเปิดโอกาสให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์ต่อผู้อื่น

2.4 พัฒนาการด้านสติปัญญาโดยรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อันดับหนึ่งคือ เด็กสามารถฟังแล้วปฏิบัติตามคำสั่งง่ายๆ ได้สามารถบอกชื่อของตนได้ รู้จักใช้คำถาม ชิดเขียนเส้นหรือวาดภาพ ตามความพอใจของตนอย่างอิสระได้ เท่ากับ ส่งเสริมพัฒนาการทางด้านสติปัญญาของเด็ก โดยการเล่นของเด็กในการเพิ่มประสิทธิภาพและศักยภาพทางสมอง รองลงมาคือ การใช้ภาษา การรู้จักคิด การสังเกต การเปรียบเทียบ และอันดับสุดท้ายคือ จัดกิจกรรมและประสบการณ์อย่างหลากหลายเหมาะสมกับวัยความสามารถของเด็กโดยยึดเด็กเป็นหลักสำคัญ

3. การเปรียบเทียบบทบาทของการเปรียบเทียบบทบาทของผู้ปกครองโรงเรียนวัดเนกขัมมาราม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1 พบว่า ผู้ปกครองของเด็กที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีบทบาทของผู้ปกครองโรงเรียนวัดเนกขัมมาราม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1 ไม่ต่างกัน

อภิปรายผล

บทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยโรงเรียนวัดเนกขัมมาราม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1 โดยรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อันดับหนึ่ง คือ พัฒนาการด้านร่างกาย รองลงมาคือ พัฒนาการด้านสังคม พัฒนาการด้านสติปัญญา และอันดับสุดท้ายคือ พัฒนาการด้านอารมณ์ และ จิตใจ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระพร มุขยวงศา (2566) ได้ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการส่งเสริมความปลอดภัยในโรงเรียนสำหรับเด็กวัยอนุบาล ผลการศึกษาพบว่า ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมครูมีความ คิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทุกด้านมีความคิดเห็นอยู่ใน ระดับมากที่สุด คือ (1) ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัย ประกอบด้วยด้านย่อย ได้แก่ การจัดการพื้นที่โรงเรียน การดูแลและซ่อมแซมเครื่องใช้ และอุปกรณ์ (2) ด้านการปลูกฝังให้เกิดความปลอดภัย ประกอบด้วยด้านย่อย ได้แก่ การให้ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยแก่เด็ก และผู้ปกครอง การพัฒนาตนเองของครู และ (3) ด้านการจัดการความปลอดภัย ประกอบด้วยด้านย่อย ได้แก่ การกำหนดแนวปฏิบัติของโรงเรียน การ จัดบริการ ตามลำดับ และยังสอดคล้องกับงานวิจัย ของ ปองทิพย์ ใจเมมา (2565) เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก ปฐมวัย อำเภอฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา ค่าคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมของผู้ปกครอง ในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย เท่ากับ 51.33 คะแนน (S.D. = 6.64) จัดอยู่ในระดับสูง การรับรู้ สมรรถนะแห่งตน ($\beta = 0.371, p < 0.001$) อิทธิพลจากสถานการณ์ ($\beta = 0.233, p < 0.001$) อิทธิพลระหว่างบุคคล ($\beta = 0.222, p < 0.001$) การรับรู้ประโยชน์($\beta = 0.146, p = 0.006$) และ สถานะทางสังคม ($\beta = -0.088, p = 0.047$) มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของผู้ปกครองในการ ส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติผลของการวิจัยสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูล สำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนากิจกรรมเพื่อส่งเสริมผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสามารถอภิปรายผลการศึกษาดังต่อไปนี้

1. พัฒนาการด้านร่างกาย โดยรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อันดับหนึ่ง คือ เด็กได้รับการดูแลในเรื่องการทำความสะอาดของร่างกาย รองลงมาคือ เด็กได้รับอาหารที่มีประโยชน์ครบทั้ง 5 หมู่ สนับสนุนการออกกำลังกายของเด็กกลางแจ้ง และอันดับสุดท้ายคือ สังเกตผลการชั่งน้ำหนักและวัดส่วนสูงของเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธัญญนิตย์ อัมพรัตน์ (2554)เรื่อง ความคิดเห็นของครูผู้สอนระดับปฐมวัยต่อแนวทางการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีวุฒิปริญญาตรี จำนวน 142 คน มีวุฒิสองวุฒิปริญญาตรี 10 คน มีประสบการณ์การสอนระดับปฐมวัยน้อยกว่า 1 ปี ระดับปฐมวัยมากกว่า 5 ปี จำนวน 81 คน มีความคิดเห็นของครูผู้สอนระดับปฐมวัยต่อแนวทางการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยองเขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยสามารถเรียงจากค่ามากไปหาน้อยดังนี้คือด้านพัฒนาการด้านสติปัญญา ด้านพัฒนาการด้านสังคม ด้านพัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ และด้านพัฒนาการด้านร่างกายต่อตามลำดับ

2. พัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ โดยรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อันดับหนึ่งคือ ดูแลสังเกตการณ์ทำงานของเด็กอาจมีการช่วยเหลือได้บ้าง รองลงมาคือ ส่งเสริมการมีระเบียบ

วินัย เช่น การเก็บของเข้าที่ การพึงพอใจเมื่อผู้ได้บังคับบัญชาปฏิบัติงานได้ดี และอันดับสุดท้ายคือ ปฏิบัติกิจกรรมศิลปะหรือดนตรีร่วมกันอย่างน้อยสัปดาห์ละ 2 ครั้ง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิมนวล ศิลป์วัฒนสกุล (2553) ได้ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของครูผู้สอนระดับปฐมวัยต่อแนวทางการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ ผลการศึกษา พบว่า ครูปฐมวัยต่อแนวทางการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 106 คนมีวุฒิปริญญาตรี จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 90.6 สูงกว่าปริญญาตรี 10 คนคิดเป็นร้อยละ 9.4 ประสบการณ์ในการสอนของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 10 ปี จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 79.2 มีประสบการณ์ในการทำงาน 1-10 ปี จำนวน 22 ปี คิดเป็นร้อยละ 20.8 มีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก คือ ด้านพัฒนาการด้านอารมณ์และ จิตใจ ด้านที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ พัฒนาการด้านร่างกาย พัฒนาการด้านสังคม และพัฒนาการด้านสติปัญญาตามลำดับสอดคล้องกับการศึกษาในอดีตของลาวัลย์ ทาวิทะ และคณะ (2559) ที่ทำการศึกษาในผู้ดูแลหลักและพบว่า การรับรู้ประโยชน์ของการส่งเสริม พัฒนาการมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรม การส่งเสริมพัฒนาการของทารกตลอดก่อนกำหนด ซึ่ง สอดคล้องกับแบบจำลองการส่งเสริมสุขภาพของเพนเดอร์ (ซูลีกร ด่านยุทธศิลป์, 2561) ที่ได้อธิบาย ไว้ว่า หากบุคคลรับรู้ถึงประโยชน์ของการปฏิบัติพฤติกรรมนั้น จะเป็นแรงจูงใจที่ทำให้บุคคลปฏิบัติ พฤติกรรมอย่างมุ่งมั่น

3. พัฒนาการด้านสังคมโดยรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อันดับหนึ่งคือ ส่งเสริมให้เด็กแสดงการทำความเคารพต่อผู้ใหญ่ รองลงมาคือ เรียนรู้การอยู่ร่วมกันในสังคมและการเคารพสิทธิของผู้อื่น ผู้ปกครองปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตนตามมารยาทวัฒนธรรมไทยที่ดีงาม และ อันดับสุดท้ายคือ การมีบทบาทหน้าที่ การเอื้ออาทรต่อกัน ครูต้องเปิดโอกาสให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์ต่อผู้อื่น ซึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิมนวล ศิลป์วัฒนสกุล (2553)เรื่อง ความคิดเห็นของครูผู้สอนระดับปฐมวัยต่อแนวทางการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ ผลการศึกษา พบว่า ครูปฐมวัยต่อแนวทางการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 106 คนมีวุฒิปริญญาตรี จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 90.6 สูงกว่าปริญญาตรี 10 คนคิดเป็นร้อยละ 9.4 ประสบการณ์ในการสอนของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 10 ปี จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 79.2 มีประสบการณ์ในการทำงาน 1-10 ปี จำนวน 22 ปี คิดเป็นร้อยละ 20.8 มีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก คือ ด้านพัฒนาการด้านอารมณ์และ จิตใจ ด้านที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ พัฒนาการด้านร่างกายพัฒนาการด้านสังคม และพัฒนาการด้านสติปัญญาตามลำดับ

4. พัฒนาการด้านสติปัญญาโดยรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อันดับหนึ่งคือ เด็กสามารถฟังแล้วปฏิบัติตามคำสั่งง่ายๆ ได้สามารถบอกชื่อของตนได้ รู้จักใช้คำถาม ชีตเขียนเส้นหรือวาดภาพ ตามความพอใจของตนอย่างอิสระได้ เท่ากับ ส่งเสริมพัฒนาการทางด้านสติปัญญาของเด็กโดยการเล่นของเด็กในการเพิ่มประสิทธิภาพและศักยภาพทางสมอง รองลงมาคือ การใช้ภาษา การรู้จักคิด การสังเกต การเปรียบเทียบ และอันดับสุดท้ายคือ จัดกิจกรรมและประสบการณ์อย่างหลากหลายเหมาะสมกับวัย

ความสามารถของเด็กโดยยึดเด็กเป็นหลักสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประไพ วิสุทธิวรรณ (2553) ได้ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของครูผู้สอนระดับปฐมวัยต่อแนวทางการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย สำนักงานพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พิษณุโลก เขต 3 ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีวุฒิปริญญาตรี จำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 93.42 มีวุฒิสูงกว่าปริญญาตรี 10 คน คิดเป็นร้อยละ 6.58 มีประสบการณ์การสอนระดับปฐมวัยน้อยกว่า 1 ปี จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 11.18 มีประสบการณ์การสอนระดับปฐมวัย 1-5 ปี จำนวน 54 ปี คิดเป็นร้อยละ 35.53 มีประสบการณ์การสอนระดับปฐมวัยมากกว่า 5 ปี จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 53.29 ความคิดเห็นของครูผู้สอนระดับปฐมวัยต่อแนวทางการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยสามารถเรียงจากค่ามากไปหาน้อยดังนี้คือ ด้านพัฒนาการด้านสังคม ด้านพัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ ด้านพัฒนาการด้านร่างกาย และด้านพัฒนาการด้านสติปัญญา ตามลำดับสอดคล้องกับการศึกษาของปรัชญาพร อิศาระ และคณะ (2560) พบว่า การสนับสนุนทางสังคมส่งผลต่อ พฤติกรรมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย จังหวัดพะเยา โดยเป็นการได้รับ การสนับสนุนจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และสอดคล้องกับแบบจำลองการส่งเสริมสุขภาพของเพนเดอร์ (ชูลีกร ด่านยุทธศิลป์, 2561) ที่ได้อธิบายไว้ว่า อิทธิพลระหว่างบุคคลส่งผลโดยตรงต่อการแสดง พฤติกรรม และยังส่งผลโดยอ้อม ให้เกิดแรงกระตุ้นหรือแรงกดดันในการปฏิบัติพฤติกรรมร่วมด้วย

5. การเปรียบเทียบบทบาทของการเปรียบเทียบบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยโรงเรียนวัดเนกขัมมาราม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1 พบว่า ผู้ปกครองของเด็กที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยโรงเรียนวัดเนกขัมมาราม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1 ไม่ต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สายทอง บุญครองศิลป์ (2555) ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดเทศบาลตำบลขามใหญ่ อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลขามใหญ่ อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี ทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านบุคลากร ด้านบริหารจัดการ ด้านงบประมาณ ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย และด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลขามใหญ่ อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน ผลการศึกษาพบว่า เพศต่างกัน อายุต่างกัน ระดับการศึกษาต่างกัน และรายได้ต่างกัน การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทศพร เกตุถนอม (2567) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน กรุงเทพมหานคร เขตหลักสี่ ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ พัฒนาการด้านสังคม ด้านอารมณ์ด้าน

ร่างกาย และด้านสติปัญญา ส่วนผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของ ผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ดังนี้ ผู้ปกครองที่มีอายุต่างกันมีส่วนร่วม โดยรวมแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า พัฒนาการด้านร่างกาย ด้านสติปัญญา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 ส่วนด้านอารมณ์ และด้านสังคมไม่แตกต่างกัน ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วม โดยรวม และรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกันมีส่วนร่วม แตกต่างกัน โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ผู้ปกครองที่มีรายได้ต่างกันมีส่วนร่วม แตกต่างกันโดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. พัฒนาการด้านร่างกาย
 - 1.1 ควรบอกวิธีการเล่นเครื่องเล่นสนามอย่างปลอดภัย
 - 1.2 สังเกตผลการซึ่่งน้ำหนักและวัดส่วนสูงของเด็ก
2. พัฒนาการด้านอารมณ์ และ จิตใจ
 - 2.1 ควรปลูกฝังความอบอุ่น มั่นคง ปลอดภัย โดยให้เด็กมีประสบการณ์ในการเลือกตัดสินใจด้วยตนเอง
 - 2.2 ควรฝึกกล่าวคำชมเชยหรือให้รางวัลกับเด็กเมื่อมีโอกาส
3. พัฒนาการด้านสังคม
 - 3.1 ควรส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยจะต้องเริ่มจากการสร้างความสัมพันธ์อย่างอบอุ่นภายในครอบครัว ช่วยให้เด็กสร้างมิตรกับผู้อื่น
 - 3.2 ควรส่งเสริมให้มีบทบาทหน้าที่ การเอื้ออาทรต่อกัน ครูต้องเปิดโอกาสให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์ต่อผู้อื่น
4. พัฒนาการด้านสติปัญญา
 - 4.1 ควรส่งเสริมให้มีโอกาสตอบหรือเล่าเรื่องด้วยประโยคสั้น ๆ ได้ เลียนแบบท่าทางการเคลื่อนไหวต่าง ๆ สามารถเรียนรู้จากการสังเกตเลียนแบบผู้อื่น
 - 4.2 ควรส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมและประสบการณ์อย่างหลากหลายเหมาะสมกับวัยความสามารถของเด็กโดยยึดเด็กเป็นหลักสำคัญ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาเพิ่มเติมในปัจจัยด้านอื่น ๆ ที่ยังไม่ได้ทำการศึกษาในครั้งนี้ เช่น ภาวะสุขภาพของเด็กปฐมวัย
2. ควรทำการศึกษาถึงรูปแบบของโปรแกรมที่เหมาะสมในการเสริมสร้างการรับรู้ประโยชน์และรับรู้ถึงสมรรถนะแห่งตนในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยของผู้ปกครอง

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น.(2550).กระทรวงมหาดไทย.มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.
- กระทรวงศึกษาธิการ .(2546).หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546.กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์.(2551).การคิดเชิงวิเคราะห์.กรุงเทพฯ : ชัคเชส มีเดีย จำกัด.
- ชูลีกร ด่านยุทธศิลป์.(2561). แบบจำลองการส่งเสริมสุขภาพของเพนเดอร์และการประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติกำรส่งเสริมสุขภาพทางการพยาบาล.วารสารพยาบาลสงขลา นครินทร์, 38(2),132-141.
- ถนอมรัตน์ ประสิทธิ์เมตต์. (2557). พัฒนาการเด็กปฐมวัยไทย เขตบริการสุขภาพที่ 4. สระบุรี: ศูนย์ อนามัยที่ 2 สระบุรี.
- ทัตพร เกตุถนอม (2567) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน กรุงเทพมหานคร เขตหลักสี่.หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย
- ธัญญนิตย์ อัมพรรัตน์.(2554).ความคิดเห็นของครูผู้สอนระดับปฐมวัยต่อแนวทางการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2.สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยทองสุข
- นันทวล ศิลปวัฒนสกุล. (2553) ความคิดเห็นของครูผู้สอนระดับปฐมวัยต่อแนวทางการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย อำเภอฟิชัย จังหวัดอุดรดิตถ์.สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัยทองสุข
- ในตะวัน กำหม่อม.(2559).การวิจัยทางการศึกษา.เล่ม 1.โรงพิมพ์ทีคอม.จังหวัดมหาสารคาม.วิทยาลัยทองสุข. กรุงเทพฯ
- บำเพ็ญ พงศ์เพชรดิกลและ บุชบา อรรธาวีร์.(2563).ปัจจัยที่ส่งผลต่อพัฒนาการเด็กปฐมวัยไทย: ศูนย์อนามัยที่ 5. วารสารเกื้อการุณย์.; 27: 59-70.
- บุชบา อรรธาวีร์, และบำเพ็ญ พงศ์เพชรดิกล. (2561). รูปแบบการใช้คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กศูนย์ อนามัยที่5ราชบุรี. วารสารมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ วไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์, 13(3), 229-242.
- ประไพ วิสุทธิวรรณ.(2553).ความคิดเห็นของครูผู้สอนระดับปฐมวัยต่อแนวทางการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย สำนักงานพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3.
- ปรัชญาพร อิศาระ และคณะ .(2560).ปัจจัยทำนายพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยของผู้ปกครอง ในจังหวัดพะเยา.คณะพยาบาลศาสตร.มหาวิทยาลัยพะเยา
- ปองทิพย์ ใจเมา.(2565).ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน.หลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต,มหาวิทยาลัยนเรศวร
- ภรณ์ แก้วลี. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการเด็กปฐมวัยในเขตเทศบาลนครอุบลราชธานี. การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ราชธานีวิชาการ ครั้งที่ 1 “สร้าง เสริมสหวิทยาการ

ผสมผสานวัฒนธรรมไทย ก้าวอย่างมั่นใจเข้าสู่ AC”.วันที่ 29 กรกฎาคม 2559, มหาวิทยาลัยราชธานี.

อุบลราชธานี : มหาวิทยาลัยราชธานี ; 2559: 1675-85.

รายงานประจำปีโรงเรียนวัดเนกขัมมาราม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1.2567

ลาวัลย์ ทาวิทะ และคณะ (2559) พฤติกรรมการส่งเสริมพัฒนาการทารกเกิดก่อนกำหนด ของผู้ดูแลหลักและ

ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง.พยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่, จังหวัดเชียงใหม่

วิวรรณ สารกิจปรีชา. (2554). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้ปกครองกับพฤติกรรมการมี

ส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียนกู่ไก่ เขตคลองเตย

กรุงเทพมหานคร (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต).

สายทอง บุญครองศิลป์. (2555). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัด

เทศบาลตำบลขามใหญ่ อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหา

บัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, คณะครุศาสตร์.

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

School-based management of schools under the Office of the Basic Education Commission.

สมชัย ชวลิตธาดา

Somchai Chawalitthada

มหาวิทยาลัยธนบุรี

Thonburi University, Thailand

E-mail: jawjumpa@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และ 2) เพื่อเปรียบเทียบการบริหารโรงเรียนเป็นฐานในสถานศึกษาจำแนกตามบทบาทหน้าที่ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา/ครูและเครือข่ายผู้ปกครอง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ จำนวน 97 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา/ครู 51 คน และเครือข่ายผู้ปกครอง 46 คน ได้มาโดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซีและมอร์แกน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็น แบบสอบถามแบบระดับประมาณค่าที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.66 - 1.00 และมีความเชื่อมั่น ทั้งฉบับ .931 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลจากการวิจัยพบว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษา/ครู และเครือข่ายผู้ปกครองโดยรวมอยู่ในระดับมาก ผลการศึกษา การเปรียบเทียบการบริหารโรงเรียนเป็นฐานในสถานศึกษาพบว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานของผู้บริหารสถานศึกษา/ครูและเครือข่ายผู้ปกครองแตกต่างกันในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเครือข่ายผู้ปกครองมีค่าสูงกว่าผู้บริหารสถานศึกษา/ครู

คำสำคัญ : การบริหาร,สถานศึกษา,โรงเรียนเป็นฐาน

Abstract

This research aimed to 1) examine the level of school-based management in schools under the Office of the Basic Education Commission and 2) compare school-based management practices in educational institutions categorized by roles, namely school administrators/teachers and parent networks. The sample for this research consisted of 97 participants, including 51 school administrators/teachers and 46 parent network members. The sample size was determined based on Krejcie and Morgan's table. The data collection tool was a Likert-scale questionnaire developed by the researcher, with a consistency index ranging from 0.66 to 1.00 and an overall reliability of 0.931. The data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, and t-tests.

The findings revealed that the school-based management practices of school administrators/teachers and parent networks were generally at a high level. The comparison of school-based management in educational institutions showed significant differences in overall and specific aspects between school administrators/teachers and parent networks, with parent networks scoring higher than school administrators/teachers. These differences were statistically significant at the 0.05 level

Keywords : Administration, educational institutions, school-based.

บทนำ

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานได้ถูกใช้เป็นยุทธศาสตร์ในการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ(ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 39 ได้กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งทางด้านวิชาการงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง และมาตรา 40 ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อทำหน้าที่กำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา รวมทั้งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มาตรา 35 ยังกำหนดให้สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีฐานะเป็นนิติบุคคล ซึ่งหลักการดังกล่าว สอดคล้องกับแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานให้ความสำคัญในเรื่องการกระจายอำนาจ การบริหารจัดการตนเอง การมีส่วนร่วมและการประกันคุณภาพ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.2558) กระทรวงศึกษาธิการจึงกำหนดให้ใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน และมาตรฐานการศึกษาปฐมวัย เพื่อเป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับสถานศึกษา หน่วยงานต้นสังกัด และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในการพัฒนา ส่งเสริม สนับสนุน กำกับดูแล และติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา เมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน พ.ศ. 2548 โดยแบ่งเป็น 4 ด้าน คือ ด้านคุณภาพผู้เรียน ด้านการเรียนรู้

การสอน ด้านการบริหารและการจัดการศึกษา และด้านการพัฒนาชุมชนแห่ง การเรียนรู้ ซึ่งในด้านการบริหาร และการจัดการศึกษา มาตรฐานที่ 13 ได้กำหนดให้สถานศึกษามีการบริหารและการจัดการศึกษาโดยใช้ โรงเรียนเป็นฐาน (จรรีรัตน์ ภาจันทร์คุ. 2558)เมื่อพิจารณาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในประเทศไทย จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารและสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องเกี่ยวกับประสบการณ์การบริหารในประเทศไทยที่มีแนวคิด เช่นเดียวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของ (อุทัย บุญประเสริฐ. 2545) พบว่า ปัญหาสำคัญของการ บริหารการศึกษาในภาพรวมของกระทรวงศึกษาธิการได้แก่ มีการรวมอำนาจไว้ที่ส่วนกลาง ขาดเอกภาพใน การบริหาร ขาดประสิทธิภาพในระบบประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ขาดการมีส่วนร่วมของ ประชาชน ขาดการพัฒนา นโยบายอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ขาดความเชื่อมโยงกับองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นและหน่วยงานอื่น

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีหน้าที่ในการกำหนดนโยบายระดับเขตพื้นที่และประสานงานสนับสนุน โรงเรียน พัฒนานโยบายและมอบอำนาจในการกำหนดระเบียบและข้อบัญญัติในโรงเรียน รวมทั้งการสนับสนุน ให้มีความเชื่อมโยงระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและทรัพยากรสำหรับการจัดการศึกษาในท้องถิ่น (สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2544) โรงเรียนมีหน้าที่ในการดำเนินการจัดการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผล โดยอาศัยการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน จากการศึกษาของ ชูลี คณะสุวรรณ. (2546) เรื่องความพร้อมในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน จำแนกตามประสบการณ์การอบรม ขนาดของโรงเรียน และสถานที่ตั้งของโรงเรียน พบว่า ความพร้อมในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนสังกัดกรม สามัญศึกษา สหวิทยาเขตสวี่ จังหวัดชุมพร จำแนกตามประสบการณ์ การอบรม มีความพร้อมในทุกด้าน แตกต่างกันปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน คือ 1)ปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษา 2)ปัจจัย ด้านคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 3)ปัจจัยด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา 4)ปัจจัยด้านสภาพของ สถานศึกษา และ 5)ปัจจัยด้านสภาพของชุมชน ครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการ ดำเนินงานในโรงเรียน โดยเฉพาะในยุคปฏิรูปการศึกษาเพื่อจะให้การศึกษามีคุณภาพซึ่งกระบวนการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงในโรงเรียน ผลงานที่มีคุณภาพ การสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญขึ้นอยู่กับความรับผิดชอบของครู และบุคลากรทางการศึกษา ดังนั้น โรงเรียนจึงต้องมีบุคลากรที่มีความรับผิดชอบ มีความตั้งใจ และมีความ ต้องการที่จะเปลี่ยนแปลง มีแนวคิดที่ทันสมัย มีเป้าหมายของตนเอง และสามารถปรับเป้าหมายของตนเองเข้า กับเป้าหมายขององค์กร ครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องมีการพัฒนาตนเองให้เป็นมืออาชีพมากยิ่งขึ้น ต้อง มีความรู้ความเข้าใจ สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรม เปลี่ยนความคิดให้เหมาะสมกับยุคแห่งการเปลี่ยนแปลง พร้อมที่จะทำหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ เสียสละ ททุ่มเท และมีจิตสำนึกที่ดีในการทำหน้าที่เพื่อสังคม ส่วนรวม (เอมอร วิริยะขันติกุล. 2553)

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โรงเรียนจะต้องกำหนดเป้าหมายความสำคัญของตนเอง คือการ ได้รับประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งการปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนจะประสบความสำเร็จไม่ได้ เลย ถ้าไม่มีการปรับปรุงโครงสร้างการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งระบบ ซึ่งได้แก่ การปฏิรูประบบการเงิน การ กระจายอำนาจสู่สถานศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษา ดังนั้น การประกันคุณภาพการศึกษาย่อมมี ประโยชน์ต่อการบริหารการศึกษาและมีความจำเป็นต้องดำเนินการให้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ได้มาตรฐาน

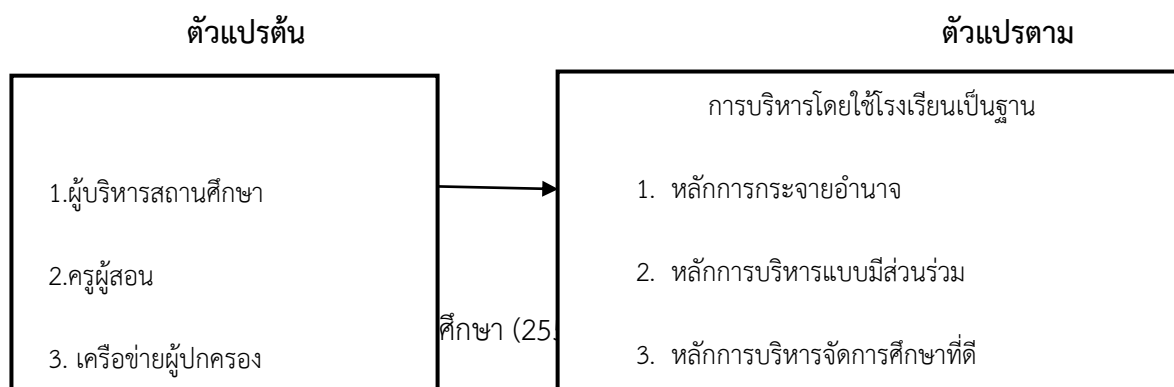
ที่พึงประสงค์ และต้องพัฒนาไปจนถึงมาตรฐานสูงสุด ในขณะเดียวกันก็ต้องรักษาความคงอยู่ของมาตรฐานนั้นไว้ให้ได้ตลอดไป (กัญญาณัฐ ฤทธิ์บำรุง. 2559)

ผู้วิจัย จึงสนใจศึกษาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานว่าอยู่ในระดับใด เพื่อใช้เป็นข้อมูลและผลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้ามาใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริม สนับสนุน และการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารโรงเรียนเป็นฐานในสถานศึกษาจำแนกตามบทบาทหน้าที่คือผู้บริหารสถานศึกษา/ครูและเครือข่ายผู้ปกครอง

กรอบแนวคิด

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

เรโนลด์ (Reynolds, 1997 อ้างถึงใน สุนันทา เจริญจิตรโสภณ , กัญญาณัฐ ฤทธิ์บำรุง และนิวัตต์ น้อยมณี.(2559).) ได้กล่าวถึง การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน มีแนวความคิดพื้นฐานที่สำคัญ 4 ประการ ดังนี้1) คุณภาพของการบริหารจัดการเรียนการสอน/กิจกรรมต่างๆ ในโรงเรียน จะบรรลุได้ก็โดยอาศัยการตัดสินใจของผู้ที่อยู่ใกล้ชิด มีความรู้ดีที่สุดเกี่ยวกับโรงเรียนและนักเรียน 2) การเปลี่ยนแปลงเป็นนิรันดร์นั้น โรงเรียนจึงจำเป็นต้องมีความยืดหยุ่นและมีความรับผิดชอบมากขึ้น3) การบริหารจัดการจากระดับสูง ไม่สามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาได้ 4) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจจากคณะบุคคลหลายฝ่าย จะมีผลดีกว่าทั้งในด้านความรับผิดชอบมุ่งมั่นและขวัญกำลังใจ

เดวิด (David, 1989 ; อ้างถึงใน วาสนา สีแดง.(2563).) ได้กล่าวถึง การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน มีแนวความคิดที่สำคัญ 2 ประการ ดังนี้1)โรงเรียนเป็นหน่วยสำคัญสำหรับการตัดสินใจ ซึ่งการตัดสินใจสิ่งการที่ดี ควรอยู่ที่หน่วยปฏิบัติ ดังนี้ จึงควรเพิ่มอำนาจในการบริหารและจัดการงบประมาณให้กับโรงเรียนมาก

ขึ้น และลดการควบคุมจากส่วนกลางลง 2) การมีส่วนร่วมและการมีความรู้สึกเป็นเจ้าของ เป็นปัจจัยสำคัญสำหรับการปฏิรูป การบริหารและจัดการ

วิธีการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey research) ทำการศึกษาโดยการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) โดยผู้ค้นคว้าได้สร้างขึ้นตามกรอบแนวคิด ทฤษฎีการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่ได้จากการสังเคราะห์แนวคิดของนักการศึกษา จำนวน 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน ตอนที่ 2 การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert)

2. การพัฒนาเครื่องมือ

2.1 ศึกษาค้นคว้ารายละเอียดของเนื้อหาจากเอกสาร ตำรา วารสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อเป็นข้อมูลในการกำหนดโครงสร้างและเนื้อหาของแบบสอบถาม

2.2 ศึกษารูปแบบ และวิธีการสร้างแบบสอบถาม แล้วสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมตัวแปรที่ศึกษาทั้ง 5 ด้าน ในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

2.3 นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา และเสนอแนะเพื่อปรับปรุงให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2.4 นำแบบสอบถามที่มีค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหาไปทดลองใช้ (Try Out) กับบุคลากรทางการศึกษา ที่ไม่ได้ใช้ในการศึกษาค้นคว้าตามนี้ จำนวน 30 คน

2.5 นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้มาตรวจให้คะแนนและหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's alpha coefficient ; α) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .931

2.7 นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปใช้ในการเก็บข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพทั่วไป วิเคราะห์ในรูปแจกแจงความถี่โดยการหาค่าร้อยละ จำแนกตาม เพศ อายุ และวุฒิการศึกษา

ตอนที่ 2 ข้อมูลแบบสอบถามการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (M) และส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เป็นรายชื่อและรายด้าน แล้วนำเสนอในรูปตาราง ประกอบคำบรรยาย กำหนดระดับ การปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ออกเป็น 5 ระดับ และกำหนดระดับโดยนำ แบบสอบถามที่สมบูรณ์ครบถ้วนมาวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายจากค่าเฉลี่ยที่ได้โดยใช้เกณฑ์ของเบสต์ ดังนี้ (Best. 1977: 147 อ้างใน ในตะวัน กำหอม.2559)

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษา ครู และเครือข่ายผู้ปกครอง จำแนกตามบทบาทหน้าที่ โดยวิธี (t – test)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์สถานส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศ หญิง มีอายุระหว่างการทำงาน อายุ 31 – 40 ปี ส่วนมากระดับการศึกษาปริญญาตรี ผู้ตอบ แบบสอบถามเป็นผู้บริหารสถานศึกษา/ครู มากกว่าเครือข่ายผู้ปกครอง และเป็นข้าราชการมากกว่าอาชีพอื่น ประสพการณ์ทำงานระหว่าง 11 – 20 ปี

2. การวิเคราะห์ระดับปฏิบัติการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานผลการศึกษาพบว่า การบริหารโดยใช้ โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษา/ครูและเครือข่ายผู้ปกครองโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนก เป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีการปฏิบัติเป็นอันดับหนึ่ง คือ หลักการจัดการศึกษาที่ดี รองลงมา คือ หลักการคืบ อำนางจัดการศึกษาให้ประชาชน หลักการบริหารการมีส่วนร่วม หลักการตรวจสอบและถ่วงดุลและอันดับ สุดท้าย คือ หลักการกระจายอำนาจ ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา/ครู ต่อการ บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีการปฏิบัติเป็น อันดับหนึ่งคือ หลักการจัดการศึกษาที่ดี รองลงมา คือ หลักการคืบอำนาจจัดการศึกษา หลักการกระจาย อำนาจ หลักการบริหารการมีส่วนร่วม หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล ส่วนความคิดเห็นของเครือข่าย ผู้ปกครองต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่ มีการปฏิบัติเป็นอันดับหนึ่ง คือ หลักการคืบอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชนรองลงมา คือ หลักการจัดการ ศึกษาที่ดี หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล หลักการบริหารการมีส่วนร่วม อันดับสุดท้าย คือ หลักการกระจาย อำนาจ

อภิปรายผล

เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 คือ ศึกษากระบวนการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการศึกษาพบว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของผู้บริหารสถานศึกษา/ครูและเครือข่ายผู้ปกครองโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะ เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีการปฏิบัติเป็นอันดับหนึ่ง คือ หลักการจัด การศึกษาที่ดี รองลงมา คือ หลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน หลักการบริหาร การมีส่วนร่วม หลักการตรวจสอบและถ่วงดุลและอันดับสุดท้าย คือ หลักการกระจายอำนาจตามลำดับ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสามารถอภิปรายผลการศึกษาได้ดังต่อไปนี้

1. หลักการจัดการศึกษาที่ดี ผลการศึกษาพบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและเป็นอันดับหนึ่ง ทั้งนี้เป็นเพราะ กระบวนการบริหารของสถานศึกษาดำเนินการตามหลักและแนวการปฏิรูปการศึกษาและ ยึดหลัก “ธรรมภิบาล” ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ผุสขนิ ปัญญา(2563) เรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพมหานคร ผลวิจัยพบว่า 1) ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อแนวทางการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพมหานคร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 2) ระดับแนวทางการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพมหานคร ใน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 3) ปัจจัยที่ส่งผลต่อแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เท่ากับ 0.850 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.723 และมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเท่ากับ 0.721 การเปลี่ยนสภาพมาเป็นการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานนั้น บทบาทของผู้บริหารจะเปลี่ยนไปซึ่งเซอร์จิโอวานี (Sergiovanni, 1984 ; อ้างถึงใน ถวิล มาตรฐาน, 2544) ได้กล่าวว่า ในระบบบริหารจัดการ SBM บทบาทสำคัญของผู้บริหารเป็นนักพัฒนาจุดมุ่งหมายการศึกษาเป็นผู้นำ เป็นผู้สร้างคน เป็นนักประสาน และรวมทั้งเป็นนักพัฒนาทรัพยากร ผู้บริหารจะต้องพัฒนาจุดมุ่งหมายให้สอดคล้องกับสถานการณ์ ความต้องการ และนำสมาชิกโรงเรียนปฏิบัติงานให้บรรลุจุดมุ่งหมายด้วยการร่วมมือร่วมใจในการทำหน้าที่ของโรงเรียน นอกจากนั้นยังช่วยกันแสวงหาทรัพยากรให้กว้างขวางที่จะนำมาใช้ส่งเสริมและพัฒนาโรงเรียน

2. หลักการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้ประชาชนเป็นแนวทางสำคัญที่ช่วยให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาการศึกษา โดยผลการศึกษาพบว่า อยู่ในระดับสูง เนื่องจากสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจผ่านคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมีบทบาทและภาระหน้าที่ที่กำหนดไว้อย่างชัดเจนในระดับและข้อบังคับงานวิจัยของ วรวิวัฒน์ ไยระย้า (2565) ชี้ให้เห็นว่าการบริหารโรงเรียนเป็นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาโดยรวมมีระดับสูงทุกด้าน โดยมี ด้านการตรวจสอบและถ่วงดุล เป็นองค์ประกอบที่ได้รับการปฏิบัติมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้ประชาชน ขณะที่การบริหารตนเอง ได้รับการปฏิบัติน้อยที่สุด นอกจากนี้ยังพบว่า ครูที่มีประสบการณ์ต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนเป็นฐานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แนวทางนี้สอดคล้องกับ อุทัย บุญประเสริฐ (2545) ที่ระบุว่าในอดีตการจัดการศึกษาเป็นความรับผิดชอบของหน่วยงานหลากหลาย

รวมถึงวัดและองค์กรท้องถิ่น ซึ่งหมายถึงรัฐให้อำนาจแก่ชุมชนในการกำหนดแนวทางพัฒนาการศึกษาของตนเอง อีกทั้งยังสอดคล้องกับแนวคิดของ เรโนลด์ (อ้างใน ถวิล มาตรฐาน, 2544) ที่กล่าวว่า คุณภาพของการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนจะบรรลุผลได้จากการตัดสินใจของผู้ที่อยู่ใกล้ชิดและมีความรู้ที่ดีที่สุดเกี่ยวกับโรงเรียน โดยสรุป การคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้ประชาชนช่วยให้สถานศึกษาตอบสนองความต้องการของชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งสร้างความรู้สึกรับผิดชอบร่วมกันต่อการพัฒนาการศึกษา ซึ่งเป็นแนวทางที่นำไปสู่ความยั่งยืน

3. หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยให้สถานศึกษาดำเนินงานสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและผู้เรียน ผลการศึกษาพบว่าโดยภาพรวม อยู่ในระดับสูง เนื่องจากสถานศึกษาปฏิบัติตามมาตรฐานที่ 5 ซึ่งเน้นการบริหารจัดการศึกษาโดยเปิดโอกาสให้กลุ่มบุคคลและเครือข่ายต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมอย่างเป็นระบบ แนวคิดนี้สอดคล้องกับงานของ อินทรา หิรัญสาย (2545) ซึ่งระบุว่า การมีส่วนร่วมต้องเปิดโอกาสให้ผู้บริหาร ครู-อาจารย์ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน และนักเรียนเข้ามามีบทบาทในการตัดสินใจ นอกจากนี้ ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2549) ได้กล่าวถึงการพัฒนาอย่างต่อเนื่องของกระบวนการบริหารที่ต้องให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมเสนอแนะ ปรับปรุง และร่วมกันดำเนินงานภายใต้เป้าหมายร่วมกัน เพื่อพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทในการตัดสินใจ การกำหนดนโยบาย การให้ความช่วยเหลือ และการดำเนินงาน ซึ่งช่วยสร้างความรู้สึกรับผิดชอบร่วมกันในการจัดการศึกษา อันนำไปสู่ความยั่งยืนของระบบการศึกษาแนวทางนี้ยังสอดคล้องกับ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งกำหนดให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากขึ้นผ่านการจัดตั้งคณะกรรมการสถานศึกษา นอกจากนี้ แนวคิดของ David (1989 อ้างถึงใน ดิเรก วรรณเศียร (2546) ได้เน้นว่าความรู้สึกรับผิดชอบและการมีส่วนร่วมเป็นปัจจัยสำคัญในการปฏิรูปการบริหารและการจัดการศึกษา

4. หลักการตรวจสอบและถ่วงดุลในการบริหารโรงเรียนเป็นฐานได้รับการดำเนินการอย่างเข้มข้น โดยผลการศึกษาพบว่าระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับสูง เนื่องจากโรงเรียนเทศบาล 1 วัดพระงาม (สามัคคีพิทยา) มีระบบตรวจสอบคุณภาพอย่างเป็นระบบ ทั้ง การประเมินภายในประจำปี และ การประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการประกันคุณภาพการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด แนวทางนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัทรารุณ มีทรัพย์มัน (2556) ซึ่งศึกษาคุณภาพการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 พบว่าการบริหารโรงเรียนเป็นฐานมีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ งานวิจัยของ เจนจิรา บุญตามทัน (2565) ที่ศึกษาผลกระทบของการบริหารโรงเรียนเป็นฐานต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 พบว่า ครูมีความคิดเห็นในระดับสูงเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนเป็นฐาน โดยให้ความสำคัญกับ การกระจายอำนาจ ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ การตรวจสอบและถ่วงดุล การบริหารตนเอง และการมีส่วนร่วม ตามลำดับ ผลการวิจัยยังชี้ให้เห็นว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีปัจจัยหลัก ได้แก่ ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ การตรวจสอบและถ่วงดุล การกระจายอำนาจ และการบริหารตนเอง ซึ่งสามารถร่วมกันทำนายประสิทธิผลของโรงเรียนได้ถึง ร้อยละ 75.40

โดยสรุป ระบบ ตรวจสอบและถ่วงดุล ไม่เพียงช่วยให้การบริหารโรงเรียนเป็นฐานดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ แต่ยังส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาและประสิทธิผลของโรงเรียนโดยรวม โรงเรียนที่มีมาตรฐานการตรวจสอบที่เข้มแข็งสามารถสร้างความไว้วางใจและความมั่นใจในคุณภาพการศึกษาได้อย่างยั่งยืน

5. การกระจายอำนาจในการบริหารโรงเรียนเป็นฐานเป็นแนวทางสำคัญที่ช่วยให้สถานศึกษามีอิสระและความคล่องตัวในการดำเนินงาน ผลการศึกษาพบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง เนื่องจากการกระจายอำนาจช่วยให้ความรับผิดชอบของผู้บริหารถูกส่งต่อไปยังบุคลากรที่รับผิดชอบในแต่ละฝ่าย ทำให้โรงเรียนสามารถจัดการด้าน วิชาการ การบริหารงานบุคคล งบประมาณ และการบริหารทั่วไป ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ การคืนอำนาจให้ประชาชนผ่านคณะกรรมการสถานศึกษายังเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา และพัฒนาสถานศึกษาโดยเน้นประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญแนวทางนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติพงษ์ ลาญาติ (2566) ซึ่งศึกษาแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีการตรวจสอบและถ่วงดุลเป็นด้านที่ได้รับความสำคัญสูงสุด ขณะที่ สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับสูง โดยการบริหารตนเองเป็นองค์ประกอบที่ได้รับการสนับสนุนมากที่สุด จากผลการวิจัย แนวทางการบริหารโรงเรียนเป็นฐานในสถานศึกษาแบ่งออกเป็น 4 ด้านหลัก ได้แก่ 1) การกระจายอำนาจ เพื่อเพิ่มความเป็นอิสระในการบริหารสถานศึกษา 2) การบริหารตนเอง เพื่อให้โรงเรียนสามารถดำเนินงานตามบริบทของตนได้ 3) การบริหารแบบมีส่วนร่วม เพื่อส่งเสริมให้ทุกฝ่ายมีบทบาทในการพัฒนาการศึกษา 4) การตรวจสอบและถ่วงดุล เพื่อสร้างมาตรฐานและความโปร่งใสในการบริหาร

เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 คือ เปรียบเทียบการบริหารโรงเรียนเป็นฐานในสถานศึกษาจำแนกตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา/ครูและเครือข่ายผู้ปกครองผลการศึกษา การเปรียบเทียบการบริหารโรงเรียนเป็นฐานในสถานศึกษาจำแนกตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา/ครู และเครือข่ายผู้ปกครองพบว่า การบริหารโรงเรียนเป็นฐานมีความแตกต่างกันในมุมมองของผู้บริหารสถานศึกษา/ครู และเครือข่ายผู้ปกครองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า เครือข่ายผู้ปกครองให้คะแนนสูงกว่า กลุ่มผู้บริหารและครูในทุกมิติที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ หลักการกระจายอำนาจ หลักการมีส่วนร่วม หลักการจัดการศึกษาที่ดี หลักการคืนอำนาจ และหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญที่ผู้ปกครองให้กับบทบาทของชุมชนในการพัฒนาและบริหารการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง อาทิ วาสนา สีแดง (2563) ระบุว่า การกระจายอำนาจควรได้รับการส่งเสริมมากขึ้น เพื่อให้โรงเรียนมีอิสระในการตัดสินใจและปรับระบบให้เหมาะสมกับบริบทของชุมชน เนื่องจากข้อจำกัดของการบริหารจัดการจากส่วนกลางเริ่มเด่นชัด โดยเฉพาะเมื่อความต้องการของประชากรและการพัฒนาเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ หลักการมีส่วนร่วม ยังควรได้รับการสนับสนุน โดยเปิดโอกาสให้บุคคลทุกฝ่าย เช่น ครู ผู้ปกครอง ตัวแทนชุมชน ศิษย์เก่า และนักเรียนเข้ามามีบทบาทร่วมในการตัดสินใจเพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารร่วมกันอีกทั้ง งานวิจัยของ สุนันทา เจริญจิตรโสภณ และคณะ (2559) สนับสนุนว่ารูปแบบการบริหารที่ให้ครูมีบทบาทหลัก และรูปแบบที่ครูและชุมชนร่วมกันมีบทบาท ส่งผลต่อความผูกพันของครูต่อโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญ โดยพบว่าครูมีความเต็มใจในการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาโรงเรียน มีความเชื่อมั่นต่อเป้าหมายของโรงเรียน และต้องการรักษาความเป็นสมาชิกของโรงเรียน

โดยสรุป การบริหารโรงเรียนเป็นฐานที่เน้นความ มีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย และ เปิดโอกาสให้โรงเรียนมีอิสระในการจัดการศึกษาเอง ดูเหมือนจะได้รับการสนับสนุนจากกลุ่มผู้ปกครองมากกว่าผู้บริหารและครู ซึ่งสะท้อนถึงแนวโน้มที่ต้องการให้โรงเรียนมีความเป็นอิสระมากขึ้น พร้อมทั้งมีกลไกตรวจสอบและการกระจายอำนาจเพื่อพัฒนาโรงเรียนให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนมากขึ้น

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. ปรับปรุงแนวทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ควรจัดอบรมหรือพัฒนาทักษะให้กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับการบริหารแบบใช้โรงเรียนเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจและศักยภาพในการบริหารงานร่วมกับเครือข่ายผู้ปกครองและชุมชน
2. พัฒนารูปแบบการบริหารแบบบูรณาการ เสนอให้มีการพัฒนารูปแบบการบริหารที่รวมเอาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา/ครูและเครือข่ายผู้ปกครอง โดยเน้นการทำงานเป็นทีมและการแบ่งปันบทบาทหน้าที่ที่ชัดเจน ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างความเป็นเอกภาพและความยั่งยืนในการบริหารจัดการ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา
2. ควรศึกษาความสัมพันธ์ของการบริหารงานแต่ละด้านในสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
3. ควรศึกษาภาพลักษณ์ของโรงเรียนในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กัญญาณัฐ ฤทธิ์บำรุง.(2559). แนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาในสหวิทยาเขต อัจฉราลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- กิตติพงษ์ ลาญาติ.(2566).แนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2.หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา,มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- ของวรรณ ไยระย้า.(2565).การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนใน เขตพื้นที่การศึกษการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนใน เขตพื้นที่การศึกษา,สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา
- จूरรัตน์ ภาจันทร์คุ.(2558).แนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหาร ส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

- เจนจิรา บุญตามทัน.(2565).การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2.หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต,สาขาวิชาการบริหารการศึกษา,มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์
- ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์.(2547).การบริหารงานวิชาการ. (พิมพ์ครั้งที่ 3). ปัตตานี : สำนักวิทยา บริการมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- ชูลี คณะสุวรรณ.(2546). ความพร้อมในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาสทวิทยาเขตสวี่ จังหวัดชุมพร. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). คณะครุศาสตร์: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- ดิเรก วรรณเศียร.(2546).การพัฒนาแบบจำลองแบบสมบูรณในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ใน การประชุมทางวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาและสภาบริหารหลักสูตรการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย. นนทบุรี.
- ถวิล มาตรการเยี่ยม.(2544).การปฏิรูปการศึกษาโรงเรียนเป็นฐานการบริหารจัดการ. กรุงเทพมหานคร: สมาธรรมในวัน กำหม่อม.(2559).การวิจัยทางการศึกษา.เล่ม 1.โรงพิมพ์ทีคอม.จังหวัดมหาสารคาม.วิทยาลัยทองสุข. กรุงเทพฯ
- ผุสชนี ปัญญา.(2563).ปัจจัยที่ส่งผลต่อแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงธนเหนือ.หลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
- ภัทรารุณ มีทรัพย์มัน.(2556).การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานกับคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2.สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
- วาสนา สีแดง.(2563).การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8.หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยศิลปากร
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.(2544).รายงานการประชุมแนวคิดและประสบการณ์ การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์พิมพ์ดี จำกัด
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.(2558).สมรรถนะการศึกษาไทยในเวทีสากล พ.ศ. 2558 (IMD2015). สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา:กรุงเทพฯ. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สุนันทา เจริญจิตตรโสภณ , กัญญกร เอี่ยมพญา และนิวัตต์ น้อยมณี.(2559).การบริหารสถานศึกษา โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่ส่งผลต่อ ความผูกพันต่อโรงเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร (วารสารชุมชนวิจัย ปีที่10 ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม2559) มหาวิทยาลัย ราชภัฏนครราชสีมา) หน้า 12
- อินทรา หิรัญสาย. (2545).“ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อปฏิรูปการศึกษา”. วารสารวิชาการ. ป ที่5 ฉบับที่10 หน้า 18 – 22.

อุทัย บุญประเสริฐ. (2545).การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
เอมอร วิริยะขันติกุล. (2553). สภาพและแนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเป็นฐานในโรงเรียนสังกัด
กรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพกลาง. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น.

การพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของบุคลากรทางการศึกษาเพื่อการเรียนการสอน โรงเรียนวัดบ้านซุง (อิสระวิทยา) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1

Developing Information Technology Skills for Educational Personnel in Teaching and Learning at Wat Ban Chung School (Isara Wittaya), Saraburi Primary Educational Service Area Office 1.

ภาณุภูมิ ทองลาด

Pakphum Thonglad

มหาวิทยาลัยพะเยา

University of Phayao, Thailand

E-mail: pakphumthonglad@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความต้องการในการพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของบุคลากรทางการศึกษา สำนักเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และเพื่อเปรียบเทียบระดับความต้องการในการพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของบุคลากรทางการศึกษา ประกอบด้วย ด้านคอมพิวเตอร์ด้านระบบสื่อสาร และด้านเทคโนโลยีเครือข่าย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการดำเนินการศึกษาคือบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 52 คน ได้มาโดยการกำหนดขนาดตัวอย่างตามตารางเครซีและมอร์แกน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามระดับประมาณค่า ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นมีค่าดัชนีสอดคล้อง 0.60 – 1.00 และมีค่าเฉลี่ยความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.99 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าเอฟและการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ

ผลจากการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามการพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของบุคลากรทางการศึกษาสำนักเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน เพื่อการเรียนการสอน โรงเรียนวัดบ้านซุง (อิสระวิทยา) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 โดยภาพรวมนั้นอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามรายด้านโดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย พบว่าส่วนใหญ่คือ ด้านคอมพิวเตอร์อันดับที่สอง คือด้านระบบสื่อสารและลำดับสุดท้ายคือด้านเทคโนโลยีเครือข่ายตามลำดับและเพื่อเปรียบเทียบระดับความต้องการในการพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศภาพรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบเป็นรายด้าน พบว่า บุคลากรทางการศึกษา มีทักษะในด้านคอมพิวเตอร์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เพียงด้านเดียว

คำสำคัญ การพัฒนา, ทักษะ, เทคโนโลยีสารสนเทศ

Abstract

This study aimed to examine the level of needs for developing information technology skills among educational personnel in the Bureau of Technology for Teaching and Learning, under the Office of the Basic Education Commission. It also aimed to compare the levels of needs for developing information technology skills in three areas: computer skills, communication systems, and network technology. The sample for the study consisted of 52 educational personnel, selected according to Krejcie and Morgan's sampling table. The data collection tool was a Likert scale questionnaire created by the researcher, which had a consistency index ranging from 0.60 to 1.00 and an overall reliability coefficient of 0.99. The statistics used for data analysis included percentage, mean, standard deviation, F-test, and pairwise comparison using the Scheffé method.

The results of the study indicated that, overall, the development of information technology skills among educational personnel in the Bureau of Technology for Teaching and Learning for teaching purposes at Wat Ban Chung School (Isara Wittaya), Saraburi Primary Educational Service Area Office 1, was at a moderate level. When analyzed by category in descending order of mean scores, computer skills ranked highest, followed by communication systems, and finally, network technology. The overall level of needs for developing information technology skills showed no significant differences. However, a comparison by specific area revealed that computer skills among educational personnel significantly differed at the 0.05 level in only one aspect.

Keywords : Development, Skills, Information Technology

บทนำ

มาตรา 65 ให้มีการพัฒนาบุคลากรทั้งด้านผู้ผลิต และผู้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้มีความรู้ความสามารถ และทักษะในการผลิต รวมทั้งเทคโนโลยีที่เหมาะสมมีคุณภาพและประสิทธิภาพ มาตรา 66 ผู้เรียนมีสิทธิได้รับ การพัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างตลอดชีวิต มาตรา 67 รัฐต้องส่งเสริมให้มีการวิจัยและพัฒนา การผลิตและการพัฒนาเทคโนโลยีการศึกษา เพื่อให้เกิดการใช้ที่คุ้มค่าและเหมาะสมกับกระบวนการเรียนรู้ของคนไทย(กระทรวงศึกษาธิการ. 2553) การพัฒนาทรัพยากรบุคคลเป็นปัจจัยหนึ่งที่องค์การต่าง ๆ กำลังให้ความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะทรัพยากรบุคคลเปรียบเสมือนสินทรัพย์ที่ทรงคุณค่ามากที่สุดขององค์การ เป็นกลยุทธ์หนึ่ง สามารถสร้างความได้เปรียบเชิงการแข่งขันขององค์กร ด้วยเหตุผลดังกล่าวองค์กรต่าง ๆ จึงพยายามที่จะแสวงหากลยุทธ์หรือเครื่องมือต่าง ๆ มาใช้ในการบริหารทรัพยากรบุคคล เช่น การบริหารจัดการผู้มีความสามารถสูง การบริหารจัดการทรัพยากรบุคคลโดยใช้ทักษะเป็นพื้นฐาน (สุซดา สร้อยสุด, เมธิณี อินทร์บัว, 2564) สมรรถนะ เป็นเครื่องมือชนิดหนึ่ง ที่กำลังได้รับความนิยมและทวี ความสำคัญต่อการบริหารทรัพยากรมากขึ้นเรื่อยๆ ในวงการบริหารทรัพยากรบุคคล องค์การชั้นนำต่าง ๆ ได้นำระบบสมรรถนะมาเป็นพื้นฐานในการพัฒนาทรัพยากรบุคคล อย่างเป็นระบบ ต่อเนื่องสามารถใช้ทรัพยากรได้อย่างถูกทิศทาง และคุ้มค่ากับการลงทุน นอกจากนี้ยังเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่บุคลากรในองค์กรอีกแนวทางทางหนึ่งด้วย (อัญชลี ชัยสร. 2563)

การพัฒนาคุณภาพคนนั้นกล่าวได้ว่าเป็นหัวใจของการพัฒนาประเทศสำหรับ ยุคความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี การสื่อสาร จึงควรต้องพัฒนาคนให้ก้าวไปพร้อมกับเทคโนโลยี ซึ่งทุกประเทศของโลกในอนาคตจะมีการพึ่งพาเชื่อมและการเชื่อมโยงกันมากขึ้นมีการรวมกลุ่มและร่วมมือกัน มีการเปลี่ยนแปลงที่เร็ว แต่จะมีการแข่งขันที่สูงขึ้นเพื่อความอยู่รอดการพัฒนาคนจึงต้องอาศัยเครื่องมือที่ดี และทันสมัยในการพัฒนากล่าวว่าผู้บริหารในยุคเทคโนโลยีสารสนเทศจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนบทบาทจากผู้บังคับบัญชา มาเป็นผู้บังคับบัญชาแบบฝึกสอน การเป็นผู้ฝึกสอนที่ดีนั้นต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ทางทฤษฎีและมีความสามารถทางปฏิบัติ ที่สำคัญคือ ต้องรู้จักประยุกต์ใช้เทคนิค และเครื่องมือช่วยในการบริหารได้อย่างคุ้มค่า (เบญจวรรณ ถนอมชยธวัช .2559) ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยเฉพาะด้านคอมพิวเตอร์และโทรคมนาคมที่ช่วยเสริมกำลังสติปัญญาของมนุษย์และสร้างความสามารถในการติดต่อเชื่อมโยงกันในโลก เป็นตัวขยายขีดความสามารถทางกายภาพแก่นมนุษยชาติ ทำให้สามารถเอาชนะข้อจำกัด ด้านเวลา ระยะทางหรือสภาพทางภูมิศาสตร์ได้ซึ่งเกิดผลกระทบเป็นอย่างมากต่อการใช้เทคโนโลยีเพื่อระบบการศึกษาอันจะทำให้การศึกษาทางไกลแพร่กระจายและเติบโตได้ ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ที่ทำให้ข้อมูลและข่าวสารมีการเชื่อมโยงติดต่อได้รวดเร็ว จึงต้องมีการพัฒนาศักยภาพทางกายภาพและประสิทธิภาพสูงเพียงพอที่รองรับข้อมูลข่าวสารที่หลากหลาย สร้างโอกาสการรู้ข้อมูลและการกระจายข้อมูลและข่าวสารกระจายข้อมูลที่ทันสมัยอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ(สุทิพย์ ประทุม. 2565)

ดิจิทัลถือเป็นเครื่องมือสำคัญต่อการเรียนรู้และการศึกษา ดังนั้นนักเรียนนักศึกษาจึงมีพฤติกรรมการเข้าถึงเทคโนโลยีดิจิทัลมากขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งอุปกรณ์พกพา เช่น โทรศัพท์เคลื่อนที่ หรือแท็บเล็ต ด้วยพฤติกรรมดังกล่าวการพัฒนาทักษะดิจิทัลจึงจำเป็นสำหรับเด็กและเยาวชนในสังคมดิจิทัล รวมไปถึงการคิดวิเคราะห์แยกแยะสื่อต่างๆ หรือที่เรียกว่าการรู้เท่าทันสื่อและการใช้เทคโนโลยีอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคม

ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาประเทศคือ การพัฒนามนุษย์เข้าสู่ยุคดิจิทัลด้วยการเตรียมความพร้อมให้บุคลากรทุกกลุ่มมีความรู้และทักษะที่เหมาะสมต่อการดำเนินชีวิตในยุคดิจิทัล มีความสามารถในการพัฒนาและใช้สารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ มีความตระหนักความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลให้เกิดประโยชน์และสร้างสรรค์ (นิตยา วงศ์ใหญ่, 2560) เด็กและเยาวชนหรือวัยรุ่นในยุคนี้เติบโตมาพร้อมกับอุปกรณ์ดิจิทัลและอินเทอร์เน็ตด้วยลักษณะการสื่อสารที่รวดเร็ว อิสระ ไร้พรมแดน และไม่เห็นหน้าของอีกฝ่าย การรับรู้และการใช้ชีวิตของกลุ่มวัยรุ่นดังกล่าวอยู่ในลักษณะที่เต็มไปด้วยข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยีที่ต้องนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน การใช้ชีวิตของคนรุ่นใหม่จึงผูกติดกับเครือข่ายอินเทอร์เน็ตและสื่อออนไลน์เกือบตลอดเวลาไม่ว่าจะเป็นการศึกษา การรับข่าวสาร ความบันเทิง หรือการซื้อขายสินค้าและบริการ การทำธุรกรรมการเงินในอดีตตัวชี้วัดอย่าง IQ ได้ถูกนำมาใช้พัฒนาระดับทักษะทางสติปัญญาของมนุษย์ ในขณะที่ EQ ได้นำมาศึกษาเพื่อพัฒนาระดับความฉลาดทางอารมณ์แต่ด้วยบริบททางสังคมที่เปลี่ยนไปปัจจุบันทักษะความฉลาดทางปัญญาและอารมณ์ไม่เพียงพอต่อสิ่งที่เยาวชนต้องเผชิญในโลกไซเบอร์ ยิ่งไปกว่านั้นอินเทอร์เน็ตและอุปกรณ์ดิจิทัล ถึงแม้จะเพิ่มความสะดวกสบาย แต่ก็แฝงด้วยอันตรายเช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นอันตรายต่อสุขภาพ หากใช้งานสื่อดิจิทัลมากเกินไป หรืออันตรายจากมิจฉาชีพออนไลน์ การคุกคามทางไซเบอร์ และการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ดังนั้นพลเมืองยุคใหม่จึงต้องรู้เท่าทันสื่อสารสนเทศและมีทักษะความฉลาดทางดิจิทัลเพื่อที่จะใช้ชีวิตอยู่ในสังคมออนไลน์ และในชีวิตจริงโดยไม่ทำให้ตัวเองและผู้อื่นเดือดร้อนด้วยเหตุและผลดังกล่าวจึงมีคำว่า DQ หรือเรียกว่าความฉลาดทางดิจิทัลเพิ่มขึ้นนอกเหนือจาก IQ และ EQ ซึ่งถือว่าเป็นตัวชี้วัดใหม่ในยุคดิจิทัล (สรานนท์ อินทนนท์, 2561)

กระทรวงศึกษาธิการมีบทบาทสำคัญในการพัฒนากำลังคนด้านดิจิทัลซึ่งเป็นนักเรียนในสังกัดให้พร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงในการดำเนินชีวิตในยุคดิจิทัล จึงกำหนดนโยบายพัฒนาศักยภาพและคุณภาพผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาให้มีความสามารถด้านดิจิทัล และใช้ดิจิทัลเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้และประกอบอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553) นอกจากนี้ยังมีนโยบายนำเทคโนโลยีดิจิทัล มาใช้สนับสนุนการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนทุกระดับการศึกษา โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและกำหนดแนวทางให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และโรงเรียนจัดการศึกษา จัดหาพัฒนา สื่อ ประเภทต่าง ๆ หนังสือแบบเรียนในรูปแบบของดิจิทัลเทคบุ๊ก ตามเนื้อหาหลักสูตรที่กำหนด พัฒนารูปแบบการเรียนรู้ผ่านระบบดิจิทัล เพื่อตอบสนองต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นรายบุคคล ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนมีอุปกรณ์ดิจิทัล เพื่อเป็นเครื่องมือในการเข้าถึงองค์ความรู้และการเรียนรู้ผ่านระบบดิจิทัล เพื่อตอบสนองต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นรายบุคคล ให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านการเรียนรู้ผ่านระบบดิจิทัล (กิตติพงษ์ พุ่มพวง, 2558)

“ครู” เป็นผู้มีบทบาทและหน้าที่สำคัญในทุกภาคส่วนของการศึกษา ดังนิยามของคำว่า ครู ที่ว่า ครูคือผู้ที่ให้ความรู้แก่ผู้มาศึกษาที่ทุกเมื่อ ครูต้องเต็มไปด้วยความรู้และรู้จักขวนขวาย หาความรู้ใหม่ สะสมความดี มีบารมีมาก และครูที่ดีจะต้องไม่ปิดบังความรู้ ควรมีจิตวิญญาณ ของความเป็นครู การสร้างสมรรถนะการเรียนรู้ดิจิทัล ในกลุ่มของ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในสถานการณ์ปัจจุบัน โดยเริ่มต้นจาก การสร้างความตระหนักและสร้างแรงจูงใจ (Incentive) เพื่อให้ครูหันมาใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการ

จัด กิจกรรมการเรียนการสอน เนื่องจากครูในฐานะที่มีหน้าที่หลักในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ เพื่อให้เป็น ทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพ เพื่อรองรับนโยบายเศรษฐกิจดิจิทัลที่รัฐบาลได้กำหนดไว้ จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับ ประเทศไทยที่จะต้องมีการพัฒนากำลังคนทั้งปริมาณและคุณภาพให้มี สมรรถนะด้านการรู้ดิจิทัล กล่าวคือ พัฒนากลุ่มทักษะที่เป็นที่ต้องการ (อัญชลี วิลลศิลป์, 2559) นอกจากนี้ยังต้องมีการปรับ โครงสร้างกำลังคน ทางด้านดิจิทัลอย่างเป็นระบบในลักษณะของการบูรณาการ เพื่อเตรียมความพร้อม สำหรับการเป็นประชากร ดิจิทัล จากผลการสำรวจของหลายหน่วยงาน เช่น We are Social ซึ่งเป็นบริษัทตัวแทนด้านอินเทอร์เน็ตสื่อ สังคมออนไลน์ของประเทศสิงคโปร์ ได้ทำการรวบรวมข้อมูลและพฤติกรรมในการใช้งานอินเทอร์เน็ตและสื่อ สังคมออนไลน์ ในหลายประเทศรวมถึงประเทศไทยพบว่าในปี พ.ศ. 2560 (ค.ศ. 2017) จากจำนวนประชากร ของประเทศไทยทั้งหมด 68.22 ล้านคน มีผู้ใช้อินเทอร์เน็ตกว่า 46 ล้านคน คิดเป็น ร้อยละ 67 ของประชากร ผลการสำรวจดังกล่าว พบว่า วัตถุประสงค์ในการใช้งานส่วนใหญ่จะมุ่งเน้น เพื่อความบันเทิง ซื้อขายสินค้าและ บริการ และการติดต่อสื่อสารผ่านสื่อสังคมออนไลน์เป็นส่วนใหญ่ ชัยยา อะกะระวัง, (2558) ได้กล่าวไว้ว่า ครู มากกว่าร้อยละ 40 ยังขาดความสามารถในการใช้เทคโนโลยี โดยเฉพาะครูที่มีอายุมากกว่า 50 ปี ทั้ง ๆ ที่ โรงเรียน ได้จัดให้มีเครื่องคอมพิวเตอร์สำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการปฏิบัติงาน มีระบบ อินเทอร์เน็ตโดยครูเหล่านั้นให้เหตุผลในการไม่ใช้งานว่าเป็นเรื่องยุ่งยาก ไม่อยากเรียนรู้ จึงไม่สามารถนำ เทคโนโลยีไปใช้ในการเรียนการสอน ส่วนครูที่อยู่ในวัยหนุ่มสาวมีความสามารถ ในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารในระดับดี สามารถนำมาใช้ในการเรียนการสอนได้ และจากรายงานผลการศึกษาดัชนีชี้วัด ICT ด้านการศึกษาในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของกระทรวงศึกษาธิการ ในปีการศึกษา 2557 พบว่า การใช้งานเครื่องคอมพิวเตอร์ในสถานศึกษา ส่วนใหญ่ใช้เพื่อการเรียนการสอนและการบริหารงาน โดยมีการ นำคอมพิวเตอร์ไปใช้ในการเรียน การสอนอย่างเดียวร้อยละ 73.97 ใช้เพื่อการบริหารอย่างเดียวร้อยละ 14.54 และการนำมาใช้ ทั้งการเรียนการสอนและการบริหารร้อยละ 64.86 ส่วนครูผู้สอนที่ผ่านการทดสอบมาตรฐาน ด้าน ICT เพื่อการศึกษามีจำนวนค่อนข้างน้อยคิดเป็นร้อยละ 29.82 ของครูทั้งหมดโดยเข้ารับการทดสอบ มาตรฐานด้าน ICT ในระดับมาตรฐานสากล เช่น Microsoft, Cisco, และ ITPE เป็นต้น รวมทั้ง การทดสอบ มาตรฐานตามหลักสูตรฝึกอบรมด้าน ICT ของกระทรวงศึกษาธิการ นอกจากนั้น ผลการศึกษาเกี่ยวกับการ พัฒนาครูด้วยกระบวนการฝึกอบรมเกี่ยวกับการใช้งานทางด้าน ICT พบว่า มีดำเนินการไม่ทั่วถึง มีจำนวน ครูผู้สอนที่ผ่านการอบรม การใช้คอมพิวเตอร์เพื่อช่วยในการเรียน การสอนคิดเป็นร้อยละ 47.42 ผ่านการ อบรมการใช้อินเทอร์เน็ตช่วยในการเรียนการสอน คิดเป็นร้อยละ 47.78 ผ่านการอบรมการสอนวิชาทักษะ คอมพิวเตอร์พื้นฐานเพียงร้อยละ 48.49 และพบว่าจำนวนครูผู้สอนที่มีวุฒิทางด้าน ICT นั้นมีจำนวนน้อย มากเพียงร้อยละ 10.79 แต่ในด้านการนำ ICT ไปใช้งานนั้นพบว่ามีครูนำ ICT ไปใช้ในการเรียนการสอนและใช้ ในการทำงาน มากถึงร้อยละ 61.66 และ 72.27 ตามลำดับ ส่วนความสามารถในการใช้งานจดหมาย อิเล็กทรอนิกส์ และการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ของครูนั้นพบว่ามีร้อยละ 71.91 และ 74.76 ตามลำดับที่สามารถ ใช้งานสื่อดิจิทัลดังกล่าวได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2561) ผลจากการศึกษา ที่กล่าวมาเป็นข้อมูลที่แสดงให้เห็น ว่า ครูผู้สอนในกระทรวงศึกษาธิการยังมีความจำเป็นที่จะต้องได้รับ การเสริมสร้างสมรรถนะด้านการใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีดิจิทัล หรืออาจกล่าว

ได้ว่าต้องได้รับการพัฒนาเกี่ยวกับการรู้ดิจิทัล สำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การปฏิบัติงาน และการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเอง (ในตะวัน กำหอม.2566)

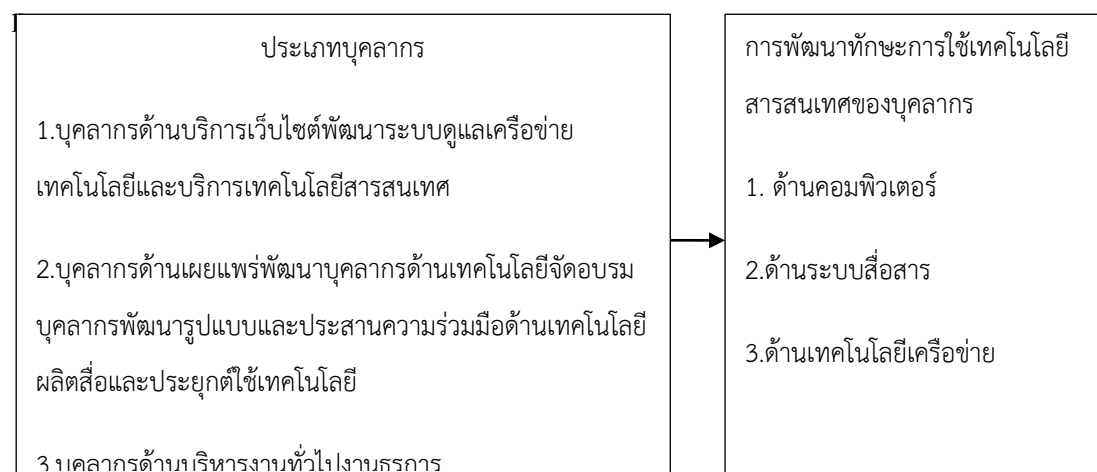
การที่สำนักเทคโนโลยีเพื่อ การเรียนการสอน ได้ให้ความสำคัญเพื่อเป็นการให้บุคลากรได้ฝึกฝนตัวเอง และพัฒนาสมรรถนะของตัวเองให้เพิ่มขึ้นเพื่อเกิดประโยชน์ในการพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศจึง ต้องการที่จะศึกษาค้นคว้าการพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของบุคลากรทางการศึกษา ต้องการให้ บุคลากรได้รับการพัฒนาที่ถูกต้องกับ ความต้องการขององค์กร และพัฒนาคน ได้เหมาะสมกับตัวบุคลากรเอง เพื่อนำการวิจัยครั้งนี้ไปพัฒนา เพิ่มพูนประสิทธิภาพให้กับหน่วยงานให้ดีขึ้นและเป็นแนวทางใน การพัฒนาหน่วยงาน ให้มีประสิทธิภาพสูง

วัตถุประสงค์

1.เพื่อศึกษาระดับความต้องการในการพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของบุคลากรทางการศึกษาเพื่อการเรียนการสอน โรงเรียนวัดบ้านซุง (อิสระวิทยา) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระบุรี เขต 1

2. เพื่อเปรียบเทียบระดับความต้องการในการพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของบุคลากรทางการศึกษาเพื่อการเรียนการสอน โรงเรียนวัดบ้านซุง (อิสระวิทยา) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 จำแนกตาม 1) บุคลากรด้านบริการเว็บไซต์พัฒนาระบบดูแลเครือข่ายเทคโนโลยีและบริการเทคโนโลยีสารสนเทศ 2) บุคลากรด้านเผยแพร่พัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยีจัดอบรมบุคลากร พัฒนารูปแบบและประสานความร่วมมือด้านเทคโนโลยีผลิตสื่อและประยุกต์ใช้เทคโนโลยี 3) บุคลากรด้าน บริหารงานทั่วไปงานธุรการ

กรอบแนวคิด

ที่มา:ปรับปรุงจาก (สุรัชย์ โสมาบุตร, 2558)

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

David C. McClelland (1973, 1976 อ้างถึงใน สุรัสวดี โสมบุต, 2558) ได้กล่าวว่า สมรรถนะว่า เป็นคุณลักษณะเฉพาะตัวของบุคคลที่ก่อให้เกิดผลสำเร็จในงาน โดยนัยดังกล่าวหมายถึงบุคลิกลักษณะที่ซ่อนอยู่ในตัวบุคคลที่ก่อให้เกิดผลสำเร็จในงานตามเกณฑ์ที่กำหนดและได้จำแนกสมรรถนะออกเป็น 2 ลักษณะ กล่าวคือ สมรรถนะที่เห็นได้ภายนอกสามารถวัดและสังเกตได้ง่าย ได้แก่ องค์ความรู้ ทักษะประสบการณ์ที่บุคคลมีอยู่เป็นพื้นฐานและสมรรถนะที่แฝงอยู่ภายในตัวบุคคล ซึ่งเป็นคุณลักษณะเฉพาะตัวของบุคคล

Schoonover Associates (1996 อ้างถึงใน เบญจวรรณ ธนอมชยธวัช และคณะ (2559) ได้มีการศึกษาและอธิบายในเชิงเปรียบเทียบว่า สมรรถนะเป็นบทสรุปของพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดผลงานที่ดีเลิศ สมรรถนะไม่ใช่ แรงจูงใจหรือทัศนคติ แต่เป็นแรงขับภายใน ที่ทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมที่ตนมุ่งหวัง ไปสู่เป้าหมายของเขา ตัวอย่างเช่น การต้องการความสำเร็จ เป็นแรงจูงใจที่ก่อให้เกิดแนวคิดหรือทัศนคติที่ต้องการสร้างผลงานที่ดี แต่ความสามารถในการทำงานให้สำเร็จได้ตรงตามเวลาที่กำหนด จึงถือเป็นสมรรถนะ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ได้นำมาประยุกต์ใช้และนำมาสร้างตัวแบบสมรรถนะโดยสรุปองค์ประกอบไว้ 3 ประการได้แก่ ทักษะ ความรู้ และคุณลักษณะ

วิธีการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยการพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของบุคลากรทางการศึกษาเพื่อการเรียนการสอน โรงเรียนวัดบ้านซุง (อัสระวิทยา) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey research) ทำการศึกษาโดยการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นเพื่อศึกษา การพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของบุคลากรทางการศึกษาเพื่อการเรียนการสอน โรงเรียนวัดบ้านซุง (อัสระวิทยา) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1

2. การพัฒนาเครื่องมือ

2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัย ที่เกี่ยวข้อง เพื่อสังเคราะห์การพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของบุคลากรทางการศึกษา เพื่อการเรียนการสอน โรงเรียนวัดบ้านซุง (อัสระวิทยา) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1

2.2 สร้างแบบสอบถามเพื่อเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้องเที่ยงตรงของเนื้อหา เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของแบบสอบถามสื่อความหมายชัดเจนผู้ตอบอ่านแล้วเข้าใจ

2.3 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญแล้วจัดพิมพ์

2.4 นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) และเสนอแนะเพื่อปรับปรุงให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นแล้วนำผลการพิจารณาไปทำการวิเคราะห์หาความเที่ยงตรงซึ่งเนื้อหาด้วยวิธีการหาดัชนีความสอดคล้อง โดยให้คะแนนดังนี้ ถ้าข้อคำถามสอดคล้องตามเนื้อหาให้คะแนน +1 ถ้าไม่แน่ใจให้คะแนน 0 และไม่สอดคล้อง -1 คัดเลือกข้อคำถามที่มีดัชนีสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป ได้จำนวน 34 ข้อ แล้วนำไปปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญโดยได้ค่า IOC = 1.00

2.5 นำแบบสอบถามที่มีค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหาไปทดลองใช้ (Try Out) กับบุคลากรทางการศึกษา ที่ไม่ได้ใช้ในการศึกษารั้งนี้ จำนวน 30 คน

2.6 นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้มาตรวจให้ความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์ แอลฟา (α -Coefficient) ตามแบบครอนบัค (Cronbach) ได้ค่าความ เชื่อมั่น 0.972

2.7 นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ในรูปแจกแจงความถี่โดยการหาค่าร้อยละ จำแนก ตาม เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ และประเภทบุคลากร แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย ตอนที่ 2 ข้อมูลแบบสอบถามการพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของบุคลากรทางการศึกษาสำนักเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เป็นรายข้อและรายด้าน แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย กำหนดระดับการพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของบุคลากร ทางการศึกษาออกเป็น 5 ระดับ โดยนำผลการวิเคราะห์ที่ได้เปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ยเป็น 5 ระดับ (ในตะวัน กำหอม. 2559)

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบการพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของบุคลากรตามประเภทบุคลากร ด้วยทางการศึกษาโดยวิธี เอฟ (F-test) โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA)

สรุป

ข้อมูลระดับการพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของบุคลากรทางการศึกษา เพื่อการเรียนการสอน โรงเรียนวัดบ้านซุง (อิสสระวิทยา) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อันดับที่หนึ่ง คือ ด้านคอมพิวเตอร์รองลงมา คือ ด้านระบบสื่อสารและอันดับสุดท้าย คือ ด้านเทคโนโลยีเครือข่าย โดยมีรายละเอียดของผลการศึกษาในแต่ละด้านดังนี้เพื่อศึกษาระดับความต้องการในการพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของบุคลากรทางการศึกษาเพื่อการเรียนการสอน โรงเรียนวัดบ้านซุง (อิสสระวิทยา) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1

1. ด้านคอมพิวเตอร์ โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลางเมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ลำดับแรกคือสามารถใช้โปรแกรม Microsoft Word เพื่อใช้ในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากลำดับที่ 2 คือ มีทักษะในการพิมพ์ดีดโดยใช้แป้นพิมพ์คอมพิวเตอร์ได้อยู่ในระดับมากลำดับที่ 3 คือ สามารถใช้งานโปรแกรม PowerPoint อยู่ในระดับมากในการสร้างและเสนองานและลำดับสุดท้ายคือ มีความรู้ด้านการประกอบ ซ่อมแซม เครื่องคอมพิวเตอร์

2. ด้านระบบสื่อสารโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่าลำดับแรกคือสามารถรับส่งข้อมูลทางอีเมลได้และสามารถส่งข้อมูล ข่าวสาร และสื่อต่างๆ ทาง Website ได้อยู่ในระดับมากลำดับที่ 2 คือ สามารถ Download / Upload ข้อมูลจาก Internet มาใช้ในการปฏิบัติงานได้อยู่ในระดับมากลำดับที่ 3 คือ สามารถใช้โปรแกรมที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสาร เช่น Line และลำดับสุดท้ายคือ มีความรู้พื้นฐานเรื่อง ระบบ LAN , MAN , WAN หรือ Internet อยู่ในระดับมาก

3. ด้านเทคโนโลยีเครือข่าย โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็น รายข้อ พบว่าลำดับแรกคือสามารถใช้แอปพลิเคชันบนเครือข่าย เช่น facebook.com อยู่ในระดับมากลำดับที่ 2 คือ สามารถใช้เทคโนโลยีเครือข่าย Search Engine ในการค้นหาข้อมูลได้เช่น google.com , sanook.com , thaiall.com อยู่ในระดับมากลำดับที่ 3 คือ มีทักษะในการส่งรูปภาพ คลิปวิดีโอ ทาง Internet ให้ผู้อื่นใช้งานโดยใช้ เช่น You tube และลำดับสุดท้ายคือ มีความรู้ในการตั้งค่าระบบป้องกัน ไวไฟ ด้วยตัวเองอยู่ในระดับมาก

ตอนที่ 3 เพื่อเปรียบเทียบระดับความต้องการในการพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของบุคลากรทางการศึกษาเพื่อการเรียนการสอน โรงเรียนวัดบ้านซุง (อิสสระวิทยา) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 จำแนกตาม 1) บุคลากรด้านบริการเว็บไซต์พัฒนาระบบดูแลเครือข่ายเทคโนโลยีและบริการเทคโนโลยีสารสนเทศ 2) บุคลากรด้านเผยแพร่พัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยีจัดอบรมบุคลากรพัฒนารูปแบบและประสานความร่วมมือด้านเทคโนโลยีผลิตสื่อและประยุกต์ใช้เทคโนโลยี 3) บุคลากรด้านบริหารงานทั่วไปงานธุรการโดยมีรายละเอียดของผลการศึกษาในแต่ละด้านดังนี้

1. ด้านคอมพิวเตอร์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพบความแตกต่าง ผู้วิจัยจึงนำไปทดสอบรายคู่โดยใช้สถิติทดสอบของ Scheffe พบว่าบุคลากรด้านบริการเว็บไซต์ฯ มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าบุคลากรด้านการเผยแพร่และพัฒนาบุคลากรฯ และบุคลากรด้านการบริหารงานทั่วไป

2. ด้านระบบสื่อสาร ไม่แตกต่างกัน

3. ด้านเทคโนโลยีเครือข่าย ไม่แตกต่างกัน

1. เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ระดับความต้องการในการพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของบุคลากรทางการศึกษา เพื่อการเรียนการสอน โรงเรียนวัดบ้านซุง (อิสสระวิทยา) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อันดับหนึ่งที่หนึ่ง คือ ด้านคอมพิวเตอร์รองลงมา คือ ด้านระบบสื่อสารและอันดับสุดท้าย คือ ด้านเทคโนโลยีเครือข่าย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถอภิปรายผลการศึกษาดังต่อไปนี้

1. ด้านคอมพิวเตอร์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อจำแนกเป็น รายข้อพบว่าลำดับแรกคือสามารถใช้โปรแกรม Microsoft Word เพื่อใช้ในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากลำดับที่ 2 คือ มีทักษะในการ

พิมพ์ดีดโดยใช้แป้นพิมพ์คอมพิวเตอร์ได้อยู่ในระดับมากลำดับที่ 3 คือ สามารถใช้งานโปรแกรม PowerPoint อยู่ในระดับมากในการสร้างและเสนองานและลำดับสุดท้ายคือ มีความรู้ด้านการประกอบ ซ่อมแซม เครื่องคอมพิวเตอร์ ตามลำดับ ทั้งนี้เพราะบุคลากรไม่ได้จบด้านด้านเทคนิคคอมพิวเตอร์ ด้านการประกอบ ซ่อมแซม ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ อาภรณ์ อังสาชน (2551) ได้ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของอาจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตพบว่า สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารพบว่า อาจารย์ส่วนใหญ่มีสภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านฮาร์ดแวร์ มีสภาพการใช้อยู่ในระดับมาก ด้านซอฟต์แวร์ด้านอินเทอร์เน็ตและเครือข่าย มีสภาพการใช้อยู่ในระดับปานกลางส่วน ด้านบริการอื่นๆ มีสภาพการใช้อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านฮาร์ดแวร์ อาจารย์มีสภาพการใช้อุปกรณ์ช่วยสอนที่จัดเตรียมให้ในแต่ละห้องเรียน เช่น Projector, Visualize, Computer ลำโพงและไมโครโฟน เครื่องเล่น DVD อยู่ในระดับมาก ด้านซอฟต์แวร์ อาจารย์มีสภาพ การใช้โปรแกรมสำเร็จรูปด้านการจัดการงานในสำนักงานเช่น MS Word , MS Excel ,MS Access, MS Outlook ในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก ด้านอินเทอร์เน็ต และเครือข่าย อาจารย์มีสภาพ การใช้บริการของฟรี อีเมล เช่น Hotmail, Yahoo, mail, Gmail อยู่ในระดับมาก ส่วน ด้านการบริการอื่นๆ อาจารย์มีสภาพการใช้ระบบลงชื่อปฏิบัติงานบุคลากรในการตรวจสอบการปฏิบัติงานของท่านอยู่ในระดับมาก ปัญหาและอุปสรรคในการใช้บริการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารคือไม่มีอุปกรณ์ให้ใช้งานเครือข่าย ล่าช้าและอาจารย์ส่วนใหญ่ มีความต้องการให้สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศพัฒนาศักยภาพด้านเทคโนโลยีสารสนเทศโดยจัดอบรมการใช้อินเทอร์เน็ตและการสร้างเว็บไซต์ และยังสอดคล้องกับ งานวิจัยของ สุรัชย์ โสมาบุตร (2558) การพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของบุคลากรทางการศึกษาสำนักเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านคอมพิวเตอร์โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

2. ด้านระบบสื่อสาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ลำดับแรกคือ สามารถรับส่งข้อมูลทางอีเมล ได้และสามารถส่งข้อมูลข่าวสารและสื่อต่างๆ ทาง Website ได้อยู่ในระดับมากลำดับที่ 2 คือ สามารถ Download / Upload ข้อมูลจาก Internet มาใช้ในการปฏิบัติงานได้อยู่ในระดับมากลำดับที่ 3 คือ สามารถใช้โปรแกรมที่เกี่ยวกับการสื่อสาร (Chat program) เช่น Line และลำดับสุดท้ายคือ มีความรู้พื้นฐานเรื่องระบบ LAN , MAN , WAN หรือ Internet ตามลำดับ ทั้งนี้เพราะบุคลากรทางด้านระบบสื่อสาร ระบบ LAN , MAN , WAN หรือ Internet มีจำนวนน้อย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ มงคล กัจกร (2551) ศึกษาสมรรถภาพด้านความรู้ และทักษะเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้สอนคอมพิวเตอร์ กลุ่มสาระ การเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ช่วงชั้นที่ 4 พบว่า โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูผู้สอนคอมพิวเตอร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ช่วงชั้นที่ 4 มีสมรรถภาพด้านความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารแต่ละด้านในระดับปานกลาง ถึง ระดับมากที่สุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านความรู้เกี่ยวกับการจัดการไฟล์และโฟลเดอร์ ด้านความรู้เกี่ยวกับองค์ประกอบและหลักการ ทำงานของคอมพิวเตอร์ ด้านความรู้เกี่ยวกับการประกอบเครื่องคอมพิวเตอร์ ด้านความรู้เกี่ยวกับการประกอบเครื่องคอมพิวเตอร์ ด้านความรู้เกี่ยวกับ การกำหนดคุณลักษณะและการใช้งานของฮาร์ดแวร์และอุปกรณ์รอบข้าง ที่ใช้กับคอมพิวเตอร์ ด้านความรู้ทาง ICT ด้านอื่นๆ ด้านความรู้ที่เกี่ยวกับการติดตั้งและการใช้งานโปรแกรมประยุกต์ด้าน

ความรู้เกี่ยวกับระบบสื่อสารข้อมูลและระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ด้านความรู้เกี่ยวกับการติดตั้งและการใช้โปรแกรมที่ใช้ในการคำนวณข้อมูลและการทำงานทางด้านฐานข้อมูลที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆด้านความรู้เกี่ยวกับการติดตั้งและใช้งานซอฟต์แวร์โปรแกรมปฏิบัติการ และยังสอดคล้องกับ งานวิจัยของ สุรัชย์ โสมานบุตร (2558) การพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของบุคลากรทางการศึกษาสำนักเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านระบบสื่อสารโดยภาพรวมอยู่ในระดับปาน

3. ด้านเทคโนโลยีเครือข่าย โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่าลำดับแรกคือสามารถใช้แอปพลิเคชันบนเครือข่าย เช่น facebook.comอยู่ในระดับมากลำดับที่2คือสามารถใช้เทคโนโลยีเครือข่าย Search Engine ในการค้นหาข้อมูลได้เช่น google.com , sanook.com ,thaiall.com อยู่ในระดับมากลำดับที่ 3 คือ มีทักษะในการส่งรูปภาพ คลิปวิดีโอ ทางInternet ให้ผู้อื่นใช้งานโดยใช้ เช่น You tube และลำดับสุดท้ายคือ มีความรู้ในการตั้งค่าระบบป้องกัน ไวไฟ ด้วยตัวเองอยู่ใน ตามลำดับ ทั้งนี้เพราะเทคโนโลยีเปลี่ยนแปลงเร็ว ทำให้ขาดบุคลากรที่มีความรู้ในการตั้งค่าระบบป้องกัน ไวไฟ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของกษมน บ่อบัวทอง (2553) ได้ศึกษาความพึงพอใจของบุคลากรทางการศึกษาต่อการบริหารจัดการระบบสารสนเทศของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเทศบาลนครปฐมด้าน การประมวลผลข้อมูล (Processing) พบว่า ความพึงพอใจของบุคลากรทางการศึกษาต่อการบริหารจัดการระบบสารสนเทศของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเทศบาลนครปฐม อยู่ในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ย 3.42 และยังสอดคล้องกับ งานวิจัยของ สุรัชย์ โสมานบุตร (2558) การพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของบุคลากรทางการศึกษาสำนักเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านเทคโนโลยีเครือข่ายโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

2. เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เปรียบเทียบระดับความต้องการในการพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของบุคลากรทางการศึกษาเพื่อการเรียนการสอน โรงเรียนวัดบ้านซุง (อิสระวิทยา) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 จำแนกตาม 1) บุคลากรด้านบริการเว็บไซต์พัฒนาระบบดูแลเครือข่ายเทคโนโลยีและบริการเทคโนโลยีสารสนเทศ 2) บุคลากรด้านเผยแพร่พัฒนามูลค่าบุคลากรด้านเทคโนโลยีจัดอบรมบุคลากรพัฒนารูปแบบและประสานความร่วมมือด้านเทคโนโลยีผลิตสื่อและประยุกต์ใช้เทคโนโลยี 3) บุคลากรด้านบริหารงานทั่วไปงานธุรการการพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในภาพรวม ไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบเป็นรายด้าน พบว่า บุคลากรทางการศึกษา มีทักษะในด้านคอมพิวเตอร์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เพียงด้านเดียว ส่วนด้านระบบสื่อสาร และด้านเทคโนโลยีเครือข่ายไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถอภิปรายผลการศึกษาดังต่อไปนี้

1.ด้านคอมพิวเตอร์ การพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของบุคลากรทางการศึกษา เพื่อการเรียนการสอน โรงเรียนวัดบ้านซุง (อิสระวิทยา) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพบความแตกต่าง ผู้วิจัยจึงนำไปทดสอบรายคู่โดยใช้สถิติทดสอบของ Scheffe พบว่า บุคลากรบุคลากรด้านบริการเว็บไซต์มีความแตกต่างด้านคอมพิวเตอร์แตกต่างจาก บุคลากรด้านการเผยแพร่และพัฒนาบุคลากรฯ บุคลากรด้านการบริหารงานทั่วไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยบุคลากรด้านบริการเว็บไซต์มีค่าเฉลี่ย การพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศด้านคอมพิวเตอร์สูงกว่าบุคลากรด้าน การเผยแพร่และพัฒนาบุคลากรฯ และบุคลากรด้านการบริหารงานทั่วไปซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย

วัลลภ เพ็ชรไทย (2561) ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของครู ในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองชลบุรี พบว่า การเปรียบเทียบปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองชลบุรี จำแนกตามวุฒิการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2. ด้านระบบสื่อสาร การพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของบุคลากรทางการศึกษาเพื่อการเรียนการสอน โรงเรียนวัดบ้านซุง (อัสระวิทยา) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ [ณัฐกานต์ ปังศรีวงศ์](#) (2563) การพัฒนาทักษะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการจัดการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนตลาดหนองหวาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 พบว่า ครูโรงเรียนตลาดหนองหวาย มีความต้องการให้จัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้แก่ครู เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง การติดตามและประเมินผลการพัฒนาทักษะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ในการสังเกต พบว่า ครูมีการใช้ Google Site ในการจัดการเรียนการสอน และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีบทบาทและมีประสิทธิภาพ ความพึงพอใจต่อการประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนตลาดหนองหวาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก

3. ด้านเทคโนโลยีเครือข่ายการพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของบุคลากรทางการศึกษาเพื่อการเรียนการสอน โรงเรียนวัดบ้านซุง (อัสระวิทยา) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 พบว่าไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ [โสภี วิวัฒน์ชาญกิจ](#) (2564) ได้ทำการวิจัย การพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของบุคลากรทางการศึกษา เพื่อการบริหารงาน โรงเรียนกีฬานครนนท์วิทยา 6 จังหวัดนนทบุรี ศึกษาเปรียบเทียบ เปรียบเทียบระดับความต้องการในการพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศภาพรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบเป็นรายด้าน พบว่า บุคลากรทางการศึกษามีทักษะในด้านคอมพิวเตอร์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เพียงด้านเดียว

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1.1 ด้านคอมพิวเตอร์

1.1.1 มีความรู้เรื่องซอฟต์แวร์ระบบปฏิบัติการหลากหลาย เช่นระบบปฏิบัติการ Linux และ

Windows

1.1.2 มีความรู้ด้านการประกอบ ซ่อมแซม เครื่องคอมพิวเตอร์

1.2 ด้านระบบสื่อสาร

1.2.1 สามารถบอกความแตกต่างของระบบเครือข่าย เช่น ระบบ LAN, ระบบ Internet และลำดับสุดท้ายคือ มีความรู้พื้นฐานเรื่อง ระบบ LAN , MAN , WAN หรือ Internet

1.2.2 มีความรู้พื้นฐานเรื่อง ระบบ LAN , MAN , WAN หรือ Internet

1.3 ด้านเทคโนโลยีเครือข่าย

1.3.1 สามารถแก้ไขปัญหาเมื่อไวไฟเกิดขัดข้อง

1.3.2 มีความรู้ในการตั้งค่าระบบป้องกันไวรัสด้วยตัวเอง

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของครูในสังกัดเทศบาลเมืองชลบุรี ด้านซอฟต์แวร์

2.2 ควรมีการศึกษารูปแบบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาล เมืองชลบุรี โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ

เอกสารอ้างอิง

กษมน บ่อบัวทอง.(2553).ความพึงพอใจของบุคลากรทางการศึกษาต่อการบริหารจัดการระบบสารสนเทศของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเทศบาลนครปฐม. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยทองสุข.

กระทรวงศึกษาธิการ.(2553).พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่3) พ.ศ. 2553. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.

กระทรวงศึกษาธิการ.(2553).หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน..พุทธศักราช 2551 พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ.:โรงพิมพ์ชุมนุม สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.จำกัด

กิตติพงษ์ พุ่มพวง.(2558).การพัฒนาแบบการเรียนการสอนอีเลิร์นนิ่งด้วยการเรียนรู้ร่วมกันผ่านสังคมออนไลน์เพื่อพัฒนาทักษะการรู้สารสนเทศ สำหรับผู้เรียนระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์, วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร. 22 (1), 29-44.

ไชยยา อะการะวัง.(2558).“การพัฒนาโมเดล การฝึกอบรมแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำหรับครูในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.” วิทยานิพนธ์ ปรัชญาดุสิตบัณฑิตมหาวิทยาลัย มหาสารคาม.

ณัฐกานต์ ปังศรีวงศ์.(2563).การพัฒนาทักษะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนตลาดหนองหวาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.

นิตยา วงศ์ใหญ่.(2560).แนวทางการพัฒนาทักษะการรู้ดิจิทัลของดิจิทัลเนทีฟ. ใน วารสาร Veridian E-Journal ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์และศิลป์ ปีที่10 ฉบับที่2 พฤษภาคม – สิงหาคม

ในตะวัน กำหอม.(2566).โปรแกรมพัฒนาการรู้ดิจิทัลสำหรับครูโรงเรียนประถมศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.คณะสังคมศาสตร์และศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยทองสุข

ในตะวัน กำหอม.(2559).การวิจัยทางการศึกษา.เล่ม 1.โรงพิมพ์ทีคอม.จังหวัดมหาสารคาม.วิทยาลัยทองสุข. กรุงเทพฯ

- เบญจวรรณ ถนอมชยธวัช และคณะ.(2559).ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21: ความท้าทายในการ พัฒนานักศึกษา. วารสารเครือข่ายวิทยาลัยพยาบาลและการสาธารณสุขภาคใต้, 3(2), 208-222.
- วัลลภ เพ็ชรไทย.(2561).ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของครู ในโรงเรียนสังกัดเทศบาล เมืองชลบุรี.คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
- วิชุดา สร้อยสุด, เมธิณี อินทร์บัว, จีรภา มิ่งเชื้อ, ยุวดี เคน้าอ่าง และโชติ บดีรัฐ. (2564). การจัดการทรัพยากร มนุษย์ หัวใจสำคัญของการขับเคลื่อนองค์กรยุคปัจจุบัน. Journal of Modern Learning Development, 6(5),
- สรานนท์ อินทนนท์. (2561). ความฉลาดทางดิจิทัล (DQ: Digital Intelligence Quotient). กรุงเทพฯ: มูลนิธิ ส่งเสริมสื่อเด็กและเยาวชน.
- สุทิพย์ ประทุม และสร้อยณี อุเสียนยาง. (2565). การยอมรับเทคโนโลยีสารสนเทศในยุควิถีชีวิตใหม่. วารสาร ลวะศรี, 6(1), 1-18.
- สุรัชย์ โสมาบุตร.(2558).การพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของบุคลากรทางการศึกษาสำนักเทคโนโลยีเพื่อ การเรียนการสอน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยทองสุข
- โสภี วิวัฒน์ชาญกิจ .(2564).การพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของบุคลากรทางการศึกษา เพื่อการ บริหารงาน โรงเรียนกีฬานครนนท์วิทยา 6 จังหวัดนนทบุรี.คณะสังคมศาสตร์และศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยทองสุข
- อัญชลี ชัยสร.(2563).การบริหารทรัพยากรมนุษย์บนพื้นฐานสมรรถนะ.วารสารวิชาการ มจร บุรีรัมย์, 5 (2), 234-248.
- อัญชลี วิมลศิลป์. (2559). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนผ่านเว็บตามทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง เพื่อ ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยตลาดวิชา. วารสารดุสิตบัณฑิตทาง สังคมศาสตร์ (ฉบับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์), 6(1), 31-45.
- อาภรณ์ อังสาชน.(2551).พฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวน ดุสิต.วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.